

Waldemar Żurek

DWOiP-X.771.1.2026

Warszawa, 28.05. 2026 r.

Pan

dr Michał Sopiński

Rektor-Komendant

Akademii Wymiaru Sprawiedliwości

ul. Wiśniowa 50

02-520 Warszawa

DECYZJA

Na podstawie art. 432 ust. 5 w związku z art. 433 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571, z późn. zm.), w związku z art. 104 § 1 i § 2 oraz art. 107 § 1–3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2025 r. poz. 1691), po przeprowadzeniu z urzędu postępowania administracyjnego w sprawie odwołania dra Michała Sopińskiego z funkcji Rektora-Komendanta Akademii Wymiaru Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz opinii Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich,

**odwołuję dra Michała Sopińskiego z funkcji Rektora-Komendanta Akademii
Wymiaru Sprawiedliwości.**

UZASADNIENIE

I. Właściwość Ministra Sprawiedliwości i podstawa prowadzenia postępowania

Akademia Wymiaru Sprawiedliwości w Warszawie jest uczelnią służb państwowych nadzorowaną przez Ministra Sprawiedliwości. Zgodnie z art. 433 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571, z późn. zm., w skrócie: „p.s.w.n.”), uczelniami służb państwowych są uczelnie nadzorowane przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych albo przez Ministra Sprawiedliwości. Stosownie zaś do art. 433 ust. 2 tej ustawy, nadzór nad uczelniami służb państwowych jest sprawowany na zasadach określonych w dziale XIII ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Szczególny, dualny charakter Akademii Wymiaru Sprawiedliwości jako uczelni należącej do systemu szkolnictwa wyższego i nauki oraz jako uczelni Służby Więziennej, pozostającej pod nadzorem Ministra Sprawiedliwości, został podkreślony w art. 8 ust. 1a ustawy o Służbie Więziennej, zgodnie z którym uczelnia Służby Więziennej jest uczelnią służb państwowych nadzorowaną przez Ministra Sprawiedliwości, działającą na podstawie przepisów ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, posiadającą osobowość prawną oraz realizującą zadania na rzecz wymiaru sprawiedliwości i administracji publicznej.

Kompetencja Ministra Sprawiedliwości w niniejszej sprawie wynika zatem z ustawowo określonego nadzoru nad uczelnią służb państwowych, a nie z relacji pracowniczej, służbowej albo organizacyjnego podporządkowania Rektora-Komendanta Ministrowi Sprawiedliwości. Jest to kompetencja publicznoprawna, służąca zapewnieniu zgodności działania uczelni oraz jej organów z przepisami prawa.

Jednym ze środków tego nadzoru jest przewidziana w art. 432 ust. 5 p.s.w.n. kompetencja ministra do odwołania rektora, jeżeli rektor rażąco lub uporczywie narusza przepisy prawa. Przepis ten stanowi podstawę materialnoprawną niniejszego rozstrzygnięcia. Jego zastosowanie wymaga ustalenia, że po stronie rektora wystąpiła kwalifikowana postać naruszenia prawa, tj. naruszenie rażące lub uporczywe. Ponadto ustawodawca uzależnił skorzystanie z tego środka od uprzedniego zasięgnięcia opinii Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz właściwej konferencji rektorów, o której mowa w art. 329 ust. 1 pkt 2–4 ustawy (w niniejszym przypadku – Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich).

Odwołanie rektora na podstawie art. 432 ust. 5 p.s.w.n. jest środkiem nadzoru personalnego o charakterze wyjątkowym. Nie służy ono bieżącemu ingerowaniu w działalność uczelni ani zastępowaniu organów uczelni w wykonywaniu ich ustawowych kompetencji. Może zostać zastosowane jedynie w sytuacji, w której zachowanie osoby pełniącej funkcję rektora, oceniane w świetle całokształtu zgromadzonego materiału, prowadzi do wniosku, że doszło do rażącego lub uporczywego naruszania przepisów prawa, a więc do naruszenia o kwalifikowanym charakterze, uzasadniającego zastosowanie najsilniejszego personalnego środka nadzorczego przewidzianego przez ustawę.

II. Charakter prawny rozstrzygnięcia

Niniejsze rozstrzygnięcie ma formę decyzji administracyjnej.

Odwołanie rektora uczelni publicznej przez ministra na podstawie art. 432 ust. 5 p.s.w.n. jest jednostronnym, władczym i indywidualnym rozstrzygnięciem organu

administracji publicznej, skierowanym do oznaczonego adresata i bezpośrednio kształtującym jego sytuację prawną. Rozstrzygnięcie to pozbawia konkretną osobę funkcji rektora, a zatem wywołuje bezpośredni skutek w sferze jej praw i obowiązków publicznoprawnych.

O administracyjnoprawnym charakterze aktu nie decyduje jego nazwa, lecz treść, podstawa prawna, sposób działania organu oraz skutki wywoływane w sferze prawnej adresata. Skoro odwołanie rektora przez ministra następuje w wykonaniu kompetencji nadzorczej organu administracji publicznej, ma charakter władczy i indywidualny oraz rozstrzyga o sytuacji prawnej konkretnej osoby, powinno przybrać formę decyzji administracyjnej.

Stanowisko takie znajduje potwierdzenie w orzecznictwie sądów administracyjnych. W wyroku z dnia 28 stycznia 2021 r., sygn. II SA/Wa 1152/20, Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie wskazał, że akt odwołania rektora uczelni publicznej przez ministra ma charakter decyzji administracyjnej, jeżeli w sposób jednostronny, władczy i indywidualny rozstrzyga o sytuacji prawnej oznaczonego adresata. Z tego względu do postępowania poprzedzającego wydanie takiego aktu znajdują zastosowanie przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

Przyjęcie formy decyzji administracyjnej służy także realizacji gwarancyjnej funkcji postępowania administracyjnego. Zapewnia stronie możliwość czynnego udziału w postępowaniu, prawo dostępu do akt, prawo przedstawiania stanowiska, składania wyjaśnień i wniosków dowodowych, a następnie prawo do weryfikacji rozstrzygnięcia w prawem przewidzianym trybie. W konsekwencji niniejsze postępowanie zostało przeprowadzone z uwzględnieniem zasad i wymogów wynikających z Kodeksu postępowania administracyjnego, w szczególności zasady praworządności, prawdy obiektywnej, pogłębiania zaufania do organów państwa, czynnego udziału strony w postępowaniu oraz obowiązku zebrania i rozpatrzenia całego materiału dowodowego.

III. Wszczęcie postępowania i gwarancje procesowe strony

Zawiadomieniem z dnia 12 marca 2026 r., znak: DWOiP-X.771.1.2026 (k. 781-783 akt sprawy), Minister Sprawiedliwości, działając na podstawie art. 61 § 1 i § 4 Kodeksu postępowania administracyjnego, art. 432 ust. 5 i art. 433 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 p.s.w.n. oraz art. 8 ust. 1a ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej, zawiadomił dra Michała Sopińskiego o wszczęciu z urzędu postępowania w sprawie odwołania go z funkcji Rektora-Komendanta Akademii Wymiaru Sprawiedliwości w Warszawie z uwagi na rażące lub uporczywe naruszanie przepisów prawa.

W zawiadomieniu wskazano przedmiot postępowania oraz podstawę prawną jego wszczęcia. Strona została jednocześnie pouczona o przysługujących jej uprawnieniach procesowych, w tym o prawie do czynnego udziału w każdym stadium postępowania oraz prawie wypowiedzenia się przed wydaniem decyzji co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań, wynikającym z art. 10 § 1 k.p.a. Strona została także pouczona o prawie wglądu w akta sprawy, sporządzania z nich notatek, kopii lub odpisów, zgodnie z art. 73 § 1 k.p.a., oraz o obowiązku zawiadamiania organu o każdej zmianie adresu, przewidzianym w art. 41 k.p.a.

W zawiadomieniu poinformowano również, że z aktami sprawy można zapoznać się w siedzibie Ministerstwa Sprawiedliwości, w godzinach pracy urzędu, po wcześniejszym zgłoszeniu chęci skorzystania z prawa wglądu w akta. Tym samym stronie od początku postępowania zapewniono realną możliwość zapoznania się z materiałem sprawy oraz przedstawienia własnego stanowiska.

W toku postępowania organ działał z uwzględnieniem art. 7, art. 77 § 1 i art. 80 k.p.a. Oznacza to, że organ podjął czynności niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego sprawy, zgromadził dostępny materiał dowodowy, rozpatrzył go w sposób wszechstronny, a następnie dokonał jego oceny według kryteriów spójności, wiarygodności, znaczenia dla sprawy oraz wzajemnego powiązania poszczególnych dowodów.

W ramach ustawowego wymogu poprzedzającego wydanie decyzji Minister Sprawiedliwości wystąpił o opinie, o których mowa w art. 432 ust. 5 p.s.w.n., tj. o opinię Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego (k. 807-821 akt sprawy) oraz opinię Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich (k. 792-806 akt sprawy). Zgodnie z tym przepisem opinie są przedstawiane w terminie 30 dni od dnia doręczenia wniosku o ich wydanie. W przypadku bezskutecznego upływu tego terminu wymóg zasięgnięcia opinii uważa się za spełniony.

Wnioski Ministra Sprawiedliwości o wydanie opinii zostały doręczone Radzie Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich w dniu 30 marca 2026 r. (kopie zwrotnego potwierdzenia odbioru – k. 921 i 1170 akt sprawy). Termin 30 dni na przedstawienie opinii upływał zatem w dniu 29 kwietnia 2026 r. Do tego dnia opinie nie zostały przedstawione, wobec czego – zgodnie z art. 432 ust. 5 p.s.w.n. – wymóg zasięgnięcia opinii należało uznać za spełniony z mocy ustawy.

Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich przedstawiła opinię w dniu 30 kwietnia 2026 r., natomiast Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego przedstawiła

opinię w dniu 4 maja 2026 r. Opinie te, pomimo ich przedstawienia po upływie ustawowego terminu, zostały włączone do materiału sprawy i poddane analizie przez organ. Nie zmienia to jednak oceny, że ustawowy wymóg zasięgnięcia opinii został spełniony już z chwilą bezskutecznego upływu terminu przewidzianego w art. 432 ust. 5 p.s.w.n.

Opinie Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich nie mają charakteru wiążącego dla Ministra Sprawiedliwości. Stanowią one istotny, lecz pomocniczy element procedury. Ich funkcją jest zapewnienie organowi prowadzącemu postępowanie dodatkowej oceny sprawy – odpowiednio z perspektywy organu przedstawicielskiego systemu szkolnictwa wyższego i nauki oraz środowiska rektorów akademickich szkół polskich. Ostateczne ustalenie stanu faktycznego, kwalifikacja prawna stwierdzonych zachowań oraz rozstrzygnięcie, czy w sprawie zachodzą przesłanki zastosowania art. 432 ust. 5 p.s.w.n., należą jednak do Ministra Sprawiedliwości jako organu administracji publicznej właściwego do wydania decyzji.

Charakter, treść oraz znaczenie przedstawionych opinii zostały omówione w dalszej części uzasadnienia.

IV. Stan faktyczny i jego ocena prawna

IV.1 Nieprawidłowości w zakresie postępowań awansowych prowadzonych przez Akademię Wymiaru Sprawiedliwości

IV.1.1 Stan faktyczny

Rada Doskonałości Naukowej (w skrócie: „RDN”), wykonując ustawowe zadania nadzorcze wobec podmiotów doktoryzujących i habilitujących, podjęła czynności kontrolne dotyczące postępowań awansowych prowadzonych przez Akademię Wymiaru Sprawiedliwości w Warszawie. Działania te dotyczyły zgodności z prawem postępowań w sprawie nadania stopnia doktora prowadzonych przez Akademię Wymiaru Sprawiedliwości jako podmiot doktoryzujący.

Pismem z dnia 29 kwietnia 2025 r., nr DRKN.Z5.402.2.2025, Przewodniczący Rady Doskonałości Naukowej zwrócił się do Ministra Sprawiedliwości o rozważenie podjęcia działań nadzorczych względem Akademii Wymiaru Sprawiedliwości. W piśmie tym wskazano, że Akademia Wymiaru Sprawiedliwości nie realizuje obowiązków przewidzianych przepisami ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, albowiem nie udzieliła odpowiedzi na wezwania RDN do przekazania akt postępowania w sprawie nadania [REDAKCYJA] stopnia doktora. RDN wskazała, że wezwanie w tym

przedmiocie zostało skierowane do Uczelni w dniu 20 marca 2025 r., a następnie ponowione pismem z dnia 15 kwietnia 2025 r., które również pozostało bez odpowiedzi. Jednocześnie RDN poinformowała, że dotychczasowe czynności kontrolne wykazały możliwość zaistnienia kwalifikowanych wad prawnych w kilku postępowaniach awansowych przeprowadzonych przez Akademię Wymiaru Sprawiedliwości.

(dowód: pismo Przewodniczącego RDN z dn. 29.04.2025 r., nr DRKN.Z5.402.2.2025 – k.1-4)

W związku z powyższym, pismem z dnia 1 czerwca 2025 r., Minister Sprawiedliwości, działając na podstawie art. 433 ust. 2 w zw. z art. 427 ust. 1 w zw. z art. 426 ust. 1 pkt 1 p.s.w.n., zobowiązał Rektora-Komendanta Akademii Wymiaru Sprawiedliwości do udzielenia informacji i wyjaśnień dotyczących realizacji wystąpień RDN z dnia 20 marca 2025 r. oraz 15 kwietnia 2025 r., dotyczących przekazania akt postępowania w sprawie nadania [REDAKTOWANE] stopnia doktora.

(dowód: pismo Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości do Rektora-Komendanta AWS z dn. 1.06.2025 r., nr DWOiP-X.071.4.2025 – k. 6-7)

W odpowiedzi z dnia 3 czerwca 2025 r., nr DR.054.27.2025, Rektor-Komendant Akademii Wymiaru Sprawiedliwości poinformował, że pełna dokumentacja akt postępowania w sprawie nadania stopnia doktora w dziedzinie [REDAKTOWANE] w dyscyplinie [REDAKTOWANE] została przekazana Przewodniczącemu Rady Doskonałości Naukowej w dniu 5 maja 2025 r.

(dowód: pismo Rektora-Komendanta z dn. 3.06.2025 r., nr DR.054.27.2025 – k. 10)

Pismem z dnia 10 września 2025 r., nr DRKN.Z5.421.10.2025, stanowiącym odpowiedź na pismo Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 28 sierpnia 2025 r. (nr DWOiP-X.071.4.2025), RDN potwierdziła, że Rektor-Komendant Akademii Wymiaru Sprawiedliwości przekazał dokumentację w sprawie nadania [REDAKTOWANE] stopnia doktora w trybie eksternistycznym w dniu 5 maja 2025 r. RDN poinformowała zarazem, że po analizie akt sprawy ustalono, iż wniosek kandydatki z dnia 29 sierpnia 2023 r. o wszczęcie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora został skierowany do Rady Dyscypliny Naukowej [REDAKTOWANE] Szkoły Wyższej Wymiaru Sprawiedliwości, a nie do Senatu uczelni, tj. organu właściwego. RDN stwierdziła, że wszelkie czynności podjęte przez ten organ nastąpiły z naruszeniem przepisów o właściwości oraz że podmiot doktoryzujący mógł dopuścić się rażącego naruszenia prawa, wynikającego zarówno z naruszenia przepisów p.s.w.n., jak i k.p.a.

Na posiedzeniu Prezydium RDN w dniu 30 czerwca 2025 r. postanowiono o wznowieniu postępowania w sprawie nadania [REDAKTOWANO] stopnia doktora w dziedzinie [REDAKTOWANO] w dyscyplinie [REDAKTOWANO] oraz wskazano Uniwersytet [REDAKTOWANO] jako podmiot doktoryzujący właściwy do prowadzenia tego postępowania.

RDN poinformowała także, że w 2025 r., działając na podstawie art. 194 p.s.w.n., po przeprowadzeniu kontroli postępowań awansowych prowadzonych przez Akademię Wymiaru Sprawiedliwości, wydała postanowienia o wznowieniu trzech innych postępowań w sprawie nadania stopnia doktora oraz o wyznaczeniu innych podmiotów doktoryzujących do ich przeprowadzenia:

- postanowieniem z dnia 24 lutego 2025 r., nr DRKN.Z5.402.16.2024, RDN wznowiła z urzędu postępowanie w sprawie nadania [REDAKTOWANO] stopnia doktora w dziedzinie [REDAKTOWANO] w dyscyplinie [REDAKTOWANO] zakończone uchwałą Senatu Akademii Wymiaru Sprawiedliwości z dnia [REDAKTOWANO] r., oraz wskazała Uniwersytet [REDAKTOWANO] jako podmiot doktoryzujący właściwy do przeprowadzenia wznowionego postępowania;
- postanowieniem z dnia 24 lutego 2025 r., nr DRKN.Z5.402.17.2024, RDN wznowiła postępowanie w sprawie nadania [REDAKTOWANO] stopnia doktora w dziedzinie [REDAKTOWANO] w dyscyplinie [REDAKTOWANO] i wskazała Uniwersytet [REDAKTOWANO];
- postanowieniem z dnia 24 lutego 2025 r., nr DRKN.Z5.402.18.2024, RDN wznowiła postępowanie w sprawie nadania [REDAKTOWANO] stopnia doktora w dziedzinie [REDAKTOWANO] w dyscyplinie nauki [REDAKTOWANO] wskazała Uniwersytet [REDAKTOWANO]

Postanowienie o wznowieniu postępowania – zgodnie z art. 194 p.s.w.n. – RDN wydaje w przypadku zaistnienia określonych w k.p.a. przyczyn wznowienia postępowania administracyjnego w sprawie nadania stopnia doktora albo rażącego naruszenia prawa przez podmiot doktoryzujący. Jak wynika z pisma RDN z dn. 10 września 2025 r. oraz postanowień o wznowieniu: „Stwierdzono, że podmiot doktoryzujący [AWS] w ramach prowadzonego postępowania administracyjnego mógł dopuścić się rażącego naruszenia prawa, wynikającego zarówno z naruszenia przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571), jak i ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572)”.

(dowód: pismo DWOiP z dn. 28.08.2025 r., nr DWOiP-X.071.4.2025 – k. 14; pismo Przewodniczącego RDN z dn. 10.09.2025 r., nr DRKN.Z5.421.10.2025 – k. 18-21)

Szczegółowy sposób postępowania w sprawie nadania stopnia doktora w Akademii Wymiaru Sprawiedliwości kandydatom, którzy przygotowali rozprawę doktorską w ramach kształcenia doktorantów w Szkole Doktorskiej AWS lub ubiegają się o nadanie stopnia doktora w trybie eksternistycznym, uregulowany jest w Regulaminie przeprowadzania postępowania w sprawie nadawania stopni naukowych w Akademii Wymiaru Sprawiedliwości przyjętym uchwałą Senatu Akademii Wymiaru Sprawiedliwości nr 78/24 z dnia 8 maja 2024 r. Poprzedzony był Regulaminem przeprowadzania postępowania w sprawie nadawania stopni naukowych w Szkole Wyższej Wymiaru Sprawiedliwości stanowiącym załącznik do uchwały nr 400/23 Senatu Szkoły Wyższej Wymiaru Sprawiedliwości z dnia 9 maja 2023 r.

Regulamin przeprowadzania postępowania w sprawie nadawania stopni naukowych w Szkole Wyższej Wymiaru Sprawiedliwości (w skrócie: „SWWS”) stanowiący załącznik do uchwały nr 400/23 Senatu Szkoły Wyższej Wymiaru Sprawiedliwości z dnia 9 maja 2023 r. w § 4 ust. 1 i 2 przewidywał, że organem SWWS właściwym do przeprowadzania postępowania w sprawie nadania stopnia doktora i doktora habilitowanego w dziedzinie nauki i dyscyplinie naukowej jest Senat, a czynności w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora Senat może przekazać komisji powołanej do przeprowadzenia czynności w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora („Komisji Doktorskiej”), z zastrzeżeniem, że stopień doktora w drodze decyzji administracyjnej nadaje Senat. Z kolei Regulamin przeprowadzania postępowania w sprawie nadawania stopni naukowych w Akademii Wymiaru Sprawiedliwości przyjęty uchwałą Senatu Akademii Wymiaru Sprawiedliwości nr 78/24 z dnia 8 maja 2024 r. przewiduje w § 5, że organem AWS właściwym do przeprowadzania postępowania w sprawie nadania stopnia doktora i doktora habilitowanego jest Senat (ust. 1), przy czym przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora i doktora habilitowanego oraz wszelkie związane z tym czynności, z zastrzeżeniem ust. 1, dokonuje Rada Dyscypliny (ust. 2). Nadto w ust. 3 przewidziano, że Rada Dyscypliny może powołać Komisję Doktorską do przeprowadzenia czynności w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora, jak również Komisję Habilitacyjną do przeprowadzenia czynności w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego.

(dowód: uchwała nr 78/24 Senatu AWS z dn. 08.05.2024 r. w sprawie uchwalenia regulaminu przeprowadzania postępowania w sprawie nadawania stopni naukowych w Akademii Wymiaru Sprawiedliwości wraz z załącznikiem – k. 755-772; uchwała nr 400/23 Senatu Szkoły Wyższej Wymiaru Sprawiedliwości z dnia

9.05.2023 r. w sprawie uchwalenia regulaminu przeprowadzania postępowania w sprawie nadawania stopni naukowych w Szkole Wyższej Wymiaru Sprawiedliwości wraz z załącznikiem – k. 1146-1169).

Nieprawidłowości w kontrolowanych przez RDN postępowaniach w sprawie nadania stopnia doktora w AWS miały polegać na:

- skierowaniu wniosku o wszczęcie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora do niewłaściwego organu Uczelni, nieprzekazaniu go zgodnie z właściwością do Senatu Uczelni, oraz podjęciu wszelkich czynności z naruszeniem przepisów o właściwości;
- prowadzeniu postępowania w sprawie nadania stopnia doktora na wniosek w sytuacji, w której postępowanie prowadzone być nie powinno, a podmiot doktoryzujący powinien był wydać postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania w sprawie nadania stopnia doktora, a także na brakach w dokumentacji i niezgodności z prawem określonych przepisów regulaminu Uczelni.

Szczegółowe uchybienia, które RDN wskazała w kontrolowanych sprawach zostały wyrażone w treści uzasadnień wydanych postanowień o wznowieniu postępowań w sprawie nadania stopnia doktora:

- 1) Z postanowienia RDN z dnia 24 lutego 2025 r. dotyczącego [REDAKOWANE] wynika, że kandydatka pismem z dnia 14 sierpnia 2023 r. zwróciła się do Rady Dyscypliny Naukowej [REDAKOWANE] Szkoły Wyższej Wymiaru Sprawiedliwości o wszczęcie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora w trybie eksternistycznym. RDN ustaliła, że wniosek ten został skierowany do niewłaściwego organu Uczelni i nie został przekazany według właściwości do Senatu. RDN wskazała ponadto, że czynności podjęte przez Radę Dyscypliny Naukowej [REDAKOWANE] nastąpiły z naruszeniem przepisów o właściwości, a do dnia 8 maja 2024 r. Rada Dyscypliny Naukowej [REDAKOWANE] nie posiadała właściwości do podejmowania czynności w tym postępowaniu.

W sprawie [REDAKOWANE] RDN wskazała również, że osoba wnioskująca o wszczęcie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora powinna, w dniu dokonania tej czynności, spełniać wymagania określone w art. 186 ust. 1 pkt 1–3 albo ust. 2 p.s.w.n., w tym posiadać uzyskane efekty uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 8 PRK oraz załączyć gotową rozprawę doktorską wraz z pozytywną opinią promotora. W aktach sprawy stwierdzono jednak, że wyznaczenie promotora, zdanie egzaminów potwierdzających efekty uczenia się na poziomie 8 PRK, a także

przygotowanie i złożenie rozprawy doktorskiej nastąpiły po złożeniu wniosku o wszczęcie postępowania.

W konsekwencji RDN wznowiła z urzędu postępowanie w sprawie nadania [REDAKTOWANO] i [REDAKTOWANO] i wskazała Uniwersytet [REDAKTOWANO] jako podmiot doktoryzujący właściwy do przeprowadzenia wznowionego postępowania.

W sprawie [REDAKTOWANO] Uniwersytet [REDAKTOWANO] jako podmiot doktoryzujący wskazany przez RDN do przeprowadzenia wznowionego postępowania, podjął w dniu [REDAKTOWANO] r. uchwałę nr [REDAKTOWANO] w sprawie uchylecia uchwały nr [REDAKTOWANO] Senatu Akademii Wymiaru Sprawiedliwości z dnia [REDAKTOWANO] r. o nadaniu [REDAKTOWANO] stopnia doktora oraz umorzenia w całości postępowania w sprawie nadania jej stopnia doktora, prowadzonego przez organy Akademii Wymiaru Sprawiedliwości. Pismem z dnia 13 kwietnia 2026 r. Rektor Uniwersytetu [REDAKTOWANO] poinformował Ministerstwo Sprawiedliwości, że [REDAKTOWANO] złożyła odwołanie od tej uchwały do Rady Doskonałości Naukowej. Pismem z dnia 28 kwietnia 2026 r. RDN poinformowała, że odwołanie [REDAKTOWANO] zostało rozpatrzone na posiedzeniu Prezydium RDN w dniu 27 kwietnia 2026 r. i że organ zdecydował utrzymać w mocy zaskarżoną decyzję.

- 2) Z postanowienia RDN z dnia 24 lutego 2025 r. dotyczącego [REDAKTOWANO] wynika, że kandydatka pismem z dnia 18 sierpnia 2023 r. wystąpiła do Rady Dyscypliny Naukowej [REDAKTOWANO] Szkoły Wyższej Wymiaru Sprawiedliwości o wyznaczenie promotora rozprawy doktorskiej oraz wszczęcie postępowania. RDN ustaliła, że wniosek został skierowany do niewłaściwego organu Uczelni, nie został przekazany zgodnie z właściwością do Senatu, a czynności podejmowane przez Radę Dyscypliny Naukowej [REDAKTOWANO] następowały z naruszeniem przepisów o właściwości. RDN wskazała także, że do dnia 8 maja 2024 r. Rada Dyscypliny Naukowej [REDAKTOWANO] nie posiadała właściwości do podejmowania czynności w tym postępowaniu.

W sprawie [REDAKTOWANO] RDN stwierdziła również, że według art. 189 ust. 1 p.s.w.n. osoba wnioskująca o wszczęcie postępowania powinna w dniu złożenia wniosku spełniać ustawowe wymagania, w tym posiadać efekty uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 8 PRK oraz załączyć gotową rozprawę doktorską wraz z pozytywną opinią promotora. Z akt sprawy wynikało natomiast, że wyznaczenie promotora, zdanie egzaminów potwierdzających efekty uczenia się na poziomie 8 PRK oraz przygotowanie i złożenie rozprawy doktorskiej nastąpiły po złożeniu wniosku. RDN wskazała, że właściwy organ podmiotu doktoryzującego powinien

był wydać postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania, czego nie uczyniono.

W konsekwencji RDN wznowiła z urzędu postępowanie w sprawie nadania [REDAKTOWANO] stopnia doktora w dziedzinie [REDAKTOWANO] w dyscyplinie [REDAKTOWANO] i wskazała Uniwersytet [REDAKTOWANO] jako podmiot doktoryzujący właściwy do przeprowadzenia wznowionego postępowania.

W sprawie [REDAKTOWANO] Uniwersytet [REDAKTOWANO], jako podmiot wskazany przez RDN, podjął uchwałę nr [REDAKTOWANO] z dnia [REDAKTOWANO] r. uchylającą w całości uchwałę nr [REDAKTOWANO] Senatu Akademii Wymiaru Sprawiedliwości z dnia [REDAKTOWANO] r. w sprawie nadania [REDAKTOWANO] stopnia doktora oraz umarzającą w całości postępowanie w sprawie nadania jej stopnia doktora, prowadzone przez organy Akademii Wymiaru Sprawiedliwości. [REDAKTOWANO] wniosła odwołanie od tej uchwały do Rady Doskonałości Naukowej. RDN decyzją z dnia 26 stycznia 2026 r. utrzymała w mocy uchwałę Rady Naukowej Instytutu [REDAKTOWANO] Uniwersytetu [REDAKTOWANO] nr [REDAKTOWANO]. Pismem z dnia 28 kwietnia 2026 r. RDN poinformowała, że [REDAKTOWANO] wniosła skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie na decyzję RDN z dnia 26 stycznia 2026 r.; skarga wpłynęła do RDN w dniu 19 marca 2026 r. i została przekazana do sądu wraz z odpowiedzią na skargę i aktami sprawy.

- 3) Z postanowienia RDN z dnia 24 lutego 2025 r. dotyczącego [REDAKTOWANO] wynika, że pismem z dnia 6 września 2023 r., skierowanym do Rady Dyscypliny [REDAKTOWANO] Szkoły Wyższej Wymiaru Sprawiedliwości, wystąpił on o wyznaczenie promotora rozprawy doktorskiej. Następnie pismem z dnia 16 stycznia 2024 r. wniósł o wszczęcie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora. W toku tego postępowania Rada Dyscypliny [REDAKTOWANO] dokonała wyznaczenia recenzentów, powołała komisję doktorską, a następnie przeprowadzono obronę rozprawy doktorskiej. Uchwałą nr [REDAKTOWANO] z dnia [REDAKTOWANO] r. Senat Akademii Wymiaru Sprawiedliwości nadał [REDAKTOWANO] stopień doktora w dyscyplinie [REDAKTOWANO]

RDN ustaliła w tej sprawie, że wniosek z dnia 6 września 2023 r. został skierowany do niewłaściwego organu Uczelni i nie został przekazany zgodnie z właściwością do Senatu. RDN stwierdziła, że czynności podjęte przez Radę Dyscypliny [REDAKTOWANO] Szkoły Wyższej Wymiaru Sprawiedliwości nastąpiły z naruszeniem przepisów o właściwości. RDN wskazała także, że kompetencje przyznane Radzie Dyscypliny w regulaminie były wątpliwe, ponieważ ustawa

1679

przewiduje powierzenie czynności w toku postępowania komisji doktorskiej, a do dnia 8 maja 2024 r. Rada Dyscypliny [REDACTED] nie posiadała właściwości do podejmowania czynności w tym postępowaniu.

W sprawie [REDACTED] RDN wskazała nadto, że z akt sprawy nie wynikało, aby przeprowadzono egzaminy potwierdzające uzyskanie efektów uczenia się na poziomie 8 PRK oraz aby informacja o ich zdaniu została przedłożona wraz z wnioskiem o wszczęcie postępowania. RDN stwierdziła także brak postanowienia o dopuszczeniu rozprawy doktorskiej do obrony, powołanie komisji doktorskiej przez organ nieuprawniony, brak protokołu z posiedzenia Senatu Uczelni z dnia [REDACTED] r., brak poświadczenia doręczenia decyzji o nadaniu stopnia doktora oraz niezgodność z prawem określonych przepisów regulaminu Uczelni. W konsekwencji RDN stwierdziła, że podmiot doktoryzujący mógł dopuścić się rażącego naruszenia prawa wynikającego zarówno z naruszenia przepisów p.s.w.n., jak i k.p.a.

W konsekwencji RDN wznowiła z urzędu postępowanie w sprawie nadania [REDACTED] stopnia doktora w dziedzinie [REDACTED] w dyscyplinie [REDACTED] i wskazała Uniwersytet [REDACTED] jako podmiot doktoryzujący właściwy do przeprowadzenia wznowionego postępowania.

Z informacji przekazanych przez Uniwersytet [REDACTED] wynika, że po przeanalizowaniu dokumentacji Rada Naukowa Dyscypliny [REDACTED] Uniwersytetu [REDACTED] podzieliła stanowisko RDN o rażącym naruszeniu prawa. Uniwersytet [REDACTED] uznał, że wobec dokonywania czynności w postępowaniu z naruszeniem przepisów o właściwości przez Radę Dyscypliny [REDACTED] Szkoły Wyższej Wymiaru Sprawiedliwości, bez jej stosownego umocowania w statucie, wszystkie uchwały i postanowienia podjęte przez tę Radę należy uznać za bezskuteczne prawnie w nowym postępowaniu. Uniwersytet [REDACTED] wskazał również, że [REDACTED] został wezwany do usunięcia braków formalnych wniosku, a następnie — po uzupełnieniu dokumentacji, w tym przedstawieniu listy publikacji niefigurujących w dokumentacji na etapie postępowania prowadzonego w AWS — Rada Naukowa Dyscypliny [REDACTED] Uniwersytetu [REDACTED] w dniu 22 stycznia 2026 r. podjęła uchwałę w sprawie wszczęcia postępowania w sprawie nadania mu stopnia doktora. Oznaczało to, że wznowione postępowanie znajdowało się na początkowym etapie.

- 4) Z postanowienia RDN z dnia 30 czerwca 2025 r. dotyczącego [REDAKTOWANO] wynika, że pismem z dnia [REDAKTOWANO] r. kandydatka wniosła o wszczęcie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora oraz o wyznaczenie promotora i promotora pomocniczego rozprawy doktorskiej. Następnie komisja doktorska, powołana uchwałą Rady Dyscypliny Naukowej [REDAKTOWANO] z dnia [REDAKTOWANO] r., wystąpiła o „otwarcie przewodu doktorskiego” oraz o wyznaczenie promotora i promotora pomocniczego. Uchwałami z dnia [REDAKTOWANO] r. Rada Dyscypliny Naukowej [REDAKTOWANO] wyznaczyła promotora i promotora pomocniczego oraz wszczęła postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora. Kolejno podejmowano czynności dotyczące wyznaczenia recenzentów, powołania komisji egzaminacyjnych, przeprowadzenia egzaminów, przeprowadzenia obrony oraz przedstawienia rekomendacji co do nadania stopnia. Uchwałą nr [REDAKTOWANO] z dnia [REDAKTOWANO] r. Senat Akademii Wymiaru Sprawiedliwości nadał [REDAKTOWANO] stopień doktora.

W sprawie [REDAKTOWANO] RDN ustaliła, że wniosek o wszczęcie postępowania został skierowany do niewłaściwego organu Uczelni i nie został przekazany zgodnie z właściwością do Senatu. RDN stwierdziła, że czynności podjęte przez Radę Dyscypliny Naukowej [REDAKTOWANO] nastąpiły z naruszeniem przepisów o właściwości. RDN wskazała także, że do dnia 8 maja 2024 r. Rada Dyscypliny Naukowej [REDAKTOWANO] nie posiadała właściwości do podejmowania czynności w tym postępowaniu.

RDN ustaliła ponadto, że w sprawie [REDAKTOWANO] wyznaczenie promotora, zdanie egzaminów potwierdzających efekty uczenia się na poziomie 8 PRK oraz przygotowanie i złożenie rozprawy doktorskiej nastąpiły po złożeniu przez kandydatkę wniosku o wszczęcie postępowania. RDN wskazała, że właściwy organ podmiotu doktoryzującego powinien był wydać postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania w sprawie nadania stopnia doktora, czego nie uczyniono. RDN wskazała również, że przepisy regulaminu Uczelni, w zakresie w jakim przewidują przeprowadzanie egzaminów dla potwierdzenia efektów uczenia się na poziomie 8 PRK po wszczęciu postępowania, są niezgodne z art. 189 ust. 1 p.s.w.n., a przepisy przewidujące podjęcie uchwały w przedmiocie wszczęcia postępowania są niezgodne z art. 61 § 3 k.p.a. w zw. z art. 178 ust. 1 i art. 189 p.s.w.n., ponieważ dniem wszczęcia postępowania jest dzień doręczenia wniosku spełniającego ustawowe wymagania do podmiotu doktoryzującego.

W uzasadnieniu postanowienia z dnia 30 czerwca 2025 r. RDN wskazała, że w sprawie [REDAKTOWANO] wystąpiła kumulacja naruszeń, obejmująca: zaniechanie przekazania wniosku do organu właściwego w trybie art. 65 k.p.a.,

1661

zignorowanie obowiązku wydania postanowienia o odmowie wszczęcia wynikającego z art. 189 ust. 2 p.s.w.n., oparcie biegu sprawy na regulaminowych rozwiązaniach sprzecznych z ustawą i k.p.a., przewidujących „uchwałę o wszczęciu” oraz uzupełnianie przesłanek materialnych po wszczęciu postępowania, a także dopuszczenie Rady Dyscypliny do podejmowania czynności w okresie, w którym nie miała ona właściwości. RDN wskazała, że tego rodzaju skumulowane uchybienia spełniają ustawowe kryterium rażącego naruszenia prawa po stronie podmiotu doktoryzującego.

W konsekwencji RDN wznowiła z urzędu postępowanie w sprawie nadania [REDAKTOWANO] stopnia doktora w dziedzinie [REDAKTOWANO] w dyscyplinie pedagogika i wskazała Uniwersytet [REDAKTOWANO] jako podmiot doktoryzujący właściwy do przeprowadzenia wznowionego postępowania.

Uniwersytet [REDAKTOWANO] w dn. 16 stycznia 2026 r. poinformował Ministerstwo Sprawiedliwości, że sprawa [REDAKTOWANO] znajduje się na etapie wstępnej analizy i uzupełniania dokumentacji. Z kolei w dn. 15 kwietnia 2026 r. Uniwersytet poinformował, że w związku ze zidentyfikowanymi brakami w dokumentacji dotyczącymi postępowania [REDAKTOWANO] pismem z dnia 12 stycznia 2026 r. skierowana została do dra Michała Sopińskiego prośba o przesłanie kompletnych i uporządkowanych akt sprawy w raz z aktami wewnętrznymi. W dn. 24 lutego 2026 r. skierowano drogą mailową zapytanie dotyczące wskazania terminu, w jakim możliwe będzie przekazanie wspomnianych akt. W dn. 18 marca 2026 r. ponowiono pisemną prośbę o przesłanie kompletnych dokumentów, przesyłając je jednocześnie do wiadomości RDN. W dn. 30 marca 2026 r. dokumentacja wpłynęła do Uniwersytetu i została poddana analizie.

Każde z wymienionych postanowień Rady Doskonałości Naukowej w przedmiocie wznowienia z urzędu postępowań w sprawie nadania stopnia zostało doręczone do wiadomości Rektora-Komendanta Akademii Wymiaru Sprawiedliwości.

(dowód: wykaz postępowań awansowych – wydruk z systemu RAD-ON – k. 12; pismo Przewodniczącego RDN z dnia 10.09.2025 r., nr DRKN.Z5.421.10.2025 – k. 18-21; pismo DWOiP z dn. 20.10.2025 r., znak DWOiP-X.071.4.2025 do Przewodniczącego RDN – k. 29-30; postanowienie RDN z dnia 24.02.2025 r., nr DRKN.Z5.402.17.2024 dot. sprawy [REDAKTOWANO] – k. 60-66, postanowienie RDN z dnia 24.02.2025 r., znak DRKN.Z5.402.18.2024 dot. [REDAKTOWANO] – k. 56-58; postanowienie RDN z dnia 30.06.2025 r., nr DRKN.Z5.402.2.2025 dot. sprawy [REDAKTOWANO] – k. 44-52; postanowienie RDN z dnia 28.04.2025 r.; nr [REDAKTOWANO]

DRKN.Z5.402.16.2024 dot. sprawy [REDACTED] – k. 53-55; pismo DWOiP z dn. 25.11.2025 r., nr DWOiP-X.071.4.2025 do Rektora Uniwersytetu [REDACTED] – k. 68-69; pismo DWOiP z dn. 25.11.2025 r., nr DWOiP-X.071.4.2025 do Przewodniczącego RDN – k. 73-74; pismo DWOiP z dn. 25.11.2025 r., nr DWOiP-X.071.4.2025 do Rektora Uniwersytetu [REDACTED] – k. 76-77; pismo DWOiP z dn. 25.11.2025 r., nr DWOiP-X.071.4.2025 do Rektora Uniwersytetu [REDACTED] – k. 81-82; pismo DWOiP z dn. 25.11.2025 r., nr DWOiP-X.071.4.2025 do Rektora Uniwersytetu [REDACTED] – k. 85-86; pismo Przewodniczącego RDN z dnia 2.12.2025 r., nr DRKN.Z5.421.10.2025 – k. 90-91; postanowienie RDN z dn. 24.02.2025 r., znak DRKN.Z5.402.16.2024 – k. 93-99; pismo Rektora Uniwersytetu [REDACTED] z dn. 3.12.2025 r. – k. 101; kopia odwołania [REDACTED] z dn. 19.08.2025 r. – k. 107-125; pismo Rektora Uniwersytetu [REDACTED] z dn. 23.12.2025 r., znak PRAN/771/2025 – k. 129-131; wydruk e-maila z dn. 16.01.2026 r. – k. 135; pismo DWOiP z dn. 04.02.2026 r., nr DWOiP-X.071.4.2025 do Rektora Uniwersytetu [REDACTED] – k. 137-138; pismo DWOiP z dn. 04.02.2026 r., znak DWOiP-X.071.4.2025 do Przewodniczącego RDN – k. 142-144; pismo Rektora Uniwersytetu [REDACTED] z dn. 05.02.2026 r., znak PRAN/82/2026 – k. 150-152; pismo Przewodniczącego RDN z dnia 25.02.2026 r., nr DRKN.Z5.421.10.2025 – k. 157-158; pismo DWOiP z dn. 27.02.2026 r., znak DWOiP-X.071.4.2025 do Przewodniczącego RDN – k. 164-165; uchwała nr [REDACTED] Senatu AWS z dn. [REDACTED] r. w sprawie nadania stopnia doktora w dziedzinie [REDACTED] [REDACTED] – k. 773-774; uchwała nr [REDACTED] Senatu AWS z dn. [REDACTED] r. w sprawie nadania stopnia doktora w dziedzinie [REDACTED] [REDACTED] – k. 775-776; uchwała nr [REDACTED] Senatu AWS z dn. [REDACTED] r. w sprawie nadania stopnia doktora w dziedzinie [REDACTED] w dyscyplinie [REDACTED] [REDACTED] – k. 777-778; uchwała nr [REDACTED] Senatu AWS z dn. [REDACTED] r. w sprawie nadania stopnia doktora w dyscyplinie [REDACTED] [REDACTED] – k. 779-780; pismo DWOiP do Rektora Uniwersytetu [REDACTED] z dn. 9.04.2026 r., nr DWOiP-X.071.4.2025 – k. 827; pismo DWOiP do Rektora Uniwersytetu [REDACTED] z dn. 9.04.2026 r., nr DWOiP-X.071.4.2025 – k. 837; pismo Rektora Uniwersytetu [REDACTED] z dn. 13.04.2026 r. wraz z załącznikiem w postaci uchwały nr [REDACTED] Komisji Uniwersytetu [REDACTED] ds. stopni naukowych w dyscyplinach [REDACTED] r. – k. 843-852; pismo DWOiP do Przewodniczącego RDN z dn. 15.04.2026 r., nr DWOiP-X.4.2025 – k. 865; wydruk e-maila z Uniwersytetu [REDACTED] z dn. 15.04.2026 r. – k. 868; pismo Przewodniczącego RDN z dn. 28.04.2026 r., nr DRKN.Z5.421.10.2025 – k. 888-889]

Pismem z dnia 30 października 2025 r., nr DRKN.Z5.421.10.2025, Rada Doskonałości Naukowej udzieliła Ministrowi Sprawiedliwości dodatkowych informacji dotyczących

kontroli przeprowadzonej względem Akademii Wymiaru Sprawiedliwości. RDN wskazała, że postępowania w sprawie nadania stopnia doktora są szczególnego rodzaju postępowaniami administracyjnymi, do których w zakresie nieuregulowanym przepisami ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego. RDN podkreśliła zarazem znaczenie art. 189 ust. 1 p.s.w.n., zgodnie z którym postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora wszczyna się na wniosek osoby spełniającej wymagania określone w art. 186 ust. 1 pkt 1–3 albo ust. 2 p.s.w.n., a do wniosku dołącza się rozprawę doktorską wraz z pozytywną opinią promotora lub promotorów.

Rada Doskonałości Naukowej wskazała, że zgodnie z § 13 ust. 1 załącznika do uchwały nr 400/23 Senatu Szkoły Wyższej Wymiaru Sprawiedliwości z dnia 9 maja 2023 r. postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora wszczynało się na wniosek kandydata skierowany do organu Uczelni właściwego w zakresie nadawania stopnia doktora, zaś zgodnie z § 4 ust. 1 tego regulaminu organem właściwym do przeprowadzania postępowania w sprawie nadania stopnia doktora i doktora habilitowanego był Senat. RDN stwierdziła w związku z tym, że wnioski o wszczęcie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora w kontrolowanych postępowaniach zostały skierowane do niewłaściwego organu Uczelni i nie zostały przekazane zgodnie z właściwością do Senatu. W ocenie RDN stanowiło to podstawę do stwierdzenia, że wszelkie czynności podejmowane przez Radę Dyscypliny Naukowej [REDAKCYJA] Szkoły Wyższej Wymiaru Sprawiedliwości, obecnie Akademii Wymiaru Sprawiedliwości, nastąpiły z naruszeniem przepisów o właściwości.

RDN zwróciła również uwagę, że załącznik do uchwały nr [REDAKCYJA] Senatu Akademii Wymiaru Sprawiedliwości z dnia [REDAKCYJA] przyznawał Radzie Dyscypliny Naukowej [REDAKCYJA] określone kompetencje do przeprowadzania czynności w toku postępowania, jednak zakres tych kompetencji oraz sam status Rady Dyscypliny zostały ocenione przez RDN jako wątpliwe, ponieważ ustawa przewiduje powierzenie czynności w toku postępowania jedynie tzw. komisji doktorskiej. RDN wskazała ponadto, że do dnia 8 maja 2024 r. Rada Dyscypliny Naukowej [REDAKCYJA] nie posiadała żadnej właściwości do podejmowania czynności w postępowaniach w sprawie nadania stopnia doktora.

Rada Doskonałości Naukowej odniosła się także do warunków wszczęcia postępowania doktorskiego. Wskazała, że jednym z wymogów wszczęcia postępowania jest uzyskanie efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 8 PRK. Jednocześnie z regulaminu AWS wynikało, że weryfikacja efektów uczenia się na poziomie 8 PRK dla osób ubiegających się o nadanie stopnia doktora w trybie eksternistycznym następowała poprzez zdanie

odpowiednich egzaminów przed powołaną do tego komisją. Z kontrolowanych akt spraw nie wynikało jednak, aby egzaminy te zostały przeprowadzone przed wszczęciem postępowań oraz aby informacja o ich zdaniu była przedkładana wraz z wnioskami o wszczęcie postępowań.

RDN wskazała ponadto, że z akt kontrolowanych spraw nie wynika, aby w toku procedowanych postępowań w sprawie nadania stopnia doktora zostały wydane postanowienia o dopuszczeniu rozpraw doktorskich do obrony. Organ wyjaśnił, że z przytoczonych regulacji wynika obowiązek wydania takiego postanowienia, a na postanowienie o odmowie dopuszczenia do obrony przysługuje zażalenie do Rady Doskonałości Naukowej.

W piśmie z dnia 30 października 2025 r. RDN stwierdziła również, że w kontrolowanych postępowaniach komisje doktorskie były powoływane przez nieuprawniony do tego organ Uczelni. RDN wskazała, że zgodnie z § 24 uchwały nr 400/23 Senatu Szkoły Wyższej Wymiaru Sprawiedliwości komisję doktorską mógł powołać organ Uczelni właściwy w zakresie nadawania stopni naukowych, którym — według § 4 ust. 1 tej uchwały — był Senat. RDN podkreśliła, że komisja doktorska może zostać powołana wyłącznie przez organ Uczelni uprawniony do nadawania stopnia doktora.

Rada Doskonałości Naukowej zwróciła dodatkowo uwagę na braki w dokumentacji kontrolowanych spraw. W ocenie RDN Akademia Wymiaru Sprawiedliwości nie prowadziła dokumentacji spraw administracyjnych zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie wymogami i zasadami, a szczegółowe uchybienia stwierdzone w kontrolowanych sprawach zostały opisane w uzasadnieniach postanowień o wznowieniu postępowań w sprawie nadania stopnia doktora.

RDN poinformowała jednocześnie, że nie stwierdziła nieważności uchwały nr 78/24 Senatu Akademii Wymiaru Sprawiedliwości z dnia 8 maja 2024 r. w sprawie uchwalenia regulaminu przeprowadzania postępowania w sprawie nadawania stopni naukowych. Brak stwierdzenia nieważności uchwały nr 78/24 nie oznaczał jednak pozytywnej oceny prawidłowości rozwiązań przyjętych w tym regulaminie. RDN równocześnie wskazała bowiem na istotne nieprawidłowości w sposobie prowadzenia postępowań awansowych przez Akademię, w tym na stosowanie rozwiązań regulaminowych i praktyk proceduralnych sprzecznych z ustawowym modelem postępowania w sprawie nadania stopnia doktora. Co więcej, wyjaśniła, że po przeprowadzeniu kontroli postępowań dotyczących [REDAKTOWANE]

[REDAKTOWANE] Uczelnia występowała do RDN z zapytaniami o interpretację niektórych przepisów prawa, co RDN odczytała jako zamiar uchwalenia przez AWS nowych regulacji na podstawie art. 192 ust. 2 p.s.w.n. Niezależnie od tego RDN

1665

wskazała, że prowadzi dalsze działania kontrolne względem Uczelni, w ramach których szczegółowej analizie mają zostać poddane m.in. aktualnie obowiązujące przepisy wewnętrzne Akademii Wymiaru Sprawiedliwości dotyczące postępowań awansowych.

(dowód: pismo Przewodniczącego RDN z dn. 30.10.2025 r., nr DRKN.Z5.421.10.2025 – k. 39-42)

Rada Doskonałości Naukowej, w odpowiedzi z dnia 25 lutego 2026 r., poinformowała także, że Rektor-Komendant Akademii Wymiaru Sprawiedliwości pismem z dnia 8 sierpnia 2025 r. zwrócił się do RDN z prośbą o wyjaśnienie kwestii dotyczących procedowania postępowań w sprawie nadania stopnia doktora, a RDN udzieliła odpowiedzi pismem z dnia 1 października 2025 r. W tej samej korespondencji RDN wskazała, że Akademia Wymiaru Sprawiedliwości, w odpowiedzi na wezwanie z dnia 31 lipca 2025 r., przekazała wykaz przeprowadzonych postępowań doktorskich w zakresie dyscypliny [REDAKTOWANE], a następnie przedłożyła pełną dokumentację wybranego postępowania awansowego; wnioski dotyczące prawidłowości przebiegu tych postępowań miały zostać sformułowane po zakończeniu działań kontrolnych.

(dowód: pismo Przewodniczącego RDN z dnia 25.02.2026 r., nr DRKN.Z5.421.10.2025 – k. 157-158; pismo Przewodniczącego RDN do Rektora-Komendanta AWS z dn. 01.10.2025 r., nr DRKN.Z5.053.5.2025 – k. 167-169)

Pismem z dnia 20 października 2025 r. Minister Sprawiedliwości, działając na podstawie art. 433 ust. 2 w zw. z art. 427 ust. 1 w zw. z art. 426 ust. 1 pkt 1 p.s.w.n., zobowiązał Rektora-Komendanta Akademii Wymiaru Sprawiedliwości do udzielenia informacji i wyjaśnień w związku z otrzymanymi informacjami o możliwości zaistnienia rażącego naruszenia prawa przez Akademię Wymiaru Sprawiedliwości jako podmiot doktoryzujący oraz w związku z wydaniem przez RDN w czterech postępowaniach administracyjnych w sprawie nadania stopnia doktora postanowień o wznowieniu postępowania i wyznaczeniu innych podmiotów do ich prowadzenia. W piśmie tym Minister zwrócił się w szczególności o ustosunkowanie się do nieprawidłowości polegających na skierowaniu wniosku o wszczęcie postępowania do niewłaściwego organu Uczelni i podjęciu przez ten organ czynności z naruszeniem przepisów o właściwości, a także na prowadzeniu postępowania w sytuacji, w której powinno zostać wydane postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania.

W tym samym piśmie Minister Sprawiedliwości zwrócił się do Rektora-Komendanta o wyjaśnienie wątpliwości dotyczących zakresu kompetencji Rady Dyscypliny Naukowej [REDAKTOWANE] oraz jej statusu, w kontekście art. 192 ust. 1 p.s.w.n., zgodnie z którym czynności w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora może dokonywać

komisja powołana przez organ, o którym mowa w art. 178 ust. 1 p.s.w.n. Minister zwrócił się również o informację, czy w ramach przedmiotowych postępowań powołano komisje doktorskie, przez jaki organ zostały powołane oraz jaki był zakres ich czynności, a także czy w Uczelni obowiązywały akty wewnętrzne określające sposób postępowania w sprawie nadania stopnia doktora.

(dowód: pismo Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości z dnia 20.10.2025 r., znak DWOiP-X.071.4.2025 – k. 34-35)

W odpowiedzi z dnia 3 grudnia 2025 r., nr DR.054.71.2025, po uprzednim miesięcznym przekroczeniu terminu wyznaczonego w piśmie Ministra Sprawiedliwości, Rektor-Komendant Akademii Wymiaru Sprawiedliwości wskazał, że brak jest podstaw prawnych i faktycznych do udzielenia szczegółowych informacji Ministerstwu Sprawiedliwości. Rektor-Komendant podniósł, że Rada Doskonałości Naukowej jest organem nadzoru nad podmiotami doktoryzującymi i habilitującymi w zakresie zgodności z prawem. Wskazał ponadto, że prowadzenie postępowania, a w szczególności czynność nadania stopnia naukowego, zostały powierzone właściwemu organowi podmiotu doktoryzującego, którym w Akademii Wymiaru Sprawiedliwości jest Senat, a nie Rektor-Komendant. Rektor-Komendant stwierdził, że nie prowadzi postępowania na żadnym etapie i nie nadaje stopnia naukowego, wobec czego nie mógł dopuścić się rażącego naruszenia prawa i nie jest organem właściwym do otrzymywania korespondencji w tym przedmiocie. Wskazał również na zasadę autonomii uczelni w odniesieniu do stosunków łączących uczelnię z osobami ubiegającymi się o nadanie stopnia doktora w trybie eksternistycznym.

(dowód: wydruk e-maila z dn. 3.11.2025 r. – k. 67; pismo Rektora-Komendanta AWS z dn. 3.12.2025 r., znak DR.054.71.2025 – k. 103-104)

Rektor-Komendant AWS dr Michał Sopiński pełni funkcję Rektora-Komendanta Uczelni od 24 marca 2023 r., kiedy powołany został na stanowisko Rektora-Komendanta Szkoły Wyższej Wymiaru Sprawiedliwości przez Senat. Aktem powołania z dnia 17 czerwca 2023 r. Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Marcin Romanowski, działając na podstawie art. 9 ust. 1 w zw. z art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 14 kwietnia 2023 r. o zmianie nazwy uczelni służb państwowych nadzorowanej przez Ministra Sprawiedliwości i o zmianie ustawy o Służbie Więziennej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1053) ponownie powołał dra Michała Sopińskiego na Rektora-Komendanta Akademii Wymiaru Sprawiedliwości na 5-letnią kadencję, która rozpoczęła się w dniu 1 września 2023 r.

(dowód: akty powołania dra Michała Sopińskiego na Rektora Komendanta SWWS i AWS z dn. 24.03.2023 r. i 17.06.2023 r. – k. 1144, 1145)

Rektor-Komendant, jako przewodniczący Senatu Akademii Wymiaru Sprawiedliwości, podpisał uchwały w sprawie nadania stopni doktora w postępowaniach, wobec których RDN wydała postanowienia o wznowieniu postępowań, a także podpisał uchwałę nr 78/24 Senatu AWS z dnia 8 maja 2024 r. w sprawie uchwalenia regulaminu przeprowadzania postępowania w sprawie nadawania stopni naukowych w Akademii Wymiaru Sprawiedliwości, a także uchwałę nr 400/23 Senatu Szkoły Wyższej Wymiaru Sprawiedliwości z dnia 9 maja 2023 r. w sprawie uchwalenia regulaminu przeprowadzania postępowania w sprawie nadawania stopni naukowych w Szkole Wyższej Wymiaru Sprawiedliwości.

(dowód: uchwała nr 78/24 Senatu AWS z dn. 08.05.2024 r. w sprawie uchwalenia regulaminu przeprowadzania postępowania w sprawie nadawania stopni naukowych w Akademii Wymiaru Sprawiedliwości wraz z załącznikiem – k. 755-772; uchwała nr 400/23 Senatu Szkoły Wyższej Wymiaru Sprawiedliwości z dnia 9.05.2023 r. w sprawie uchwalenia regulaminu przeprowadzania postępowania w sprawie nadawania stopni naukowych w Szkole Wyższej Wymiaru Sprawiedliwości wraz z załącznikiem – k. 1146-1169, uchwały Senatu AWS; uchwała nr [REDACTED] Senatu AWS z dn. [REDACTED] r. w sprawie nadania stopnia doktora w dziedzinie [REDACTED] w dyscyplinie [REDACTED] – k. 773-774; uchwała nr [REDACTED] Senatu AWS z dn. [REDACTED] r. w sprawie nadania stopnia doktora w dziedzinie [REDACTED] w dyscyplinie [REDACTED] – k. 775-776; uchwała nr [REDACTED] Senatu AWS z dn. [REDACTED] r. w sprawie nadania stopnia doktora w dziedzinie [REDACTED] w dyscyplinie [REDACTED] – k. 777-778; uchwała nr [REDACTED] Senatu AWS z dn. [REDACTED] r. w sprawie nadania stopnia doktora w dyscyplinie [REDACTED] – k. 779-780).

Na podstawie zgromadzonych dokumentów ustalono zatem, że działania kontrolne Rady Doskonałości Naukowej ujawniły powtarzające się nieprawidłowości w kilku postępowaniach awansowych prowadzonych przez Akademię Wymiaru Sprawiedliwości, obejmujące w szczególności kierowanie wniosków do niewłaściwego organu, nieprzekazywanie ich organowi właściwemu, prowadzenie czynności przez rady dyscyplin bez właściwego umocowania, prowadzenie postępowań mimo niespełnienia ustawowych warunków ich wszczęcia, niewydawanie postanowień o odmowie wszczęcia postępowania, powoływanie komisji doktorskich przez organy nieuprawnione oraz stosowanie regulaminowych rozwiązań zakwestionowanych przez RDN jako niezgodne z p.s.w.n. i k.p.a. W konsekwencji RDN wznowiła cztery postępowania doktorskie prowadzone uprzednio przez Akademię Wymiaru Sprawiedliwości i wyznaczyła inne podmioty doktoryzujące do ich przeprowadzenia:

Uniwersytet [REDAKTOWANE], Uniwersytet [REDAKTOWANE], Uniwersytet [REDAKTOWANE] oraz Uniwersytet [REDAKTOWANE] w [REDAKTOWANE]

IV.1.2 Ocena prawna

Dla oceny prawnej ustalonego stanu faktycznego relewantny charakter mają następujące uwarunkowania prawne:

- 1) Zgodnie z art. 178 ust. 1 pkt 1 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce stopień naukowy albo stopień w zakresie sztuki nadaje, w drodze decyzji administracyjnej, w uczelni — senat albo inny organ uczelni, o którym mowa w art. 28 ust. 4 tej ustawy. Stosownie do art. 178 ust. 2 p.s.w.n. decyzję w sprawie nadania stopnia podpisuje przewodniczący właściwego organu. Zgodnie zaś z art. 31 ust. 1 p.s.w.n. przewodniczącym senatu jest rektor. W konsekwencji, jeżeli organem właściwym do nadania stopnia jest senat uczelni, decyzję w sprawie nadania stopnia podpisuje rektor jako przewodniczący senatu.
- 2) Zgodnie z art. 28 ust. 1 pkt 8 p.s.w.n. do zadań senatu należy nadawanie stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki. Art. 28 ust. 4 p.s.w.n. przewiduje, że zadanie to może być wykonywane przez inny określony w statucie organ uczelni, o którym mowa w art. 17 ust. 2 p.s.w.n. Statut może określić tylko jeden organ w zakresie danej dyscypliny, a w przypadku uczelni spełniającej warunek, o którym mowa w art. 185 ust. 3 p.s.w.n. — w zakresie danej dziedziny. Statut Akademii Wymiaru Sprawiedliwości w § 29 ust. 1 pkt 6 stanowi, że do kompetencji Senatu, działającego jako organ kolegialny Uczelni, należy nadawanie stopni naukowych doktora i doktora habilitowanego.
- 3) Stosownie do art. 178 ust. 3 p.s.w.n. w postępowaniach w sprawie nadania stopnia doktora oraz stopnia doktora habilitowanego, w zakresie nieuregulowanym w tej ustawie, stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego. Postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora jest zatem szczególnego rodzaju postępowaniem administracyjnym, zakończonym decyzją administracyjną o nadaniu albo odmowie nadania stopnia.
- 4) Zgodnie z art. 189 ust. 1 p.s.w.n. postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora wszczyna się na wniosek osoby spełniającej wymagania określone w art. 186 ust. 1 pkt 1–3 albo ust. 2 p.s.w.n., do którego dołącza się rozprawę doktorską wraz z pozytywną opinią promotora albo promotorów. Zgodnie z art. 189 ust. 2 p.s.w.n. w przypadku niespełnienia tych wymagań właściwy organ odmawia wszczęcia postępowania. W zakresie nieuregulowanym w p.s.w.n. zastosowanie znajdują odpowiednio przepisy k.p.a., w tym art. 61 § 3 k.p.a., zgodnie z którym datą wszczęcia postępowania na żądanie strony jest dzień doręczenia żądania

1669

organowi administracji publicznej, oraz art. 65 k.p.a., regulujący przekazanie podania organowi właściwemu.

- 5) Zgodnie z art. 192 ust. 1 p.s.w.n. czynności w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora może dokonywać komisja powołana przez organ, o którym mowa w art. 178 ust. 1 p.s.w.n. Oznacza to, że komisja dokonująca czynności w postępowaniu doktorskim jest powoływana przez organ właściwy do nadania stopnia doktora. Art. 192 ust. 2 p.s.w.n. stanowi natomiast, że senat albo rada naukowa określa sposób postępowania w sprawie nadania stopnia doktora, w szczególności sposób wyznaczania i zmiany promotora, tryb złożenia rozprawy doktorskiej, tryb powoływania oraz zakres czynności komisji, sposób wyznaczania recenzentów, sposób weryfikacji efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 8 PRK oraz sposób weryfikacji spełnienia wymagań publikacyjnych. Art. 192 ust. 3 p.s.w.n. przewiduje analogiczne upoważnienie w zakresie określenia sposobu postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego.
- 6) Regulamin przeprowadzania postępowania w sprawie nadawania stopni naukowych w Szkole Wyższej Wymiaru Sprawiedliwości, stanowiący załącznik do uchwały nr 400/23 Senatu Szkoły Wyższej Wymiaru Sprawiedliwości z dnia 9 maja 2023 r., w § 4 ust. 1 przewidywał, że organem Uczelni właściwym do przeprowadzania postępowania w sprawie nadania stopnia doktora i doktora habilitowanego w dziedzinie nauki i dyscyplinie naukowej jest Senat. Zgodnie z § 4 ust. 2 tego regulaminu czynności w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora Senat mógł przekazać komisji powołanej do przeprowadzenia czynności w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora, określanej jako „Komisja Doktorska”, z zastrzeżeniem, że stopień doktora w drodze decyzji administracyjnej nadaje senat. Regulamin ten przewidywał zatem model, w którym organem właściwym do przeprowadzenia postępowania i nadania stopnia był senat, a czynności w postępowaniu mogły zostać przekazane Komisji Doktorskiej powołanej przez senat.
- 7) Regulamin przeprowadzania postępowania w sprawie nadawania stopni naukowych w Akademii Wymiaru Sprawiedliwości, przyjęty uchwałą nr 78/24 Senatu AWS z dnia 8 maja 2024 r., w § 5 ust. 1 stanowił, że organem Akademii Wymiaru Sprawiedliwości właściwym do przeprowadzania postępowania w sprawie nadania stopnia doktora i doktora habilitowanego jest Senat. Jednocześnie § 5 ust. 2 tego regulaminu przewidywał, że przeprowadzenia postępowania w sprawie nadania stopnia doktora i doktora habilitowanego oraz wszelkich związanych z tym czynności, z zastrzeżeniem ust. 1, dokonuje Rada

Dyscypliny. Zgodnie natomiast z § 5 ust. 3 regulaminu Rada Dyscypliny mogła powołać Komisję Doktorską do przeprowadzenia czynności w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora, jak również Komisję Habilitacyjną do przeprowadzenia czynności w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego.

- 8) Z punktu widzenia ustroju Uczelni znaczenie mają także przepisy określające pozycję Rektora-Komendanta. Zgodnie z art. 13a ust. 1 ustawy o Służbie Więziennej uczelnią Służby Więziennej kieruje Rektor-Komendant. Art. 13a ust. 2 pkt 6 tej ustawy stanowi, że do zakresu działania Rektora-Komendanta należy realizacja zadań wynikających z innych ustaw. Z kolei zgodnie z art. 23 ust. 2 pkt 2 p.s.w.n. do zadań rektora należy zarządzanie uczelnią, a zgodnie z art. 23 ust. 2 pkt 11 p.s.w.n. — zapewnianie wykonywania przepisów obowiązujących w uczelni. Również § 34 ust. 2 pkt 11 Statutu AWS stanowi, że Rektor-Komendant podejmuje decyzje we wszystkich sprawach dotyczących Uczelni, z wyjątkiem spraw zastrzeżonych przez ustawę, ustawę o Służbie Więziennej lub statut do kompetencji innych organów, w szczególności zapewnia wykonywanie przepisów obowiązujących w Uczelni.
- 9) Zgodnie z art. 34 ust. 1 pkt 4 p.s.w.n. statut uczelni określa zasady organizacji i funkcjonowania uczelni, w szczególności zasady sprawowania wewnętrznego nadzoru nad aktami wydawanymi przez organy uczelni. W Statucie AWS mechanizm taki został uregulowany w § 31 ust. 9. Zgodnie z § 31 ust. 9 zdanie pierwsze Statutu AWS Rektor-Komendant zawiesza wykonanie uchwały Senatu naruszającej przepisy ustawy lub statutu i w terminie czternastu dni od jej podjęcia zwołuje posiedzenie Senatu w celu ponownego rozpatrzenia uchwały. Zgodnie ze zdaniem drugim tego przepisu, jeżeli Senat nie zmieni albo nie uchyli zawieszonych uchwały, Rektor-Komendant przekazuje ją Ministrowi Sprawiedliwości w celu rozpatrzenia w trybie określonym w art. 427 ust. 2 pkt 1 p.s.w.n.
- 10) Zakres stosowania art. 427 ust. 2 pkt 1 p.s.w.n. jest ograniczony przez samą treść tego przepisu. Zgodnie z art. 427 ust. 2 pkt 1 p.s.w.n. minister stwierdza nieważność aktu wydanego przez organy uczelni lub CMKP, z wyłączeniem uchwały, o której mowa w art. 192 ust. 2 i 3 oraz art. 221 ust. 14 p.s.w.n., i decyzji administracyjnej — w przypadku stwierdzenia jego niezgodności z przepisami prawa. Oznacza to, że nadzór nieważnościowy ministra nie obejmuje uchwał określających sposób postępowania w sprawie nadania stopnia doktora albo doktora habilitowanego, podjętych na podstawie art. 192 ust. 2 i 3 p.s.w.n., ani decyzji administracyjnych, w tym decyzji w sprawie nadania stopnia doktora.

- 1671
- 11) W zakresie nadzoru nad postępowaniami awansowymi znaczenie mają również kompetencje Rady Doskonałości Naukowej. Zgodnie z art. 238 ust. 1 pkt 6 lit. b p.s.w.n. do zadań RDN należy sprawowanie nadzoru nad podmiotami doktoryzującymi i podmiotami habilitującymi w zakresie zgodności z prawem postępowań w sprawie nadania stopnia doktora lub doktora habilitowanego. Stosownie do art. 239 p.s.w.n. RDN może żądać informacji i wyjaśnień od podmiotów doktoryzujących i habilitujących, stwierdzać nieważność uchwał, o których mowa w art. 192 ust. 2 i 3 oraz art. 221 ust. 14 p.s.w.n., a także wznawiać postępowania administracyjne w sprawach nadania stopnia doktora i doktora habilitowanego. Zgodnie z art. 194 p.s.w.n. w przypadku zaistnienia określonych w k.p.a. przyczyn wznowienia postępowania administracyjnego w sprawie nadania stopnia doktora albo stopnia doktora habilitowanego albo w przypadku rażącego naruszenia prawa przez podmiot doktoryzujący albo habilitujący, RDN wydaje postanowienie o wznowieniu postępowania i wskazuje podmiot doktoryzujący albo habilitujący, który prowadzi postępowanie.

W ocenie Ministra Sprawiedliwości przedstawiony wyżej stan faktyczny uzasadnia stwierdzenie, że dr Michał Sopiński, pełniąc funkcję Rektora-Komendanta Akademii Wymiaru Sprawiedliwości, dopuścił się rażącego i uporczywego naruszenia przepisów prawa w rozumieniu art. 432 ust. 5 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Punktem wyjścia dla tej oceny jest ustalenie, że nieprawidłowości stwierdzone przez Radę Doskonałości Naukowej nie miały charakteru jednostkowego, technicznego ani incydentalnego. Ustalenia RDN nie przesądzają automatycznie o odpowiedzialności Rektora-Komendanta. Mają jednak zasadnicze znaczenie dowodowe, ponieważ pokazują skalę i charakter wadliwości funkcjonowania Uczelni w obszarze postępowań doktorskich. Odpowiedzialność Rektora-Komendanta wynika natomiast z jego własnych obowiązków kierowniczych, organizacyjnych i nadzorczych, w szczególności z obowiązku zapewnienia zgodności działania Uczelni z prawem oraz podjęcia adekwatnej reakcji po ujawnieniu nieprawidłowości przez wyspecjalizowany organ nadzoru. Dotyczyły one podstawowego obszaru działalności uczelni posiadającej uprawnienia do nadawania stopni naukowych, tj. prowadzenia postępowań w sprawie nadania stopnia doktora. RDN, wykonując ustawowe kompetencje nadzorcze, ujawniła powtarzający się w Akademii Wymiaru Sprawiedliwości model procedowania, w którym wnioski o wszczęcie postępowania były kierowane do niewłaściwego organu, nie były przekazywane zgodnie z właściwością do Senatu Uczelni, a czynności w toku postępowań były podejmowane przez rady dyscyplin, których właściwość i umocowanie zostały zakwestionowane. W konsekwencji RDN wznowiła cztery postępowania doktorskie prowadzone uprzednio przez AWS i wskazała inne podmioty doktoryzujące do ich przeprowadzenia.

Naruszenia te dotyczyły przepisów wyznaczających zasadniczą konstrukcję postępowania w sprawie nadania stopnia doktora, w szczególności przepisów określających organ właściwy, warunki wszczęcia postępowania, sposób prowadzenia czynności w postępowaniu oraz wymogi wynikające z art. 189 p.s.w.n. i przepisów k.p.a. RDN wskazała, że postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora wszczyna się na wniosek osoby spełniającej ustawowe wymagania, do którego dołącza się rozprawę doktorską wraz z pozytywną opinią promotora lub promotorów. Tymczasem w kontrolowanych sprawach stwierdzono m.in. prowadzenie postępowań mimo niespełnienia ustawowych warunków ich wszczęcia, brak wydania postanowień o odmowie wszczęcia postępowania, brak postanowień o dopuszczeniu rozpraw do obrony, powoływanie komisji doktorskich przez organ nieuprawniony, braki w dokumentacji oraz stosowanie regulaminowych rozwiązań zakwestionowanych jako sprzeczne z p.s.w.n. i k.p.a.

Powyższe uchybienia miały charakter kwalifikowany. Nie ograniczały się do naruszenia porządku wewnętrznego Uczelni, lecz dotyczyły postępowań administracyjnych prowadzących do nadania stopnia naukowego, a więc do wydania aktu o doniosłych skutkach prawnych, zawodowych, naukowych i publicznych. W jednej ze spraw RDN wprost wskazała, że wystąpiła kumulacja naruszeń obejmująca zaniechanie przekazania wniosku do organu właściwego, zignorowanie obowiązku wydania postanowienia o odmowie wszczęcia, oparcie biegu sprawy na rozwiązaniach regulaminowych sprzecznych z ustawą i k.p.a. oraz dopuszczenie Rady Dyscypliny do podejmowania czynności w okresie, w którym nie miała ona właściwości. RDN uznała, że tego rodzaju skumulowane uchybienia spełniają ustawowe kryterium rażącego naruszenia prawa po stronie podmiotu doktoryzującego.

Minister Sprawiedliwości podziela tę ocenę. Ujawnione naruszenia pozostają w oczywistej sprzeczności z przepisami regulującymi postępowania doktorskie i standardami prowadzenia postępowania administracyjnego. Ich skutkiem było nie tylko zakwestionowanie prawidłowości czynności podejmowanych w kilku postępowaniach, lecz także konieczność wznowienia tych postępowań przez RDN i przekazania ich innym podmiotom doktoryzującym. W sprawach [REDAKTOWANE] oraz [REDAKTOWANE] uchwały Senatu AWS o nadaniu stopnia doktora zostały następnie uchylone przez podmioty doktoryzujące wskazane przez RDN, a rozstrzygnięcia te zostały utrzymane w mocy przez Radę Doskonałości Naukowej. Następstwa te nie są możliwe do zaakceptowania z punktu widzenia zasady legalizmu, zasady zaufania do organów uczelni publicznej oraz pewności obrotu prawnego w zakresie nadawania stopni naukowych.

Nie można przy tym podzielić stanowiska Rektora-Komendanta, zgodnie z którym nie mógł on dopuścić się rażącego naruszenia prawa, ponieważ organem właściwym do nadawania stopni naukowych jest Senat Uczelni, a nie Rektor-Komendant. Argument ten błędnie utożsamia organ właściwy do wydania decyzji w sprawie nadania stopnia z zakresem odpowiedzialności osoby kierującej Uczelnią. To, że decyzję administracyjną podejmuje Senat, nie oznacza, że Rektor-Komendant jest zwolniony z obowiązku zapewnienia prawidłowych ram organizacyjnych i proceduralnych, w których Senat oraz inne jednostki Uczelni wykonują swoje kompetencje. Stanowisko to pomija rzeczywisty zakres ustawowych i statutowych obowiązków Rektora-Komendanta. Odpowiedzialność Rektora-Komendanta nie polega bowiem na przypisaniu mu osobistego prowadzenia postępowań doktorskich, indywidualnej oceny rozpraw doktorskich ani treści głosowań członków Senatu. Polega ona na zaniechaniu wykonania jego własnych obowiązków zarządczych, organizacyjnych i nadzorczych w zakresie zapewnienia zgodności działania Uczelni z prawem.

Zgodnie z art. 13a ust. 1 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej (Dz.U. z 2025 r., poz. 1750 z późn. zm.) uczelnią Służby Więziennej kieruje Rektor-Komendant. Zgodnie zaś z art. 13a ust. 2 pkt 6 tej ustawy do zakresu działania Rektora-Komendanta należy realizacja zadań wynikających z innych ustaw. W przypadku Akademii Wymiaru Sprawiedliwości oznacza to w szczególności obowiązek zapewnienia wykonywania zadań wynikających z ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, w tym zadań związanych z prowadzeniem postępowań awansowych oraz nadawaniem stopni naukowych. Obowiązek ten koresponduje z art. 23 ust. 2 pkt 2 i 11 p.s.w.n., zgodnie z którym do zadań rektora należy zarządzanie uczelnią oraz zapewnianie wykonywania przepisów obowiązujących w uczelni. Analogicznie § 34 ust. 2 pkt 11 Statutu AWS stanowi, że Rektor-Komendant podejmuje decyzje we wszystkich sprawach dotyczących Uczelni, z wyjątkiem spraw zastrzeżonych przez ustawę, ustawę o Służbie Więziennej lub statut do kompetencji innych organów, w szczególności zapewnia wykonywanie przepisów obowiązujących w Uczelni.

W przypadku Akademii Wymiaru Sprawiedliwości obowiązki te mają szczególną wagę. Uczelnia ta jest uczelnią służb państwowych, a zarazem jednostką organizacyjną Służby Więziennej (art. 8 ust. 1 pkt 3a ustawy o Służbie Więziennej). Rektor-Komendant jest nie tylko rektorem w rozumieniu ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, lecz także organem Służby Więziennej i osobą kierującą uczelnią realizującą zadania na rzecz wymiaru sprawiedliwości i administracji publicznej. Tym bardziej nie można redukować jego roli do formalnego przewodniczenia Senatowi albo technicznego podpisywania uchwał podejmowanych przez organ kolegialny. Rektor-Komendant był

zobowiązany do takiego zorganizowania działalności Uczelni, aby jej organy wykonywały zadania ustawowe zgodnie z prawem.

Zasadnicze znaczenie dla oceny sprawy ma porównanie dwóch kolejnych regulaminów określających sposób prowadzenia postępowań awansowych w Uczelni. Regulamin przeprowadzania postępowania w sprawie nadawania stopni naukowych w Szkole Wyższej Wymiaru Sprawiedliwości, stanowiący załącznik do uchwały nr 400/23 Senatu Szkoły Wyższej Wymiaru Sprawiedliwości z dnia 9 maja 2023 r., w § 4 ust. 1 i 2 przewidywał, że organem Uczelni właściwym do przeprowadzania postępowania w sprawie nadania stopnia doktora i doktora habilitowanego jest Senat, a czynności w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora Senat może przekazać komisji powołanej do przeprowadzenia czynności w tym postępowaniu, tj. Komisji Doktorskiej, przy czym stopień doktora w drodze decyzji administracyjnej nadaje senat.

Model ten odpowiadał zasadzie wynikającej z art. 192 ust. 1 p.s.w.n., zgodnie z którą czynności w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora może dokonywać komisja powołana przez organ, o którym mowa w art. 178 ust. 1 p.s.w.n., a więc przez organ uprawniony do nadania stopnia. W realiach AWS takim organem był Senat. Oznacza to, że wyłącznie Senat mógł powołać komisję doktorską i powierzyć jej dokonywanie czynności w postępowaniu doktorskim.

Odmienny model został przyjęty w Regulaminie przeprowadzania postępowania w sprawie nadawania stopni naukowych w Akademii Wymiaru Sprawiedliwości, uchwalonym uchwałą nr 78/24 Senatu AWS z dnia 8 maja 2024 r. Regulamin ten w § 5 ust. 1 nadal stanowił, że organem AWS właściwym do przeprowadzania postępowania w sprawie nadania stopnia doktora i doktora habilitowanego jest Senat, jednak w ust. 2 przewidywał, że przeprowadzenia postępowania oraz wszelkich związanych z tym czynności dokonuje Rada Dyscypliny, a w ust. 3 przyznawał Radzie Dyscypliny kompetencję do powołania Komisji Doktorskiej. Takie rozwiązanie prowadziło do wewnętrznej niespójności regulaminu i zarazem pozostawało w sprzeczności z art. 192 ust. 1 p.s.w.n. Skoro bowiem ustawodawca zastrzegł powołanie komisji doktorskiej dla organu uprawnionego do nadania stopnia doktora, to kompetencja ta nie mogła zostać przeniesiona na Radę Dyscypliny, która takim organem nie była.

Co więcej, przed dniem 8 maja 2024 r. Rady Dyscyplin nie posiadały żadnych regulaminowych kompetencji do podejmowania czynności w postępowaniach doktorskich. W konsekwencji czynności podejmowane przez Rady Dyscyplin przed tą datą były pozbawione podstawy kompetencyjnej, natomiast po tej dacie opierały się na regulacji wewnętrznej, która przyznawała Radzie Dyscypliny kompetencje sprzeczne z ustawowym modelem określonym w art. 192 ust. 1 p.s.w.n. Problem nie

sprowadzał się zatem do wadliwej techniki legislacyjnej regulaminu, lecz dotyczył samego źródła kompetencji organów uczestniczących w postępowaniach doktorskich. Czynności w tych postępowaniach były podejmowane albo przez podmiot, który w ogóle nie miał do tego podstawy prawnej, albo na podstawie regulaminu przyznającego Radzie Dyscypliny kompetencje zastrzeżone ustawowo dla senatu jako organu właściwego do nadania stopnia doktora.

W tym właśnie zakresie aktualizowała się osobista odpowiedzialność Rektora-Komendanta. Rektor-Komendant, jako organ kierujący Uczelnią, przewodniczący Senatowi i osoba odpowiedzialna za zapewnianie wykonywania przepisów obowiązujących w Uczelni, powinien był zapewnić, aby regulacje wewnętrzne dotyczące postępowań awansowych oraz praktyka ich stosowania pozostawały zgodne z p.s.w.n. i k.p.a. Nie chodzi przy tym o przypisanie mu odpowiedzialności za merytoryczny wynik poszczególnych postępowań doktorskich ani za głosy oddane przez członków Senatu. Istota zarzutu polega na tym, że Rektor-Komendant dopuścił do funkcjonowania w Uczelni wadliwego modelu prowadzenia postępowań doktorskich, którego skutkiem było podejmowanie przez Senat decyzji administracyjnych kończących postępowania obarczone kwalifikowanymi wadami proceduralnymi.

Wymaga podkreślenia, że uchwały Senatu AWS o nadaniu stopni doktora miały charakter decyzji administracyjnych. Wynika to z art. 178 ust. 1 pkt 1 p.s.w.n., zgodnie z którym stopień naukowy w uczelni nadaje, w drodze decyzji administracyjnej, senat albo inny organ uczelni wskazany zgodnie z art. 28 ust. 4 p.s.w.n. Do takich decyzji — w zakresie nieuregulowanym w p.s.w.n. — stosuje się odpowiednio przepisy k.p.a. Ich kontrola następuje więc w trybach właściwych dla decyzji administracyjnych, w tym w trybie wznowienia postępowania określonym w art. 194 p.s.w.n., a nie w drodze wewnętrznego ponownego rozpatrzenia uchwały przez senat w trybie właściwym dla aktów organizacyjnych lub regulaminowych.

Z tego względu odpowiedzialność Rektora-Komendanta nie polega na tym, że nie doprowadził do ponownego rozpatrzenia przez Senat uchwał o nadaniu stopni doktora. Taka konstrukcja byłaby nieadekwatna do prawnego charakteru tych uchwał. W odniesieniu do uchwał o nadaniu stopni doktora znaczenie ma natomiast to, że Rektor-Komendant jako Przewodniczący Senatu podpisywał decyzje kończące postępowania prowadzone według wadliwego modelu organizacyjno-proceduralnego, a zarazem — jako organ kierujący Uczelnią — nie doprowadził do usunięcia źródła tych wadliwości. Podpisanie uchwał przez Rektora-Komendanta nie stanowi samoistnej podstawy odpowiedzialności za wynik postępowań doktorskich, ale potwierdza jego

bezpośredni udział w finalizacji postępowań prowadzonych według zakwestionowanego modelu. Tym bardziej jako przewodniczący Senatu i organ kierujący Uczelnią powinien był zapewnić, aby przed podjęciem decyzji kończących postępowania ich przebieg odpowiadał wymaganiom ustawy i k.p.a.

Inaczej należy ocenić uchwałę nr 78/24 Senatu AWS z dnia 8 maja 2024 r. w sprawie regulaminu przeprowadzania postępowania w sprawie nadawania stopni naukowych w AWS. Uchwała ta nie rozstrzygała indywidualnej sprawy administracyjnej, lecz kształtowała model prowadzenia postępowań awansowych w Uczelni. Zgodnie z art. 34 ust. 1 pkt 4 p.s.w.n. statut uczelni określa zasady organizacji i funkcjonowania uczelni, w szczególności zasady sprawowania wewnętrznego nadzoru nad aktami wydawanymi przez organy uczelni. W Statucie AWS taki mechanizm został przewidziany w § 31 ust. 9. Zgodnie ze zdaniem pierwszym tego przepisu Rektor-Komendant zawiesza wykonanie uchwały Senatu naruszającej przepisy ustawy lub statutu i w terminie czternastu dni od jej podjęcia zwołuje posiedzenie Senatu w celu ponownego rozpatrzenia uchwały. Zdanie drugie tego przepisu przewiduje, że jeżeli Senat nie zmieni albo nie uchyli zawieszonych uchwały, Rektor-Komendant przekazuje ją Ministrowi Sprawiedliwości w celu rozpatrzenia w trybie określonym w art. 427 ust. 2 pkt 1 p.s.w.n.

W niniejszej sprawie należy jednak uwzględnić zakres kompetencji Ministra wynikający z art. 427 ust. 2 pkt 1 p.s.w.n. Przepis ten wyłącza spod nadzoru nieważnościowego Ministra m.in. uchwały, o których mowa w art. 192 ust. 2 i 3 p.s.w.n., oraz decyzje administracyjne. Brak rozstrzygnięcia RDN o nieważności uchwały nr 78/24 nie może być traktowany jako rozstrzygające potwierdzenie jej zgodności z prawem. W tej sprawie istotne jest nie tylko formalne obowiązywanie uchwały, lecz także to, czy rozwiązania przyjęte w regulaminie oraz praktyka ich stosowania zapewniały prowadzenie postępowań doktorskich zgodnie z p.s.w.n. i k.p.a. RDN, kontrolując konkretne postępowania, wskazała, że takiej zgodności zabrakło. Oznacza to, że Minister Sprawiedliwości nie byłby właściwy do stwierdzenia nieważności ani uchwał Senatu AWS o nadaniu stopni doktora, mających charakter decyzji administracyjnych, ani uchwały nr 78/24 Senatu AWS z dnia 8 maja 2024 r. w sprawie regulaminu przeprowadzania postępowań awansowych, jako uchwały podjętej na podstawie art. 192 ust. 2 p.s.w.n. Okoliczność ta wyłączałaby możliwość skutecznego zastosowania końcowego etapu mechanizmu określonego w § 31 ust. 9 zdanie drugie Statutu AWS, polegającego na przekazaniu takich uchwał Ministrowi Sprawiedliwości w celu rozpatrzenia w trybie art. 427 ust. 2 pkt 1 p.s.w.n.

Nie oznacza to jednak, że Rektor-Komendant był zwolniony z obowiązku reakcji na uchwałę regulaminową naruszającą przepisy ustawy lub statutu. Zasadnicze znaczenie w tej sprawie ma pierwszy, wewnętrzny etap mechanizmu nadzorczego przewidzianego w § 31 ust. 9 zdanie pierwsze Statutu AWS. Rektor-Komendant mógł i powinien był zawiesić wykonanie uchwały nr 78/24 oraz doprowadzić do jej ponownego rozpatrzenia przez Senat, jeżeli uchwała ta kształtowała model postępowań awansowych sprzecznie z p.s.w.n. i k.p.a. Kompetencja ta miała charakter wewnątrzuczelniany i nie była uzależniona od tego, czy na dalszym etapie Minister Sprawiedliwości mógłby stwierdzić nieważność uchwały w trybie art. 427 ust. 2 pkt 1 p.s.w.n.

Z akt sprawy nie wynika, aby Rektor-Komendant skorzystał z tego instrumentu wobec uchwały nr 78/24. Nie wykazano również, aby po ujawnieniu nieprawidłowości przez RDN podjął skuteczne działania naprawcze zmierzające do dostosowania regulaminu i praktyki prowadzenia postępowań doktorskich do p.s.w.n. i k.p.a. Rektor-Komendant nie wykazał, aby zainicjował zmianę regulaminu, zapewnił kompleksową analizę prawną zastrzeżeń RDN, przedłożył Senatowi projekt zmian dostosowujących regulacje wewnętrzne do p.s.w.n., wdrożył mechanizm kontroli zgodności prowadzonych postępowań z ustawą albo doprowadził do zaprzestania stosowania rozwiązań dotkniętych wadą do czasu usunięcia niezgodności. Tymczasem już samo ujawnienie przez RDN kwalifikowanych wad w kilku postępowaniach doktorskich powinno skutkować niezwłoczną reakcją osoby kierującej Uczelnią. Rektor-Komendant powinien był co najmniej zainicjować przegląd regulaminu i praktyki jego stosowania, przedstawić Senatowi ocenę ryzyk prawnych, wstrzymać stosowanie zakwestionowanych rozwiązań w zakresie możliwym organizacyjnie albo wykazać, że Uczelnia podjęła inne działania zmierzające do przywrócenia stanu zgodnego z prawem. Brak takich działań potwierdza, że problem nie polegał wyłącznie na wadach poszczególnych postępowań, lecz na niewykonaniu przez Rektora-Komendanta obowiązku bieżącego zarządzania Uczelnią.

Szczególne znaczenie ma przy tym zachowanie Rektora-Komendanta po skierowaniu przez Ministra Sprawiedliwości pisma z dnia 20 października 2025 r., zawierającego żądanie informacji i wyjaśnień w związku z wydaniem przez RDN czterech postanowień o wznowieniu postępowań doktorskich. W piśmie z dnia 3 grudnia 2025 r. Rektor-Komendant nie przedstawił rzeczowego wyjaśnienia przyczyn ujawnionych nieprawidłowości ani informacji o działaniach naprawczych. Zakwestionował natomiast podstawy udzielenia szczegółowych informacji Ministrowi Sprawiedliwości, wskazując, że nie jest organem prowadzącym postępowanie i nie nadaje stopnia naukowego. Taka argumentacja pomijała istotę zarzutu. Nie dotyczył on osobistego

rozstrzygania indywidualnych spraw doktorskich przez Rektora-Komendanta, lecz zaniechania wykonania jego własnych obowiązków zarządczych i nadzorczych w zakresie zapewnienia zgodności działania Uczelni z prawem.

Nie można zatem przyjąć, że odpowiedzialność za stwierdzone naruszenia wyczerpuje się na poziomie Senatu jako organu kolegiального albo rad dyscyplin uczestniczących w toku postępowań. Kolegialny charakter Senatu nie wyłącza odpowiedzialności Rektora-Komendanta za wadliwy model organizacyjny i regulaminowy. Odpowiedzialność ta nie jest odpowiedzialnością za głosy oddane przez członków Senatu, lecz odpowiedzialnością za tolerowanie funkcjonowania organów Uczelni w oparciu o rozwiązania sprzeczne z ustawą, mimo że Rektor-Komendant był zobowiązany do zarządzania Uczelnią i zapewnienia wykonywania przepisów prawa.

Tak rozumiane zaniechanie spełnia przesłankę rażącego naruszenia prawa. Dotyczyło ono nie marginalnej czynności organizacyjnej, lecz mechanizmu prowadzenia postępowań w sprawie nadania stopnia doktora, a więc jednego z podstawowych obszarów działalności akademickiej Uczelni. Uchybienia stwierdzone przez RDN dotyczyły podstawowych elementów postępowania administracyjnego: właściwości organów, warunków wszczęcia postępowania, powoływania komisji doktorskich, dopuszczalności czynności podejmowanych przez Rady Dyscyplin, dokumentowania czynności oraz zgodności regulacji wewnętrznych z p.s.w.n. i k.p.a. Ich skutkiem było wznowienie czterech postępowań doktorskich, przekazanie ich innym podmiotom doktoryzującym, a w części spraw uchylenie uchwał Senatu AWS o nadaniu stopnia doktora i umorzenie postępowań.

Naruszenie miało również charakter uporczywy. Wynikało ono nie z jednego incydentalnego błędu, lecz z powtarzalnego modelu procedowania, stosowanego w kilku sprawach, wobec różnych kandydatów i w różnych dyscyplinach. Uporczywość potwierdza także postawa Rektora-Komendanta po ujawnieniu nieprawidłowości przez RDN. Zamiast przedstawić działania naprawcze albo wykazać, że Uczelnia usunęła przyczyny wadliwości postępowań, Rektor-Komendant odmówił udzielenia szczegółowych informacji Ministrowi Sprawiedliwości, powołując się na brak własnej właściwości w sprawach nadania stopni. Taka postawa wskazuje nie tylko na brak skutecznej reakcji na ujawnione naruszenia, lecz także na utrzymywanie błędnej wykładni własnej roli ustrojowej jako organu kierującego Uczelnią i odpowiedzialnego za zapewnienie jej zgodnego z prawem funkcjonowania.

Naruszenia te godziły jednocześnie w interes prywatny osób ubiegających się o stopień doktora oraz w interes publiczny. Osoby te zostały narażone na stan niepewności co do ważności nadanych stopni, konieczność uczestniczenia we wznowionych

1629

postępowaniach, a w części spraw — na uchylene uchwał o nadaniu stopnia doktora i umorzenie postępowań. Z kolei interes publiczny został naruszony przez podważenie wiarygodności ustawowego systemu nadawania stopni naukowych, konieczność angażowania RDN oraz innych podmiotów doktoryzujących w naprawę skutków wadliwych postępowań prowadzonych przez AWS, a także przez obniżenie zaufania do legalności działania uczelni służb państwowych nadzorowanej przez Ministra Sprawiedliwości.

Skutki wadliwości nie ograniczały się do wewnętrznej organizacji Uczelni. Kandydaci zostali narażeni na niepewność co do skuteczności uzyskanych rozstrzygnięć i konieczność uczestniczenia we wznowionych postępowaniach. Państwo natomiast musiało uruchomić nadzwyczajne mechanizmy naprawcze, angażując RDN oraz inne podmioty doktoryzujące. Taki stan rzeczy podważa zaufanie do legalności działania uczelni publicznej, zwłaszcza uczelni służb państwowych.

Nie chodzi przy tym o przypisanie Rektorowi-Komendantowi odpowiedzialności wyłącznie za to, że RDN ex post zakwestionowała prawidłowość postępowań. Obowiązek Rektora-Komendanta miał charakter pierwotny i bieżący. Obejmował zapewnienie, aby akty wewnętrzne i praktyka postępowań awansowych były zgodne z p.s.w.n. i k.p.a. już na etapie ich przyjmowania i stosowania. Kontrola RDN ujawniła skalę oraz skutki zaniechania tego obowiązku. Najpóźniej od chwili doręczenia Uczelni postanowień RDN o wznowieniu postępowań oraz pism wskazujących na kwalifikowane wady prawne w postępowaniach awansowych Rektor-Komendant miał wiedzę o stanowisku wyspecjalizowanego organu nadzoru co do wadliwości przyjętego modelu i powinien był podjąć niezwłoczne działania w celu jego weryfikacji oraz ewentualnego usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

Wobec powyższego należy przyjąć, że Rektor-Komendant dopuścił się rażącego i uporczywego naruszenia prawa nie przez to, że samodzielnie wydał wadliwe decyzje w sprawach nadania stopni doktora, lecz przez to, że jako organ kierujący Uczelnią, przewodniczący Senatu oraz osoba odpowiedzialna za zapewnianie wykonywania przepisów obowiązujących w Uczelni tolerował i utrzymywał wadliwy model prowadzenia postępowań doktorskich. Naruszenie to należy wiązać w pierwszej kolejności z art. 13a ust. 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy o Służbie Więziennej, art. 23 ust. 2 pkt 2 i 11 p.s.w.n. oraz § 34 ust. 2 pkt 11 Statutu AWS. Przepisy te określają podstawowe obowiązki Rektora-Komendanta jako organu kierującego Uczelnią, zarządzającego jej działalnością, realizującego zadania wynikające z innych ustaw oraz zapewniającego wykonywanie przepisów obowiązujących w Uczelni. W realiach niniejszej sprawy

obowiązki te obejmowały zapewnienie, aby wewnętrzne regulacje AWS oraz praktyka prowadzenia postępowań doktorskich pozostawały zgodne z p.s.w.n. i k.p.a.

Rektor-Komendant naruszył również obowiązki wynikające z art. 34 ust. 1 pkt 4 p.s.w.n. w związku z § 31 ust. 9 zdanie pierwsze Statutu AWS, w zakresie dotyczącym wewnętrznego nadzoru nad aktami Senatu. W odniesieniu do uchwały nr 78/24 Senatu AWS z dnia 8 maja 2024 r., która miała charakter aktu regulaminowego określającego sposób prowadzenia postępowań awansowych, Rektor-Komendant mógł i powinien był skorzystać z mechanizmu przewidzianego w Statucie, tj. zawiesić wykonanie uchwały naruszającej przepisy ustawy lub statutu i zwołać posiedzenie Senatu w celu jej ponownego rozpatrzenia. Odpowiedzialność Rektora-Komendanta nie polega natomiast na braku doprowadzenia do ponownego rozpatrzenia uchwał Senatu o nadaniu stopni doktora, ponieważ uchwały te miały charakter decyzji administracyjnych w rozumieniu art. 178 ust. 1 pkt 1 p.s.w.n. i podlegały kontroli w trybach właściwych dla decyzji administracyjnych. Polega ona na tym, że nie wykorzystał dostępnych instrumentów organizacyjnych i statutowych wobec aktu regulaminowego stanowiącego podstawę wadliwego modelu procedowania.

Naruszenie przez Rektora-Komendanta art. 23 ust. 2 pkt 2 i 11 p.s.w.n. oraz art. 13a ust. 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy o Służbie Więziennej polegało zatem na zaniechaniu zapewnienia zgodnego z prawem funkcjonowania Uczelni w obszarze postępowań awansowych. Rektor-Komendant, mimo funkcji kierowniczej i nadzorczej, nie doprowadził do usunięcia rozwiązań sprzecznych z art. 192 ust. 1 p.s.w.n., zgodnie z którym czynności w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora może dokonywać komisja powołana przez organ uprawniony do nadania stopnia doktora. Tymczasem regulamin AWS przyznawał Radzie Dyscypliny kompetencję do powoływania Komisji Doktorskiej, choć organem właściwym do nadawania stopni naukowych w AWS był Senat. Rektor-Komendant nie zapobiegł także stosowaniu modelu, w którym przed dniem 8 maja 2024 r. Rady Dyscyplin podejmowały czynności w postępowaniach doktorskich bez podstawy kompetencyjnej.

W ocenie Ministra Sprawiedliwości naruszone zostały także obowiązki wynikające z art. 189 ust. 1 i 2 p.s.w.n. w związku z art. 61 § 3 k.p.a. oraz art. 65 k.p.a., w takim zakresie, w jakim Rektor-Komendant — jako osoba odpowiedzialna za zarządzanie Uczelnią i zapewnianie wykonywania przepisów obowiązujących w Uczelni — dopuścił do funkcjonowania praktyki prowadzenia postępowań doktorskich mimo niespełnienia ustawowych warunków ich wszczęcia, nieprzekazywania wniosków organowi właściwemu oraz opierania biegu spraw na rozwiązaniach regulaminowych sprzecznych z ustawowym modelem wszczynania i prowadzenia tych postępowań. Nie

chodzi tu o przypisanie Rektorowi-Komendantowi każdej czynności procesowej dokonanej w indywidualnych sprawach, lecz o przypisanie mu odpowiedzialności za tolerowanie i utrzymywanie mechanizmu organizacyjnego, który prowadził do powtarzalnego naruszania tych przepisów w postępowaniach doktorskich.

Dodatkowo Rektor-Komendant uchybił obowiązkowi współdziałania z organem nadzoru wynikającemu z art. 427 ust. 1 p.s.w.n. w związku z art. 426 ust. 1 pkt 1 i art. 433 ust. 2 p.s.w.n. Po skierowaniu przez Ministra Sprawiedliwości żądania informacji i wyjaśnień dotyczących nieprawidłowości ujawnionych przez RDN Rektor-Komendant nie przedstawił rzeczowego stanowiska co do przyczyn stwierdzonych wad ani informacji o działaniach naprawczych, lecz zakwestionował własną właściwość do udzielenia wyjaśnień. Takie stanowisko było nie do pogodzenia z jego pozycją jako organu kierującego Uczelnią, odpowiedzialnego za zapewnienie zgodności jej działania z prawem.

Dla zastosowania art. 432 ust. 5 p.s.w.n. wystarczające byłoby wykazanie jednej z przesłanek wskazanych w tym przepisie, tj. rażącego albo uporczywego naruszania przepisów prawa. W niniejszej sprawie materiał dowodowy uzasadnia jednak stwierdzenie, że naruszenie miało zarówno charakter rażący, jak i uporczywy. Było rażące, ponieważ dotyczyło podstawowych przepisów określających ustrój i sposób działania Uczelni oraz reguły prowadzenia postępowań doktorskich — w szczególności art. 13a ust. 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy o Służbie Więziennej, art. 23 ust. 2 pkt 2 i 11, art. 189 ust. 1 i 2 oraz art. 192 ust. 1 p.s.w.n., a także art. 61 § 3 i art. 65 k.p.a. Było uporczywe, ponieważ wynikało z powtarzalnego modelu działania, objęło kilka postępowań, trwało przez dłuższy czas i nie zostało przez Rektora-Komendanta skutecznie skorygowane mimo ujawnienia nieprawidłowości przez Radę Doskonałości Naukowej.

Reasumując, Rektor-Komendant Akademii Wymiaru Sprawiedliwości dopuścił się rażącego naruszenia prawa przez naruszenie obowiązku kierowania Uczelnią i zapewniania wykonywania przepisów obowiązujących w Uczelni, wynikającego z art. 13a ust. 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy o Służbie Więziennej, art. 23 ust. 2 pkt 2 i 11 p.s.w.n. oraz § 34 ust. 2 pkt 11 Statutu AWS. Naruszył również obowiązek sprawowania wewnętrznego nadzoru nad aktem regulaminowym Senatu, wynikający z art. 34 ust. 1 pkt 4 p.s.w.n. w związku z § 31 ust. 9 zdanie pierwsze Statutu AWS. Zaniechania te doprowadziły do funkcjonowania i utrzymywania w Uczelni modelu postępowań doktorskich sprzecznego z art. 192 ust. 1 p.s.w.n., a w praktyce także do powtarzalnych naruszeń art. 189 ust. 1 i 2 p.s.w.n. oraz art. 61 § 3 i art. 65 k.p.a. Naruszenie to miało zarazem charakter uporczywy, ponieważ objęło kilka postępowań, wynikało z

powtarzalnego schematu działania Uczelni, trwało przez dłuższy czas i nie zostało skorygowane mimo ujawnienia nieprawidłowości przez wyspecjalizowany organ nadzoru.

W konsekwencji spełniona została przesłanka określona w art. 432 ust. 5 p.s.w.n., uzasadniająca odwołanie dra Michała Sopińskiego z funkcji Rektora-Komendanta Akademii Wymiaru Sprawiedliwości. Minister Sprawiedliwości miał przy tym na względzie wyjątkowy charakter środka nadzoru personalnego przewidzianego w tym przepisie. Wyjątkowy charakter tego środka nie wykluczał jego zastosowania w sytuacji, w której zawiodły podstawowe mechanizmy zapewnienia legalności działania Uczelni, a Rektor-Komendant nie wykazał skutecznej reakcji na zastrzeżenia wyspecjalizowanego organu nadzoru (RDN). Odwołanie nie stanowi więc sankcji za pojedynczy błąd proceduralny, lecz reakcję na utrzymywanie stanu naruszającego zaufanie do prawidłowego wykonywania zadań publicznych przez uczelnię służb państwowych. W realiach sprawy zastosowanie tego środka jest proporcjonalne, ponieważ stwierdzone naruszenia dotyczyły nie pojedynczej czynności, lecz podstawowego obszaru działalności akademickiej Uczelni, miały charakter powtarzalny, wywołały skutki w postaci wznowienia czterech postępowań doktorskich i uchylenia części uchwał o nadaniu stopni, a Rektor-Komendant nie wykazał podjęcia skutecznych działań naprawczych ani użycia przysługujących mu instrumentów organizacyjnych i nadzorczych w celu przywrócenia stanu zgodnego z prawem.

IV.1.3 Odniesienie się do opinii RGNiSW i KRASP w zakresie dotyczącym postępowań awansowych prowadzonych przez Akademię Wymiaru Sprawiedliwości

Minister Sprawiedliwości uwzględnił w toku sprawy wymóg zasięgnięcia opinii Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz właściwej konferencji, tj. Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich (wnioski -k. 792-806 i 807-821 akt sprawy). Zgodnie z art. 432 ust. 5 p.s.w.n. opinie te stanowią obligatoryjny element poprzedzający zastosowanie środka nadzoru personalnego wobec rektora, jednak nie mają charakteru wiążącego dla Ministra. Ich znaczenie polega na umożliwieniu organowi nadzoru uwzględnienia perspektywy właściwych gremiów systemu szkolnictwa wyższego, natomiast ostateczna ocena, czy doszło do rażącego lub uporczywego naruszenia prawa przez rektora, należy do Ministra działającego na podstawie art. 432 ust. 5 p.s.w.n.

Wnioski Ministra Sprawiedliwości o wydanie opinii zostały doręczone Radzie Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich w dniu 30 marca 2026 r. (kopie zwrotnego potwierdzenia odbioru – k. 921 i 1170 akt sprawy). Termin trzydziestu dni na przedstawienie opinii, o którym mowa w art. 432

ust. 5 p.s.w.n., upływał zatem w dniu 29 kwietnia 2026 r. Do tego dnia opinie nie zostały przedstawione. W konsekwencji, zgodnie z art. 432 ust. 5 zdanie trzecie p.s.w.n., wymóg zasięgnięcia opinii należało uznać za spełniony z mocy ustawy z dniem bezskutecznego upływu tego terminu.

Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich przedstawiła opinię w dniu 30 kwietnia 2026 r. (k. 976-986 akt sprawy), natomiast Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego przedstawiła opinię w dniu 4 maja 2026 r. (k. 988 akt sprawy). Opinie te, mimo ich przedstawienia po upływie ustawowego terminu, zostały włączone do materiału sprawy i poddane analizie przez Ministra Sprawiedliwości. Nie zmienia to jednak oceny, że ustawowy wymóg zasięgnięcia opinii został spełniony już z chwilą bezskutecznego upływu terminu przewidzianego w art. 432 ust. 5 p.s.w.n. Uwzględnienie tych opinii w dalszej analizie ma zatem charakter dodatkowy i służy pełniejszej ocenie zgromadzonego materiału dowodowego, nie zaś konwalidowaniu wymogu proceduralnego, który został spełniony wcześniej z mocy samej ustawy.

Znaczenie tych opinii wykracza poza formalne spełnienie wymogu proceduralnego. Zostały one wydane przez gremia reprezentujące środowisko nauki i szkolnictwa wyższego, a więc przez podmioty szczególnie powołane do ochrony autonomii uczelni, wolności akademickiej i standardów funkcjonowania uczelni publicznych. Jeżeli zatem również te gremia nie zakwestionowały zasadności zastosowania środka nadzoru personalnego wobec Rektora-Komendanta, lecz wskazały na wagę ujawnionych naruszeń oraz szczególną odpowiedzialność osoby kierującej AWS, okoliczność ta istotnie wzmacnia ocenę Ministra Sprawiedliwości.

W zakresie dotyczącym postępowań doktorskich prowadzonych w Akademii Wymiaru Sprawiedliwości szczególne znaczenie ma opinia Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich. Skoro gremium złożone z rektorów uczelni akademickich, z natury rzeczy szczególnie wrażliwe na ochronę autonomii uczelni, pozytywnie zaopiniowało odwołanie Rektora-Komendanta, to oznacza, że w sprawie nie chodziło o dopuszczalny zakres samodzielności uczelni, lecz o przekroczenie granic tej samodzielności przez naruszenie prawa. KRASP, po analizie zgromadzonego materiału dowodowego, w tym dokumentów przekazanych przez Ministra Sprawiedliwości i stanowiska Rektora-Komendanta, pozytywnie zaopiniowała odwołanie dra Michała Sopińskiego z funkcji Rektora-Komendanta AWS. W odniesieniu do zarzutu dotyczącego nieprawidłowości w postępowaniach awansowych KRASP wskazała, że Rada Doskonałości Naukowej w uzasadnieniach postanowień o wznowieniu postępowań przedstawiła motywy przemawiające za przyjęciem, iż podmiot doktoryzujący mógł dopuścić się rażącego naruszenia prawa, wynikającego zarówno z naruszenia przepisów p.s.w.n., jak i k.p.a.

KRASP odnotowała również, że w uzasadnieniu postanowienia RDN z dnia 30 czerwca 2025 r. wskazano, iż działania Rady Dyscypliny podejmowane przed dniem 8 maja 2024 r. były obarczone brakiem właściwości, a charakter i waga zasadnicze wznowionego postępowania uzasadniały ocenę rażącego naruszenia prawa.

KRASP zwróciła zarazem uwagę, że samo wydanie przez Radę Doskonałości Naukowej postanowień o wznowieniu postępowań nie oznacza jeszcze, że wszystkie nieprawidłowości zostały ostatecznie przesądzone w każdym z tych postępowań, ponieważ część spraw była nadal w toku. Okoliczność ta została przez Ministra Sprawiedliwości uwzględniona. Nie prowadzi ona jednak do odmiennej oceny niniejszej sprawy. Przedmiotem niniejszego postępowania nie jest bowiem zastępcze rozstrzygnięcie spraw o nadanie stopnia doktora ani kontrola merytorycznej zasadności poszczególnych rozstrzygnięć podejmowanych przez podmioty doktoryzujące wyznaczone przez RDN, lecz ocena, czy Rektor-Komendant AWS, w świetle całokształtu ustalonego stanu faktycznego, rażąco lub uporczywie naruszył przepisy prawa przez dopuszczenie do funkcjonowania w Uczelni wadliwego modelu prowadzenia postępowań awansowych oraz przez zaniechanie wykorzystania przysługujących mu instrumentów nadzoru nad legalnością uchwał Senatu.

W tym zakresie opinia KRASP wzmacnia ocenę Ministra Sprawiedliwości. KRASP wprost wskazała, że Rektor-Komendant AWS — jak sam podniósł w swojej obronie — nie prowadził jako organ postępowań awansowych i jedynie jako przewodniczący Senatu podpisywał decyzje w sprawie nadania stopnia doktora. Jednocześnie KRASP podkreśliła, że do zakresu obowiązków Rektora-Komendanta należało zapewnianie wykonywania przepisów obowiązujących w Uczelni, zarządzanie Uczelnią oraz nadzór nad doskonaleniem funkcjonowania Uczelni. KRASP zaakcentowała również, że Rektor-Komendant nie skorzystał z przysługujących mu uprawnień wynikających z § 31 ust. 9 Statutu AWS, tj. nie doprowadził do zawieszenia stosowania zakwestionowanego aktu uczelnianego i zastąpienia go aktem zgodnym z prawem. W ocenie KRASP takie działania Rektora-Komendanta, wbrew ustaleniom organu nadzoru, można oceniać jako przyzwolenie na szkodę interesu prywatnego osób ubiegających się o nadanie stopni naukowych, których kariery naukowe zostały narażone na długi czas niepewności.

Minister Sprawiedliwości podziela powyższą ocenę KRASP w zakresie, w jakim wskazuje ona na odpowiedzialność Rektora-Komendanta za zaniechanie reakcji wobec wadliwego modelu regulaminowego i organizacyjnego prowadzenia postępowań awansowych. Odpowiedzialność ta nie polega na osobistym prowadzeniu postępowań doktorskich ani na samodzielnym nadawaniu stopni naukowych. Wynika ona z

pełnionej przez niego funkcji organu kierującego Uczelnią, przewodniczącego Senatu oraz podmiotu zobowiązanego do zapewniania wykonywania przepisów obowiązujących w Uczelni. W realiach niniejszej sprawy szczególne znaczenie ma brak wykorzystania instrumentów organizacyjnych i nadzorczych wobec uchwały nr 78/24 Senatu AWS z dnia 8 maja 2024 r., która kształtowała model prowadzenia postępowań awansowych w Uczelni. W odniesieniu do uchwał o nadaniu stopni doktora, mających charakter decyzji administracyjnych, odpowiedzialność Rektora-Komendanta nie polega natomiast na braku ich zawieszenia lub ponownego rozpatrzenia przez Senat, lecz na dopuszczeniu do tego, aby decyzje te zapadały jako finalny rezultat postępowań prowadzonych według wadliwego modelu organizacyjno-proceduralnego.

Z tego względu nie można podzielić stanowiska, że odpowiedzialność za naruszenia ujawnione przez RDN wyczerpuje się na poziomie Senatu jako organu kolegiального albo rad dyscyplin podejmujących czynności w toku postępowań. Rektor-Komendant był organem wyposażonym w instrumenty organizacyjne i statutowe pozwalające reagować na wadliwy model regulaminowy prowadzenia postępowań awansowych. Brak ich użycia wobec uchwały regulaminowej, przy jednoczesnym podpisywaniu decyzji kończących postępowania doktorskie prowadzone według tego modelu, przesądza o własnym, osobistym charakterze naruszenia prawa przez Rektora-Komendanta.

Znaczenie opinii KRASP jest tym większe, że jest to opinia organu reprezentującego środowisko rektorów akademickich szkół polskich, a więc gremium szczególnie wrażliwego na zasadę autonomii uczelni oraz wyjątkowy charakter środka nadzoru personalnego, jakim jest odwołanie rektora. Mimo tego KRASP uznała, że błędne ukształtowanie w Uczelni zasad prowadzenia postępowań awansowych, problemy ujawnione w zakończonych już postępowaniach oraz skutki tych błędów w postaci wznowienia postępowań przez RDN pozwalają kwalifikować działania Rektora-Komendanta jako kwalifikowaną formę naruszenia prawa. KRASP wskazała również, że stwierdzone naruszenia miały charakter powtarzalny, długotrwały i istotny, a postawa Rektora-Komendanta wskazuje na brak przywrócenia stanu zgodnego z prawem, co uzasadnia zastosowanie środka nadzorczego o charakterze personalnym.

Opinia Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego ma charakter bardziej ogólny i nie zawiera szczegółowej analizy poszczególnych postępowań doktorskich objętych działaniami RDN. Rada Główna nie weszła w szczegóły poszczególnych postępowań doktorskich, ale wskazała na okoliczność kluczową dla odpowiedzialności Rektora-Komendanta: AWS jest uczelnią służb państwowych i jednostką organizacyjną Służby Więziennej, a jej prawidłowe funkcjonowanie ma znaczenie dla działania Służby

Więziennej i wykonywania zadań państwa. Z tej perspektywy tolerowanie wadliwego modelu postępowań awansowych nie jest wyłącznie problemem wewnątrzuczelnianym. Jest naruszeniem standardu kierowania instytucją publiczną. Rada Główna podkreśliła również szczególną pozycję Rektora-Komendanta jako organu Służby Więziennej. Wskazała, że z uwagi na zakres uprawnień służbowych Rektora-Komendanta wynikający z hierarchicznej struktury Służby Więziennej oraz kluczową rolę AWS w kształtowaniu kadr tej formacji, prawidłowe funkcjonowanie Akademii jest niezbędne dla właściwego działania Służby Więziennej, a odpowiedzialność za to funkcjonowanie ponosi Rektor-Komendant.

Powyższe stanowisko RGNiSW pozostaje spójne z oceną Ministra Sprawiedliwości w zakresie wątku RDN. Postępowania w sprawie nadania stopnia doktora nie są wyłącznie wewnętrzną sprawą organizacyjną uczelni. Są szczególnego rodzaju postępowaniami administracyjnymi, prowadzącymi do nadania stopnia naukowego w drodze decyzji administracyjnej, a więc do wydania aktu o doniosłych skutkach prawnych i publicznych. W uczelni służb państwowych, której prawidłowe funkcjonowanie ma znaczenie nie tylko akademickie, lecz także instytucjonalne i służbowe, obowiązek zapewnienia legalności takich postępowań ma szczególną wagę. Rektor-Komendant, jako organ kierujący AWS i jednocześnie organ Służby Więziennej, nie mógł ograniczyć swojej roli do formalnego podpisywania uchwał Senatu ani do powoływania się na autonomię uczelni. Był zobowiązany zapewnić, aby akty wewnętrzne i praktyka postępowań awansowych pozostawały zgodne z p.s.w.n. i k.p.a.

Znaczenie obu opinii należy oceniać łącznie. KRASP, jako gremium reprezentujące rektorów uczelni akademickich, jest szczególnie wrażliwa na zasadę autonomii uczelni oraz ostrożność w stosowaniu personalnych środków nadzoru wobec rektora. Mimo tego pozytywnie zaopiniowała odwołanie Rektora-Komendanta AWS, wskazując na błędne ukształtowanie zasad prowadzenia postępowań awansowych, powtarzalny, długotrwały i istotny charakter naruszeń oraz brak przywrócenia stanu zgodnego z prawem.

Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego, choć odniosła się do sprawy bardziej syntetycznie, wskazała na ustrojowy wymiar odpowiedzialności Rektora-Komendanta. Podkreśliła szczególny status AWS jako uczelni służb państwowych, będącej jednostką organizacyjną Służby Więziennej, oraz znaczenie prawidłowego funkcjonowania Akademii dla tej formacji. W konsekwencji odpowiedzialność Rektora-Komendanta należy oceniać nie tylko w perspektywie akademickiej, lecz także publicznoprawnej i służbowej.

Obie opinie prowadzą zatem do spójnego wniosku: sprawa nie dotyczyła dopuszczalnej samodzielności uczelni ani sporu o zakres autonomii akademickiej, lecz naruszenia obowiązku zapewnienia legalnego i odpowiedzialnego funkcjonowania uczelni publicznej. Szczególne znaczenie ma to, że właśnie gremia reprezentujące środowisko nauki i szkolnictwa wyższego, a więc podmioty z natury rzeczy chroniące autonomię uczelni, nie zakwestionowały zastosowania środka nadzoru personalnego. Przeciwnie — ich stanowiska wzmacniają ocenę, że zachowanie Rektora-Komendanta spełniało przesłanki rażącego i uporczywego naruszenia prawa.

W konsekwencji opinie KRASP i RGNISW, ocenione łącznie z ustaleniami RDN, treścią uchwał Senatu AWS oraz rozstrzygnięciami podmiotów doktryzujących wskazanych do prowadzenia wznowionych postępowań, potwierdzają zasadność zastosowania art. 432 ust. 5 p.s.w.n. Odwołanie Rektora-Komendanta nie stanowi ingerencji w autonomię uczelni, lecz wykonanie ustawowej kompetencji nadzorczej w sytuacji, w której osoba kierująca uczelnią służb państwowych nie zapewniła zgodnego z prawem funkcjonowania jednego z podstawowych obszarów jej działalności.

IV.2 Naruszenie zasady apolityczności Służby Więziennej

IV.2.1 Stan faktyczny

Akademia Wymiaru Sprawiedliwości jest uczelnią służb państwowych nadzorowaną przez Ministra Sprawiedliwości. Zgodnie z art. 8 ust. 1a ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej uczelnia Służby Więziennej działa na podstawie przepisów ustawy — Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, posiada osobowość prawną oraz realizuje zadania na rzecz wymiaru sprawiedliwości i administracji publicznej. Jednocześnie, stosownie do art. 7 pkt 4 oraz art. 8 ust. 1 pkt 3a ustawy o Służbie Więziennej, uczelnia Służby Więziennej jest jednostką organizacyjną Służby Więziennej, a Rektor-Komendant tej uczelni jest organem Służby Więziennej.

Dr Michał Sopiński został powołany do pełnienia funkcji Rektora-Komendanta Szkoły Wyższej Wymiaru Sprawiedliwości uchwałą Senatu Uczelni nr 374/23 z dnia 24 marca 2023 r. Następnie, aktem powołania Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 czerwca 2023 r., został powołany na Rektora-Komendanta Akademii Wymiaru Sprawiedliwości na pięcioletnią kadencję, która rozpoczęła się w dniu 1 września 2023 r. Dr Michał Sopiński nie jest funkcjonariuszem Służby Więziennej, jednak pełni funkcję organu tej formacji jako Rektor-Komendant uczelni Służby Więziennej. Obecna kadencja została zainicjowana nie przez Senat, lecz bezpośrednio przez Ministra Sprawiedliwości. Art. 9 ustawy z 14 kwietnia 2023 r. stanowi, że w 2023 r. minister do 31 lipca powołuje Rektora AWS na pięcioletnią kadencję rozpoczynającą się 1 września 2023 r., a

wcześniejsze czynności oparte na art. 66a ust. 1–2 ustawy o SW uznano za nieskuteczne.

(dowód: akty powołania dra Michała Sopińskiego na Rektora Komendanta SWWS i AWS z dn. 24.03.2023 r. i 17.06.2023 r. – k. 1144, 1145)

W ramach wykonywanej funkcji Rektor-Komendant kieruje uczelnią Służby Więziennej i wykonuje szereg kompetencji służbowych wobec funkcjonariuszy oraz pracowników uczelni. Zgodnie z materiałem zgromadzonym w sprawie jest on m.in. przełożonym funkcjonariuszy i pracowników uczelni, przełożonym funkcjonariuszy i pracowników kształconych lub szkolonych na uczelni, zarządza i prowadzi postępowania kwalifikacyjne kandydatów do służby na uczelni, sprawuje nadzór nad metodyką szkoleń funkcjonariuszy, nadaje określone stopnie w korpusie podoficerów i chorążych funkcjonariuszom pełniącym służbę na uczelni, wydaje opinie służbowe oraz jest przełożonym dyscyplinarnym funkcjonariuszy uczelni, w tym funkcjonariuszy w służbie kandydackiej.

(dowód: status i kompetencje Rektora-Komendanta uczelni Służby Więziennej wynikają z obowiązujących regulacji prawnych, w szczególności z art. 7 pkt 4, art. 13a, art. 32, art. 39b ust. 1 pkt 3, art. 43zn, art. 50 ust. 2 pkt 4 i ust. 3b, art. 63 ust. 1 pkt 9, art. 88 pkt 5, art. 192 pkt 5 oraz art. 231 ust. 1 ustawy o Służbie Więziennej, Dz.U. z 2025 r., poz. 1750 z późn. zm., jak również z postanowień Statutu Akademii Wymiaru Sprawiedliwości zatwierdzonego decyzjami Ministra Sprawiedliwości z dn. 12.09.2023 r. i 20.10.2023 r., Dz.Urz.Min.Sprawiedliwości poz. 179 i poz. 200 – k. 665-753)

W toku analizy aktywności publicznej Rektora-Komendanta ustalono, że w okresie pełnienia przez niego funkcji Rektora-Komendanta prowadził on publiczne profile w mediach społecznościowych, w szczególności na Facebooku oraz platformie X. Profile te miały charakter publiczny i były dostępne dla nieograniczonego kręgu odbiorców. W ramach profilu na Facebooku dr Michał Sopiński identyfikował się jako doktor nauk prawnych oraz Rektor Akademii Wymiaru Sprawiedliwości, a w autoprezentacji podawał służbowy adres poczty elektronicznej. Oficjalny profil Akademii Wymiaru Sprawiedliwości zawierał linki do profilu dra Michała Sopińskiego.

Zgromadzony materiał dowodowy obejmuje udokumentowane wpisy, posty, komentarze, udostępnienia, plakaty oraz inne materiały publikowane przez dra Michała Sopińskiego w mediach społecznościowych w okresie od dnia 24 marca 2023 r. do dnia 24 kwietnia 2024 r. Materiał ten wskazuje, że publikowane treści przybierały różne formy: wpisów tekstowych, komentarzy, grafik, plakatów, zdjęć, materiałów z własnym wizerunkiem, a niejednokrotnie również materiałów opatrzonych logo partii politycznych „Solidarna Polska” albo „Suwerenna Polska”.

W tym samym kanale komunikacji dr Michał Sopiński publikował zarówno treści dotyczące swojej działalności jako Rektora-Komendanta Akademii Wymiaru Sprawiedliwości oraz działalności kierowanej przez siebie uczelni, jak i treści jednoznacznie polityczne, dotyczące bieżącej walki politycznej, wspierające konkretną partię polityczną i konkretny obóz polityczny oraz krytykujące przeciwników tego obozu. Zgromadzony materiał wskazuje więc na przemieszanie treści rektorskich, uczelnianych i partyjno-politycznych w ramach tych samych publicznych profili.

W szczególności w materiale dowodowym sprawy udokumentowano publikowanie przez dra Michała Sopińskiego treści takich jak:

- „Solidarna Polska mówi jasno: Bronimy polskiego węgla!” — wpis z dnia 25 marca 2023 r.;
- „Głosowanie na Platformę Obywatelską jest jak granie w ruletkę — nigdy nie wiesz jakie poglądy wypadną” — wpis z dnia 26 marca 2023 r.;
- „Osiem lat złych rządów mówi samo za siebie: Donald Tusk z największym poziomem nieufności w marcu!” — wpis z dnia 28 marca 2023 r.;
- wpis z dnia 29 marca 2023 r. dotyczący uchwały Zarządu Solidarnej Polski popierającej wniosek ministra Zbigniewa Ziobry w sprawie skorzystania z klauzuli ochronnej dla polskich producentów zbóż i rzepaku, opatrzony planszą z wizerunkiem autora i logo partii Solidarna Polska;
- „Powrót Tuska do władzy to powrót właśnie do uległej polityki wobec Unii Europejskiej” — wpis z dnia 30 marca 2023 r.;
- „Tusk = uległość wobec Niemiec” — wpis z dnia 5 kwietnia 2023 r.;
- „Janina Ochojska za opluwanie polskiego munduru oraz kolaborację z Putinem i Łukaszenką powinna być sądzona za zamach stanu z art. 127 kodeksu karnego” — wpis z dnia 6 kwietnia 2023 r.;
- „Nie oddamy POLSKICH lasów pod zarząd Unii Europejskiej!” — wpis z dnia 10 kwietnia 2023 r., z załączonym filmem z wypowiedzią autora i logo partii Solidarna Polska;
- „Nie dla obrzydliwych pomysłów Unii Europejskiej!” — wpis z dnia 11 kwietnia 2023 r., z załączonym plakatem i logo partii Solidarna Polska;
- „Dość z aurą lewicowych poglądów i ideologii gender na polskich uniwersytetach!” — wpis z dnia 15 kwietnia 2023 r., z załączonym plakatem zawierającym wizerunek autora i logo partii Solidarna Polska.

W materiale dowodowym znajdują się również wpisy i udostępnienia bezpośrednio związane z partią Suwerenna Polska oraz z udziałem dra Michała Sopińskiego w wydarzeniach tej partii. W szczególności udokumentowano wpis z dnia 3 maja 2023 r. informujący o zmianie nazwy „Solidarna Polska” na „Suwerenna Polska”, z załączonym plakatem zawierającym wizerunek autora, logo „Suwerennej Polski” oraz komunikat: „Już dzisiaj odbędzie się wielka konwencja w obronie suwerenności naszego kraju! Wspólnie działamy dla silnej Polski! Obserwuj profile partii Suwerenna Polska i bądź na bieżąco”. Tego samego dnia opublikowane zostały również treści: „Polska w Unii Europejskiej musi być silna! Do tego dąży Suwerenna Polska”, „3 maja na konwencji Suwerenna Polska! Suwerenność — Naród — Polska”, a także zdjęcie grupowe z udziałem autora opatrzone podpisem „Dr Michał Sopiński Prezes Suwerennej Polski w okręgu 36” oraz logo partii Suwerenna Polska.

W dalszym okresie udokumentowano również publikowanie przez dra Michała Sopińskiego materiałów zawierających jego wizerunek, logo partii Suwerenna Polska oraz podpis „Dr Michał Sopiński Prezes Suwerennej Polski w okręgu 36”. Przykładowo materiał z dnia 20 czerwca 2023 r. zawierał hasło: „Polska ma być państwem bezpiecznym. NIE dla przyjmowania obcych kulturowo imigrantów!”, natomiast materiał z dnia 25 czerwca 2023 r. zawierał hasło: „Zjednoczona Prawica to gwarancja suwerennej Polski!”.

W zgromadzonym materiale znajdują się także wpisy i udostępnienia odnoszące się do bieżącej kampanii parlamentarnej i rywalizacji partyjnej. Udokumentowano m.in. treści: „Ponad połowa Polaków twierdzi, że opozycja nie nadaje się do rządzenia. Idziemy po 3 kadencję dla Polski”; „Zjednoczona Prawica po trzecią kadencję”; „Polacy mają długą pamięć — nie chcą powrotu Platformy Obywatelskiej”; „Kłamstwa, nienawiść i pogarda — to wszystko, co do zaoferowania ma PO”; „Powrót Donalda Tuska do władzy to powrót do polityki uległości wobec Niemiec”; „Tak to wygląda! Nie dla powrotu PO”.

Zgromadzony materiał dowodowy obejmuje również wpisy dra Michała Sopińskiego dotyczące prof. Jana Grabowskiego i prof. Barbary Engelking, związane z ich wypowiedziami na temat wyników prowadzonych przez nich badań naukowych nad Zagładą. W maju 2023 r. dr Michał Sopiński, na prowadzonym przez siebie profilu w serwisie X, zamieścił wpis nawołujący do „golenia głów” oraz pozbawienia obywatelstwa i tytułów naukowych prof. Jana Grabowskiego i prof. Barbary Engelking. W dalszym wpisie z dnia 25 maja 2023 r. zamieścił treść: „Dla osób takich jak Grabowski nie może być miejsca w polskiej akademii. Ich działalność pseudonaukowa ma cechy obcej agenty i zdrady państwa”.

(dowód: kopie wydruków wpisów zamieszczanych lub przekazywanych przez Rektora-Komendanta AWS dra Michała Sopińskiego w Internecie – k. 203-212, 216-432; polecenie dyscyplinarne Ministra Sprawiedliwości z dn. 20.05.2024 r., nr DWOiP-II.071.3.2024 skierowane do Rzecznika Dyscyplinarnego [REDAKTOWANO] – k. 176-200; pismo przewodnie Ministra Sprawiedliwości do Ministra Nauki z dn. 20.05.2024 r., nr DWOiP-II.071.3.2024 – k. 213-215)

W dniu 20 maja 2024 r. Minister Sprawiedliwości, działając na podstawie art. 457 ust. 1 p.s.w.n. skierował do Rzecznika Dyscyplinarnego powołanego przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego polecenie rozpoczęcia prowadzenia sprawy dotyczącej dra Michała Sopińskiego — Rektora-Komendanta Akademii Wymiaru Sprawiedliwości. Polecenie dotyczyło możliwości popełnienia czynów noszących znamiona przewinień dyscyplinarnych, polegających po pierwsze na systematycznym i demonstracyjnym angażowaniu się w bieżącą walkę polityczną, manifestowaniu wsparcia dla konkretnej partii politycznej i konkretnego obozu politycznego oraz wykorzystywaniu funkcji Rektora-Komendanta do politycznej autopromocji, a po drugie na zamieszczeniu wpisu dotyczącego prof. Jana Grabowskiego i prof. Barbary Engelking, ocenionego jako przekraczający granice swobody wypowiedzi i tolerancji akademickiej.

(dowód: polecenie dyscyplinarne Ministra Sprawiedliwości z dn. 20.05.2024 r., nr DWOiP-II.071.3.2024 skierowane do Rzecznika Dyscyplinarnego [REDAKTOWANO] – k. 176-200; pismo przewodnie Ministra Sprawiedliwości do Ministra Nauki z dn. 20.05.2024 r., nr DWOiP-II.071.3.2024 – k. 213-215)

Na polecenie Ministra Sprawiedliwości dr Michał Sopiński wniósł zażalenie do Komisji Dyscyplinarnej przy Ministrze Nauki. W zażaleniu podnosił w szczególności, że sprawa dotyczy wyrażania przez niego przekonań światopoglądowych i filozoficznych, że nie będąc funkcjonariuszem Służby Więziennej nie jest objęty zasadą apolityczności wynikającą z art. 1 ustawy o Służbie Więziennej, a wobec kierowanej przez niego uczelni stosuje się przepisy Prawa o szkolnictwie wyższym i nauce, które — według jego stanowiska — nie zawierają norm dotyczących apolityczności członków społeczności akademickiej, w tym władz uczelni.

Postanowieniem z dnia 11 lipca 2024 r. Komisja Dyscyplinarna przy Ministrze Nauki, działając na podstawie art. 284a ust. 5 pkt 2 p.s.w.n., utrzymała w mocy polecenie Ministra Sprawiedliwości o rozpoczęciu prowadzenia sprawy. Komisja wskazała, że polecenie odnosi się do możliwości popełnienia przez Rektora-Komendanta dwóch czynów noszących znamiona przewinień dyscyplinarnych: po pierwsze — systematycznego i demonstracyjnego angażowania się w bieżącą walkę polityczną, manifestowania wsparcia dla konkretnej partii politycznej i konkretnego obozu politycznego oraz wykorzystywania funkcji kierowniczej w szkolnictwie wyższym do politycznej autopromocji; po drugie — zamieszczenia wpisu dotyczącego prof. Jana

Grabowskiego i prof. Barbary Engelking, ocenionego jako przekraczający granice swobody wypowiedzi i tolerancji akademickiej.

W odniesieniu do aktywności Rektora-Komendanta w mediach społecznościowych Komisja uznała, że część przykładów przytoczonych w załącznikach do polecenia Ministra Sprawiedliwości nie odnosi się do wyrażania przekonań religijnych, światopoglądowych lub filozoficznych. Komisja wskazała, że w materiale znajdują się również zachowania polegające na promocji określonych informacji, publikowaniu informacji powszechnie znanych lub dotyczących bieżącego wydarzenia z życia uczelni, a także wypowiedzi odnoszące się do oceny zachowania innych osób albo mogące nosić znamiona znieważenia lub pomówienia. Z uwagi na treść polecenia Ministra Komisja uznała, że zachowania objęte pierwszym zarzutem należy traktować łącznie, co uzasadniało utrzymanie w mocy polecenia rozpoczęcia prowadzenia sprawy.

Komisja odniosła się również do wpisu dotyczącego prof. Jana Grabowskiego i prof. Barbary Engelking. Wskazała, że wpis ten nawoływał do upokarzania i stosowania przemocy fizycznej przez użycie sformułowania o „goleniu głów”, wychodził poza ramy merytorycznej dyskusji oraz sugerował wyrządzenie krzywdy społecznej przez pozbawienie obywatelstwa i tytułów naukowych. Komisja podkreśliła, że intencją ustawodawcy, który wprowadził art. 275 ust. 1a p.s.w.n., było umożliwienie prowadzenia sporów i swobodnego wypowiadania się, ale w ramach standardów przyjętych w środowisku akademickim. Komisja uznała, że tego rodzaju wypowiedzi, z uwagi na ich formę i treść, nie mogą być kwalifikowane jako wyrażanie przekonań religijnych, światopoglądowych lub filozoficznych.

W konsekwencji Komisja Dyscyplinarna przy Ministrze Nauki nie podzieliła zasadniczej argumentacji Rektora-Komendanta, zgodnie z którą polecenie Ministra Sprawiedliwości miałooby dotyczyć wyłącznie chronionego wyrażania przekonań. Postanowienie Komisji nie przesądzało o odpowiedzialności dyscyplinarnej dra Michała Sopińskiego, jednak potwierdzało, że zarzuty objęte poleceniem Ministra Sprawiedliwości nie były oczywiście bezzasadne ani niedopuszczalne i uzasadniały rozpoczęcie prowadzenia sprawy dyscyplinarnej.

(dowód: kopia postanowienia Komisji Dyscyplinarnej przy Ministrze Nauki z dn. 11.07.2024 r., nr KDM-W-1/2024 – k. 435-441)

Następnie dr Michał Sopiński zaskarżył postanowienie Komisji Dyscyplinarnej do Sądu Apelacyjnego w Warszawie. Postanowieniem z dnia 31 grudnia 2025 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił zażalenie, utrzymując w mocy polecenie rozpoczęcia prowadzenia sprawy.

(dowód: pismo DWOiP z dn. 3.02.2026 r., nr DWOiP-X.071.13.2024 do Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie k. 637; pismo Wiceprezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dn. 10.02.2026 r., nr Wiz.414.3.2026 wraz z kopią postanowienia tego Sądu z dn. 31.12.2025 r., nr III APo 24/24 – k. 640-642)

W dniu 14 listopada 2024 r. Rzecznik Dyscyplinarny przy Ministrze Edukacji i Nauki, działając na polecenie Ministra Sprawiedliwości, wydał postanowienie o wszczęciu postępowania wyjaśniającego wobec dra Michała Sopińskiego. Postępowanie wyjaśniające obejmuje czyny opisane w poleceniu Ministra Sprawiedliwości, tj. aktywność publiczną Rektora-Komendanta w okresie od dnia 25 marca 2023 r. do dnia 24 kwietnia 2024 r., polegającą na systematycznym i demonstracyjnym angażowaniu się w bieżącą walkę polityczną oraz manifestowaniu wsparcia dla konkretnej partii politycznej i konkretnego obozu politycznego, a także wpis dotyczący prof. Jana Grabowskiego i prof. Barbary Engelking.

Z informacji przekazanych przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego wynika, że po wszczęciu postępowania wyjaśniającego dr Michał Sopiński składał wnioski o wyłączenie Rzecznika Dyscyplinarnego od udziału w sprawie. Pierwszy taki wniosek został złożony w dniu 13 grudnia 2024 r. i nie został uwzględniony przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Kolejny wniosek o wyłączenie Rzecznika został złożony w dniu 5 czerwca 2025 r. i również nie został uwzględniony. Z tej samej informacji wynika, że Rzecznik Dyscyplinarny podejmował szereg prób przesłuchania dra Michała Sopińskiego, wyznaczając terminy na dzień 6 grudnia 2024 r., 22 kwietnia 2025 r., 16 października 2025 r., 17 grudnia 2025 r., 19 lutego 2026 r. oraz 17 marca 2026 r.; w przypadku każdego z tych terminów składany był wniosek obrońcy Rektora o zniesienie terminu przesłuchania.

(dowód: pismo Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 26.03.2025 r., nr DKA-ZPD.870.72.2024 – k. 433-434 ; wniosek Rektora-Komendanta AWS dra Michała Sopińskiego skierowany do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 13.12.2024 r. o wyłączenie rzecznika dyscyplinarnego wraz z załącznikami, w tym kopią postanowienia Rzecznika Dyscyplinarnego z dn. 14.11.2024 r. o wszczęciu postępowania wyjaśniającego – k. 443-523; pismo DWOiP z dn. 21.01.2025 r., nr DWOiP-X.071.13.2024 – k. 525-529; pismo Rektora-Komendanta AWS dra Michała Sopińskiego do Rzecznika Dyscyplinarnego z dn. 17.04.2025 r. – k. 532-536; pismo Rektora-Komendanta AWS dra Michała Sopińskiego do Ministra Sprawiedliwości z dn. 17.04.2025 r. z załącznikami – k. 537-617; pismo Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 1.06.2025 r., nr DWOiP-X.071.13.2024 – k. 619-626; pismo Rektora-Komendanta AWS dra Michała Sopińskiego do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 5.06.2025 r. – k. 631-634; pismo DWOiP do Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 8.04.2026 r., nr DWOiP-

X.071.13.2024 – k. 833; pismo Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 17.04.2026 r., nr DKN-ZPD.670.29.2026.KPK – k. 873-874)

Wnioski o opinię, skierowane do Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz do Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich, obejmowały m.in. zarzuty dotyczące naruszenia art. 1 w zw. z art. 7 pkt 4 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej, tj. niezachowania przez Rektora-Komendanta — jako organ Służby Więziennej — wymaganej prawem od tej służby apolityczności. W ich uzasadnieniu Minister Sprawiedliwości wskazał, że art. 1 ustawy o Służbie Więziennej określa Służbę Więzienną jako umundurowaną i uzbrojoną formację apolityczną podległą Ministrowi Sprawiedliwości, posiadającą własną strukturę organizacyjną, a zgodnie z art. 7 pkt 4 tej ustawy organem Służby Więziennej jest Rektor-Komendant uczelni Służby Więziennej. W tym kontekście przedstawiono okoliczności związane z poleceniem przez Ministra Sprawiedliwości Rzecznikowi Dyscyplinarnemu rozpoczęcia prowadzenia sprawy dotyczącej dra Michała Sopińskiego, obejmującej m.in. zarzut systematycznego i demonstracyjnego angażowania się w bieżącą walkę polityczną, manifestowania wsparcia dla konkretnej partii politycznej i konkretnego obozu politycznego oraz wykorzystywania funkcji Rektora-Komendanta do politycznej autopromocji, budowania politycznej pozycji i zdobywania społecznego poparcia dla celów politycznych.

Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich wyraziła opinię w piśmie z dnia 30 kwietnia 2026 r., znak KRASP/02/2026 (k. 976-986 akt sprawy). Z opinii tej wynika, że KRASP odnotowała, iż jednym z zarzutów przedstawionych przez Ministra Sprawiedliwości jest zarzut naruszenia przez Rektora-Komendanta art. 1 w zw. z art. 7 pkt 4 ustawy o Służbie Więziennej, tj. niezachowania wymaganej prawem apolityczności przez Rektora-Komendanta jako organ Służby Więziennej. W części dotyczącej tego zarzutu KRASP wskazała, że Minister Sprawiedliwości powiązał zarzut naruszenia zasady apolityczności z wcześniejszym poleceniem rozpoczęcia prowadzenia sprawy dyscyplinarnej oraz z opisanymi w tym poleceniu zachowaniami Rektora-Komendanta w mediach społecznościowych, mającymi polegać na systematycznym i demonstracyjnym angażowaniu się w bieżącą walkę polityczną oraz manifestowaniu wsparcia dla konkretnej partii politycznej i konkretnego obozu politycznego.

KRASP odniosła ten zarzut do szczególnego statusu Akademii Wymiaru Sprawiedliwości oraz Rektora-Komendanta. W opinii zaakcentowano, że Akademia Wymiaru Sprawiedliwości jest uczelnią kształcącą kadry mundurowe polskiego więziennictwa, a Rektor-Komendant jest organem Służby Więziennej o licznych uprawnieniach wobec funkcjonariuszy zatrudnionych albo kształconych na uczelni.

KRASP wskazała przy tym, że neutralność w kwestiach politycznych kadr i władz uczelni jest niezbędna do zachowania społecznego zaufania do Służby Więziennej i wynika nie tylko z dobrych praktyk oraz obyczajów, lecz znajduje bezpośrednie umocowanie w art. 1 w zw. z art. 7 pkt 4 ustawy o Służbie Więziennej.

Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego wyraziła opinię w piśmie z dnia 4 maja 2026 r., znak BM-WGK.002.36.2026 (k. 988 akt sprawy). Rada podkreśliła, że Akademia Wymiaru Sprawiedliwości jest jednostką organizacyjną Służby Więziennej, realizującą zadania na rzecz wymiaru sprawiedliwości i administracji publicznej, a na jej czele stoi Rektor-Komendant, który jest organem Służby Więziennej. Zdaniem Rady jest to szczególna sytuacja, w której uczelnia stanowi część składową umundurowanej formacji, a specyfika ta musi być uwzględniona.

RGNiSW wskazała ponadto, że biorąc pod uwagę zakres uprawnień służbowych Rektora-Komendanta AWS wynikający z hierarchicznej struktury Służby Więziennej oraz kluczową rolę AWS w kształtowaniu składów korpusów Służby Więziennej, do właściwego działania Służby Więziennej niezbędne jest prawidłowe funkcjonowanie Akademii, za które odpowiada Rektor-Komendant. W konsekwencji Rada uznała, że w przypadku stwierdzenia działań niezgodnych z przepisami ustawy o Służbie Więziennej, w tym z art. 1 tej ustawy, odwołanie Rektora-Komendanta przez Ministra Sprawiedliwości jest uzasadnione.

Z powyższych opinii wynika zatem, że oba podmioty opiniujące zostały poinformowane o zarzucie naruszenia przez Rektora-Komendanta zasady apolityczności Służby Więziennej, a zarzut ten został osadzony w szczególnym statusie AWS jako uczelni Służby Więziennej oraz Rektora-Komendanta jako organu tej formacji. W szczególności opinia RGNiSW jednoznacznie potwierdza znaczenie art. 1 ustawy o Służbie Więziennej dla oceny prawnej działania Rektora-Komendanta AWS, natomiast opinia KRASP wzmacnia ustalenie, że neutralność polityczna władz uczelni kształcącej kadry więziennictwa ma zarówno znaczenie prawne, jak i instytucjonalne, związane z zachowaniem zaufania do Służby Więziennej.

Tak ustalony stan faktyczny wskazuje, że aktywność dra Michała Sopińskiego w okresie pełnienia funkcji Rektora-Komendanta AWS nie ograniczała się do incydentalnego wyrażania opinii w sprawach publicznych. Obejmowała ona długotrwałe, powtarzalne i publiczne prezentowanie treści partyjno-politycznych, udział w wydarzeniu partyjnym, posługiwanie się materiałami zawierającymi logo partii politycznej, prezentowanie się jako osoba pełniącą funkcję partyjną oraz publikowanie takich treści na profilach, na których jednocześnie identyfikował się jako Rektor Akademii Wymiaru Sprawiedliwości i informował o działalności kierowanej przez siebie uczelni.

IV.2.2 Ocena prawna

Zgodnie z art. 432 ust. 5 p.s.w.n., jeżeli rektor rażąco lub uporczywie narusza przepisy prawa, minister może go odwołać, po zasięgnięciu opinii Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz właściwej konferencji, o której mowa w art. 329 ust. 1 pkt 2–4 tej ustawy. Przesłanka odwołania rektora nie wymaga zatem stwierdzenia każdego naruszenia prawa, lecz naruszenia kwalifikowanego: rażącego albo uporczywego.

W orzecznictwie i praktyce stosowania art. 432 ust. 5 p.s.w.n. przyjmuje się, że rażące naruszenie prawa zachodzi wówczas, gdy działanie albo zaniechanie pozostaje w wyraźnej i oczywistej sprzeczności z treścią prawa, a charakter naruszenia powoduje, że nie może być ono zaakceptowane jako działanie mieszczące się w granicach prawa. Przy ocenie rażącego charakteru naruszenia uwzględnia się również jego następstwa, w szczególności to, czy prowadzi lub może prowadzić do skutków niemożliwych do zaakceptowania w demokratycznym państwie prawnym. Z kolei uporczywość oznacza naruszenie długotrwałe, powtarzające się albo trudne do usunięcia. Tak ujęte przesłanki znajdują zastosowanie również w niniejszej sprawie, ponieważ zachowania Rektora-Komendanta nie miały charakteru incydentalnego, lecz składały się na konsekwentny, powtarzalny, a przede wszystkim publicznie prezentowany wzorec postępowania.

Punktem wyjścia oceny prawnej musi być szczególny status Akademii Wymiaru Sprawiedliwości oraz szczególny status Rektora-Komendanta tej uczelni. Nie jest to bowiem zwykła uczelnia akademicka, a Rektor-Komendant nie jest wyłącznie organem uczelni w rozumieniu prawa szkolnictwa wyższego. Akademia Wymiaru Sprawiedliwości jest uczelnią Służby Więziennej, posiadającą status uczelni służb państwowych, a jednocześnie jednostką organizacyjną Służby Więziennej. Rektor-Komendant uczelni Służby Więziennej jest zaś organem Służby Więziennej, kieruje uczelnią i wykonuje szereg kompetencji służbowych wobec funkcjonariuszy oraz pracowników tej formacji.

Apolityczność Służby Więziennej, wyrażona w art. 1 ustawy o Służbie Więziennej, nie ma charakteru wyłącznie deklaratywnego ani organizacyjnego. Stanowi ona normę ustrojową określającą sposób funkcjonowania formacji państwowej wykonującej zadania związane z bezpieczeństwem publicznym oraz wykonywaniem orzeczeń państwa. Wymóg ten odnosi się nie tylko do funkcjonariuszy Służby Więziennej w znaczeniu pragmatycznym, lecz również do organów tej formacji oraz osób wykonujących kompetencje władcze w jej strukturze organizacyjnej. Rektor-Komendant Akademii Wymiaru Sprawiedliwości nie jest wyłącznie organem uczelni akademickiej. Jest jednocześnie organem Służby Więziennej, wykonującym kompetencje wobec funkcjonariuszy oraz kandydatów do służby, uczestniczącym w

strukturze hierarchicznej formacji mundurowej i odpowiedzialnym za funkcjonowanie jednostki organizacyjnej tej formacji. Z tego względu standard politycznej neutralności wymagany wobec Rektora-Komendanta musi być oceniany przy uwzględnieniu ustrojowego charakteru Służby Więziennej jako formacji apolitycznej.

Jednocześnie należy wyraźnie podkreślić, że przedmiotem niniejszego postępowania nie jest samo posiadanie przez dra Michała Sopińskiego określonych poglądów politycznych, światopoglądowych czy filozoficznych. Minister Sprawiedliwości w pełni respektuje konstytucyjne wolności jednostki, w tym wolność wypowiedzi, wolność debaty publicznej, wolność akademicką oraz prawo każdego obywatela do posiadania poglądów w sprawach publicznych. Wartości te mają fundamentalne znaczenie w demokratycznym państwie prawnym i nie są w niniejszej sprawie kwestionowane.

Niniejsza sprawa nie dotyczy również dopuszczalności udziału nauczyciela akademickiego w debacie publicznej jako takiej. Nauczyciel akademicki, także pełniący funkcję kierowniczą w uczelni, nie traci prawa do formułowania ocen, prowadzenia badań, prezentowania poglądów naukowych ani uczestniczenia w debacie o sprawach publicznych. Problem prawny w niniejszej sprawie polega na czymś innym: na tym, że osoba będąca organem apolitycznej formacji państwowej, kierująca jej jednostką organizacyjną i wykonująca kompetencje służbowe wobec funkcjonariuszy, w sposób długotrwały, publiczny i demonstracyjny utożsamiała się z konkretną partią polityczną i konkretnym obozem politycznym, a także wykorzystywała własne publiczne profile, na których identyfikowała się jako Rektor Akademii Wymiaru Sprawiedliwości, do powielania treści partyjnych, agitacyjnych i wyborczych. Ocenie podlega więc nie sam fakt posiadania poglądów, lecz sposób ich manifestowania przez osobę pełniącą funkcję organu apolitycznej formacji państwowej oraz wykorzystywanie autorytetu tej funkcji dla legitymizowania przekazu partyjno-politycznego.

Zasada apolityczności nie oznacza zakazu posiadania poglądów politycznych. Oznacza natomiast zakaz takiego publicznego i służbowo relewantnego manifestowania tych poglądów, które prowadzi do utożsamienia organu formacji apolitycznej z określoną partią, środowiskiem politycznym lub bieżącą walką partyjną. W dokumentacji sprawy trafnie wskazano, że apolityczność nie może być utożsamiana z zakazem posiadania prywatnych poglądów politycznych ani z zakazem korzystania z konstytucyjnych wolności, natomiast zarzut dotyczy publicznego manifestowania tych poglądów — wbrew prawu i dobremu obyczajom — przez osobę stojącą na czele jednostki organizacyjnej Służby Więziennej, w formie jednoznacznego poparcia dla konkretnej partii politycznej i konkretnego obozu politycznego oraz zaangażowania w działalność partii.

Zgromadzony materiał dowodowy wskazuje, że zachowanie Rektora-Komendanta nie miało charakteru jednostkowej, incydentalnej wypowiedzi w sprawie publicznej. W okresie od 25 marca 2023 r. do 24 kwietnia 2024 r., pełniąc funkcję Rektora-Komendanta uczelni Służby Więziennej, posiadającej status uczelni służb państwowych, dr Michał Sopiński w sposób systematyczny i demonstracyjny angażował się w bieżącą walkę polityczną, manifestował wsparcie dla konkretnej partii politycznej i konkretnego obozu politycznego oraz wykorzystywał powierzoną mu wysoką funkcję kierowniczą do politycznej autopromocji, budowania politycznej pozycji i zdobywania społecznego poparcia dla celów politycznych.

Charakter tej aktywności wynika z jej skali, formy i treści. W okresie pełnienia funkcji Rektora-Komendanta na publicznym profilu dra Michała Sopińskiego publikowane były liczne posty, grafiki, zdjęcia i plakaty, niejednokrotnie opatrzone jego wizerunkiem oraz logo partii politycznych „Solidarna Polska” albo „Suwerenna Polska”. Znaczna część tych treści miała jednoznacznie polityczny charakter, była zgodna z przekazem konkretnej partii politycznej, krytykowała jej przeciwników politycznych albo okazywała poparcie politykom tego środowiska. Szczególnie istotne jest, że na tym samym profilu publikowane były również treści dotyczące bieżącej działalności Rektora-Komendanta oraz wydarzeń związanych z działalnością Akademii Wymiaru Sprawiedliwości, co powodowało przemieszanie komunikacji rektorskiej i uczelnianej z komunikacją stricte partyjno-polityczną.

Nie chodzi więc o prywatną aktywność obywatela oderwaną od pełnionej funkcji. Publiczny profil, na którym publikowano omawiane treści, był zarazem profilem, na którym dr Michał Sopiński identyfikował się jako Rektor Akademii Wymiaru Sprawiedliwości, a w autoprezentacji posługiwał się adresem służbowym. Oficjalny profil Akademii Wymiaru Sprawiedliwości zawierał linki do tego profilu. W konsekwencji osoba odbierająca te treści mogła zasadnie wiązać aktywność partyjno-polityczną nie tylko z osobą prywatną dra Michała Sopińskiego, lecz także z funkcją Rektora-Komendanta AWS, a pośrednio z kierowaną przez niego uczelnią Służby Więziennej.

Najdalej idącym przejawem naruszenia zasady apolityczności było nie tylko publikowanie komentarzy politycznych, ale również publiczne manifestowanie związku z konkretną partią polityczną. W materiale sprawy udokumentowano m.in. publikacje dotyczące konwencji Suwerennej Polski, zdjęcia z udziałem autora w konwencji partyjnej, materiały z logo partii, hasła mobilizacyjne oraz materiały opatrzone podpisem wskazującym na funkcję „Prezesa Suwerennej Polski w okręgu 36”. Tego rodzaju aktywność ma charakter jakościowo odmienny od udziału w debacie

publicznej. Oznacza ona wejście w rolę publicznego uczestnika bieżącej walki partyjnej, identyfikującego się z jedną partią i jednym obozem politycznym.

Dodatkowo w materiale dowodowym znajdują się liczne wpisy o charakterze wyborczym lub quasi-wyborczym, odnoszące się do walki parlamentarnej o kolejną kadencję, promujące kandydatów lub przekaz konkretnego obozu politycznego, a także deprecjonujące przeciwników politycznych. Treści tego rodzaju nie są neutralnym uczestnictwem w debacie o sprawach publicznych, lecz elementem partyjnej komunikacji politycznej, sprzecznej z wymogiem apolityczności organu Służby Więziennej.

Szczególne znaczenie ma okoliczność, że działalność partyjno-polityczna nie była prowadzona w przestrzeni całkowicie oderwanej od funkcji publicznej pełnionej przez dra Michała Sopińskiego. Publiczne profile wykorzystywane do publikowania treści politycznych zawierały identyfikację autora jako Rektora Akademii Wymiaru Sprawiedliwości, wskazanie służbowego adresu poczty elektronicznej oraz były powiązane z oficjalnymi kanałami komunikacji uczelni. W tych samych kanałach komunikacji publikowano równolegle informacje dotyczące działalności uczelni oraz treści o charakterze partyjnym, agitacyjnym i wyborczym. W rezultacie przeciętny odbiorca nie miał podstaw do jednoznacznego oddzielenia aktywności prywatnej od aktywności związanej z wykonywaniem funkcji Rektora-Komendanta AWS. Powodowało to obiektywne instytucjonalne utożsamienie organu Służby Więziennej z konkretnym środowiskiem partyjnym oraz wciągało Akademię Wymiaru Sprawiedliwości i pośrednio Służbę Więzienną w przestrzeń bieżącego konfliktu politycznego.

W tym kontekście bez znaczenia rozstrzygającego pozostaje argument, że dr Michał Sopiński nie jest funkcjonariuszem Służby Więziennej. Przedmiotowa sprawa nie dotyczy bowiem odpowiedzialności funkcjonariusza SW za naruszenie pragmatyki służbowej w ścisłym znaczeniu, lecz oceny zachowania osoby pełniącej funkcję Rektora-Komendanta uczelni Służby Więziennej, będącej organem Służby Więziennej. Art. 1 ustawy o Służbie Więziennej określa ustrojowy charakter formacji, a nie wyłącznie indywidualny obowiązek konkretnej kategorii funkcjonariuszy. Skoro Rektor-Komendant jest organem Służby Więziennej, kieruje jej jednostką organizacyjną i wykonuje kompetencje w strukturze tej formacji, to jego publiczne i partyjne zaangażowanie godzi w apolityczność Służby Więziennej jako instytucji.

Nie zasługuje również na uwzględnienie argument, że art. 275 ust. 1a p.s.w.n. wyłącza możliwość negatywnej oceny omawianych zachowań. Przepis ten stanowi, że nie jest przewinieniem dyscyplinarnym nauczyciela akademickiego wyrażanie przekonań religijnych, światopoglądowych lub filozoficznych. Nie dotyczy on jednak publicznej

agitacji partyjnej ani demonstracyjnego zaangażowania w działalność konkretnej partii politycznej przez osobę pełniącą funkcję organu apolitycznej formacji państwowej. W poleceniu dyscyplinarnym zasadnie wskazano, że zachowanie o znamionach politycznej agitacji i demonstracji politycznego zaangażowania jest rodzajowo odmienne od wyrażania przekonań religijnych, światopoglądowych lub filozoficznych i nie mieści się w celu regulacji służącej ochronie wolności nauczania, wolności słowa, badań naukowych oraz debaty akademickiej.

Ograniczenia dotyczące publicznego manifestowania identyfikacji partyjnej przez organ Służby Więziennej znajdują uzasadnienie konstytucyjne i odpowiadają zasadzie proporcjonalności. Służą ochronie bezstronności państwa, zaufania obywateli do instytucji publicznych oraz prawidłowego funkcjonowania formacji mundurowej wykonującej zadania państwa w sferze bezpieczeństwa i wykonywania orzeczeń. Im większy zakres kompetencji publicznych oraz wpływu na funkcjonowanie formacji państwowej posiada dany organ, tym dalej idące są wymagania dotyczące politycznej neutralności i powściągliwości publicznej. Szczególnie rygorystyczny standard w tym zakresie dotyczy organów formacji mundurowych, hierarchicznych oraz wyposażonych w kompetencje wobec funkcjonariuszy państwa.

Naruszenie miało charakter utrwalonego i konsekwentnego wzorca zachowania, a nie pojedynczego incydentu. Aktywność objęta materiałem dowodowym była prowadzona przez długi okres, przy użyciu różnych form komunikacji oraz w odniesieniu do licznych bieżących wydarzeń politycznych i wyborczych. Uporczywość naruszenia wynika zatem z jego długotrwałości, powtarzalności oraz utrzymywania przez znaczny czas modelu publicznego funkcjonowania pozostającego w kolizji z ustawowym wymogiem apolityczności.

Z tej perspektywy zachowanie Rektora-Komendanta należy ocenić jako naruszenie prawa o charakterze co najmniej uporczywym. Uporczywość wynika z długotrwałości i powtarzalności zachowania. Aktywność objęta materiałem dowodowym trwała od marca 2023 r. do kwietnia 2024 r., obejmowała liczne publikacje, różne formy przekazu, udział w wydarzeniu partyjnym, używanie materiałów z logo partii, wypowiedzi wyborcze i agitacyjne oraz prezentowanie się w roli osoby pełniącej funkcję partyjną. Nie był to więc pojedynczy eksces, lecz utrwalony sposób publicznego funkcjonowania osoby pełniącej funkcję Rektora-Komendanta AWS.

Jednocześnie naruszenie to ma również charakter rażącego. Rażącego charakteru naruszenia wynika z oczywistej sprzeczności między ustawową zasadą apolityczności Służby Więziennej a zachowaniem organu tej formacji, który w przestrzeni publicznej manifestował przynależność i lojalność wobec konkretnego środowiska partyjnego. O ile w przypadku zwykłego obywatela albo nawet nauczyciela akademickiego

niepełniącego funkcji organu służby państwowej taka aktywność mogłaby podlegać przede wszystkim ocenie w płaszczyźnie wolności wypowiedzi, o tyle w przypadku Rektora-Komendanta uczelni Służby Więziennej prowadzi ona do ustrojowo niedopuszczalnego skutku: utożsamienia organu apolitycznej formacji państwowej z określoną partią polityczną.

O rażącym charakterze naruszenia świadczy nie tylko sama liczba i powtarzalność publikowanych treści, lecz również ich jednoznaczny charakter. W materiale dowodowym znajdują się bowiem nie wyłącznie wypowiedzi dotyczące spraw publicznych, lecz również materiały zawierające logo partii politycznych, hasła wyborcze, przekaz agitacyjny, udział w wydarzeniach partyjnych oraz publiczne prezentowanie się jako osoba pełniąca funkcję partyjną. Tego rodzaju zachowania nie mieszczą się w granicach nieostrej lub granicznej debaty światopoglądowej. Stanowią klasyczne formy komunikacji partyjno-politycznej, charakterystyczne dla działalności ugrupowań politycznych uczestniczących w bieżącej rywalizacji wyborczej. Z perspektywy ustawowej zasady apolityczności Służby Więziennej sprzeczność pomiędzy statusem organu tej formacji a opisanym sposobem publicznej aktywności ma charakter oczywisty i jednoznaczny.

Następstwa takiego zachowania są szczególnie poważne. Służba Więzienna jako formacja umundurowana, hierarchiczna i wykonująca zadania państwa w sferze wykonywania orzeczeń oraz bezpieczeństwa publicznego musi zachowywać bezstronność wobec sporów partyjnych. Akademia Wymiaru Sprawiedliwości, jako jednostka organizacyjna tej formacji, odpowiada m.in. za kształcenie i przygotowanie kadr. Jeżeli osoba stojąca na czele tej jednostki publicznie i konsekwentnie wiąże się z określonym obozem politycznym, podważa zaufanie do neutralności instytucji, osłabia wiarygodność procesu kształcenia kadr formacji oraz narusza standard oczekiwany od organu Służby Więziennej.

Zarzuty dotyczące Rektora-Komendanta dotyczą podstawowego standardu funkcjonowania formacji państwowej, jakim jest jej polityczna neutralność. Publiczne utożsamienie organu uczelni Służby Więziennej z konkretną partią polityczną może podważać zaufanie funkcjonariuszy, kandydatów do służby oraz opinii publicznej do bezstronnego wykonywania kompetencji służbowych. Ma to szczególne znaczenie w przypadku uczelni odpowiedzialnej za kształcenie kadr formacji mundurowej, której funkcjonowanie powinno pozostawać poza bieżącym konfliktem partyjnym.

W tym sensie naruszenie nie ma wyłącznie charakteru wizerunkowego. Dotyka ono samej podstawy ustawowego modelu Służby Więziennej jako formacji apolitycznej. Apolityczność służby nie może być zachowana, jeżeli osoba stojąca na czele jej uczelni, posiadająca kompetencje wobec funkcjonariuszy, kandydatów do służby i osób

kształconych w tej strukturze, występuje publicznie jako aktywny uczestnik bieżącej rywalizacji partyjnej. Takie zachowanie jest nie do pogodzenia z prawidłowym wykonywaniem funkcji Rektora-Komendanta AWS.

Na ocenę tę nie wpływa fakt, że wobec dra Michała Sopińskiego zostało wszczęte odrębne postępowanie dyscyplinarne. Postępowanie dyscyplinarne oraz postępowanie w przedmiocie odwołania rektora na podstawie art. 432 ust. 5 p.s.w.n. pełnią odmienne funkcje. Pierwsze służy ustaleniu odpowiedzialności dyscyplinarnej nauczyciela akademickiego. Drugie stanowi środek nadzoru personalnego nad rektorem, którego dalsze pełnienie funkcji nie może być zaakceptowane z uwagi na rażące lub uporczywe naruszanie prawa. Minister nie jest więc zobowiązany do oczekiwania na prawomocne zakończenie postępowania dyscyplinarnego, jeżeli w ramach własnego postępowania administracyjnego dysponuje materiałem pozwalającym na samodzielnią ocenę przestanek z art. 432 ust. 5 p.s.w.n.

Znaczenie postępowania dyscyplinarnego polega natomiast na tym, że zarzuty dotyczące aktywności publicznej Rektora-Komendanta nie zostały uznane za oczywiście bezzasadne ani niedopuszczalne. Minister Sprawiedliwości wydał polecenie rozpoczęcia prowadzenia sprawy, Komisja Dyscyplinarna przy Ministrze Nauki utrzymała to polecenie w mocy, a Sąd Apelacyjny w Warszawie również utrzymał w mocy polecenie rozpoczęcia prowadzenia sprawy. Nie przesądza to jeszcze o odpowiedzialności dyscyplinarnej, ale potwierdza, że sprawa miała dostateczną podstawę faktyczną i prawną, aby uruchomić właściwy mechanizm dyscyplinarny.

Organ uwzględnił, że zachowania Rektora-Komendanta objęte niniejszym zarzutem miały miejsce przede wszystkim w okresie od marca 2023 r. do kwietnia 2024 r., natomiast postępowanie w przedmiocie odwołania Rektora-Komendanta zostało wszczęte w 2026 r. Okoliczność ta nie podważa jednak zasadności zastosowania środka nadzorczego z art. 432 ust. 5 p.s.w.n.

Po pierwsze, Minister Sprawiedliwości nie pozostawał bezczynny wobec ujawnionych zachowań Rektora-Komendanta. Po dokonaniu analizy zgromadzonego materiału, w dniu 20 maja 2024 r. Minister Sprawiedliwości, działając na podstawie art. 457 ust. 1 p.s.w.n., skierował do Rzecznika Dyscyplinarnego powołanego przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego polecenie rozpoczęcia prowadzenia sprawy dotyczącej dra Michała Sopińskiego. Polecenie obejmowało m.in. zarzut systematycznego i demonstracyjnego angażowania się przez Rektora-Komendanta w bieżącą walkę polityczną, manifestowania wsparcia dla konkretnej partii politycznej i konkretnego obozu politycznego oraz wykorzystywania funkcji kierowniczej do politycznej autopromocji.

Oznacza to, że w pierwszej kolejności uruchomiony został ustawowo przewidziany mechanizm odpowiedzialności dyscyplinarnej nauczyciela akademickiego pełniącego funkcję rektora uczelni służb państwowych. Było to działanie adekwatne do ówczesnego etapu sprawy. Zarzuty dotyczyły bowiem zachowań mogących stanowić przewinienia dyscyplinarne nauczyciela akademickiego, a art. 457 ust. 1 p.s.w.n. przewiduje szczególny tryb rozpoczęcia sprawy dyscyplinarnej wobec rektora uczelni służb państwowych na polecenie ministra nadzorującego uczelnię.

Po drugie, polecenie Ministra Sprawiedliwości zostało zakwestionowane przez Rektora-Komendanta. Dr Michał Sopiński wniósł zażalenie do Komisji Dyscyplinarnej przy Ministrze Nauki, podnosząc m.in., że sprawa dotyczy wyrażania jego przekonań światopoglądowych i filozoficznych oraz że jako osoba niebędąca funkcjonariuszem Służby Więziennej nie jest objęty zasadą apolityczności wynikającą z art. 1 ustawy o Służbie Więziennej. Komisja Dyscyplinarna postanowieniem z dnia 11 lipca 2024 r. utrzymała polecenie Ministra Sprawiedliwości w mocy. Następnie Rektor-Komendant zaskarżył postanowienie Komisji do Sądu Apelacyjnego w Warszawie, który postanowieniem z dnia 31 grudnia 2025 r. utrzymał w mocy polecenie rozpoczęcia prowadzenia sprawy.

Do końca 2025 r. toczył się więc spór co do dopuszczalności i zasadności samego uruchomienia mechanizmu dyscyplinarnego. Dopiero postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 31 grudnia 2025 r. ostatecznie potwierdziło, że polecenie Ministra Sprawiedliwości mogło pozostać w obrocie i że sprawa nie została uznana za oczywiście niedopuszczalną ani pozbawioną podstaw. Nie przesądzało to odpowiedzialności dyscyplinarnej Rektora-Komendanta, ale miało istotne znaczenie dla oceny, czy zarzuty dotyczące jego aktywności publicznej mogą być traktowane jako prawnie relewantne, a nie wyłącznie jako niedopuszczalna ingerencja w wolność wypowiedzi albo wolność przekonań.

Postanowienie Sądu Apelacyjnego ostatecznie zakończyło spór dotyczący dopuszczalności i zasadności polecenia Ministra Sprawiedliwości, potwierdzając, że sprawa nie została uznana za oczywiście niedopuszczalną ani pozbawioną podstaw. Nie oznacza to, że dopiero z tą datą możliwe było prowadzenie sprawy dyscyplinarnej, lecz ma istotne znaczenie dla oceny, dlaczego organ przed zastosowaniem dalej idącego środka nadzorczego uwzględniał przebieg kontroli instancyjnej i sądowej polecenia.

Po trzecie, dalszy przebieg postępowania dyscyplinarnego ujawnił jego ograniczoną efektywność jako instrumentu szybkiego przywrócenia zgodności funkcjonowania uczelni Służby Więziennej ze standardem apolityczności. Z informacji przekazanych przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego wynika, że Rektor-Komendant składał wnioski o wyłączenie Rzecznika Dyscyplinarnego, które nie zostały

uwzględnione, a Rzecznik wyznaczał kolejne terminy przesłuchania Rektora-Komendanta, obejmujące daty 6 grudnia 2024 r., 22 kwietnia 2025 r., 16 października 2025 r., 17 grudnia 2025 r., 19 lutego 2026 r. oraz 17 marca 2026 r.; w przypadku każdego z tych terminów składany był wniosek obrońcy Rektora o zniesienie terminu przesłuchania.

Organ nie kwestionuje prawa strony do korzystania z przysługujących jej środków procesowych. Samo składanie zażaleń, wniosków o wyłączenie rzecznika czy wniosków dotyczących terminów czynności procesowych nie może być traktowane jako działanie bezprawne. Jednocześnie z punktu widzenia nadzoru nad uczelnią służb państwowych organ nie może abstrahować od obiektywnego rezultatu tego przebiegu postępowania. Rezultatem tym było to, że mimo upływu znacznego czasu postępowanie dyscyplinarne nie doprowadziło do sprawnego i końcowego rozstrzygnięcia problemu, który z perspektywy Ministra Sprawiedliwości ma nie tylko wymiar dyscyplinarny, ale także ustrojowy i nadzorczy.

Po czwarte, postępowanie dyscyplinarne oraz postępowanie w przedmiocie odwołania rektora na podstawie art. 432 ust. 5 p.s.w.n. pełnią odmienne funkcje. Postępowanie dyscyplinarne służy ustaleniu odpowiedzialności nauczyciela akademickiego za przewinienie dyscyplinarne. Natomiast postępowanie z art. 432 ust. 5 p.s.w.n. służy ocenie, czy dalsze pełnienie funkcji rektora przez osobę rażąco lub uporczywie naruszającą przepisy prawa jest dopuszczalne z punktu widzenia interesu publicznego, legalności działania uczelni oraz prawidłowego wykonywania nadzoru nad uczelnią. Minister nie ma obowiązku oczekiwania na prawomocne zakończenie postępowania dyscyplinarnego, jeżeli na podstawie własnych ustaleń, zgromadzonego materiału dowodowego oraz opinii wymaganych ustawą może samodzielnie ocenić spełnienie przesłanek z art. 432 ust. 5 p.s.w.n.

Po piąte, decyzja o uruchomieniu postępowania odwoławczego w 2026 r. była związana nie z pojedynczą historyczną wypowiedzią Rektora-Komendanta, lecz z całościową oceną jego dalszego sprawowania funkcji w świetle kilku nakładających się na siebie okoliczności. W toku nadzoru nad Akademią Wymiaru Sprawiedliwości ujawnione zostały także inne poważne problemy dotyczące funkcjonowania uczelni, w tym wątek postępowań doktorskich objętych działaniami Rady Doskonałości Naukowej oraz wątek realizacji zadań związanych z aplikacją kuratorską.

Zastosowanie art. 432 ust. 5 p.s.w.n. nastąpiło więc po dokonaniu całościowej oceny sposobu wykonywania funkcji Rektora-Komendanta, a nie jako reakcja wyłącznie na pojedyncze, odległe czasowo zdarzenie. Zachowania naruszające zasadę apolityczności zachowały znaczenie prawne, ponieważ dotyczyły osoby nadal pełniącej funkcję organu Służby Więziennej i nadal kierującej uczelnią tej formacji. Skutki takich

179
zachowań — w szczególności podważenie zaufania do apolityczności organu Służby Więziennej i neutralności uczelni kształcącej kadry więziennictwa — nie wygasają automatycznie z chwilą zaprzestania publikowania konkretnych wpisów.

Po szóste, przesłanka z art. 432 ust. 5 p.s.w.n. nie jest ograniczona terminem podobnym do przedawnienia odpowiedzialności dyscyplinarnej. Ocenie podlega to, czy rektor rażąco lub uporczywie narusza przepisy prawa, a także czy w świetle tych naruszeń może nadal pełnić funkcję. Jeżeli ustalone zachowania ujawniają trwały deficyt gwarancji bezstronnego i apolitycznego wykonywania funkcji organu Służby Więziennej, to zachowują znaczenie dla oceny aktualnej zdolności do dalszego sprawowania funkcji Rektora-Komendanta.

Z tych względów moment wszczęcia postępowania odwoławczego nie może być interpretowany jako spóźniona albo instrumentalna reakcja na zachowania z lat 2023–2024. Minister Sprawiedliwości najpierw uruchomił właściwy tryb dyscyplinarnej, następnie oczekiwał na rozstrzygnięcie środków zaskarżenia dotyczących dopuszczalności tego trybu, a po prawomocnym utrzymaniu polecenia w mocy oraz wobec obiektywnie ograniczonej efektywności postępowania dyscyplinarnego, a także w świetle innych ujawnionych nieprawidłowości w funkcjonowaniu AWS, był uprawniony do zastosowania odrębnego środka nadzorczego przewidzianego w art. 432 ust. 5 p.s.w.n.

W konsekwencji upływ czasu między zachowaniami objętymi zarzutem a wszczęciem postępowania odwoławczego nie osłabia oceny, że zachowania te stanowiły rażące i uporczywe naruszenie prawa. Przeciwnie, przebieg sprawy pokazuje, że organ działał etapowo, proporcjonalnie i z poszanowaniem dostępnych procedur: najpierw uruchomił tryb dyscyplinarnej, następnie uwzględnił kontrolę instancyjną i sądową tego polecenia, a dopiero później — po stwierdzeniu, że ścieżka dyscyplinarna nie zapewnia efektywnej reakcji nadzorczej oraz po ujawnieniu szerszego obrazu problemów w funkcjonowaniu uczelni — wszczął postępowanie w przedmiocie odwołania Rektora-Komendanta.

Dodatkowo należy wskazać, że materiał dowodowy stanowiący zasadniczą podstawę niniejszego zarzutu obejmuje udokumentowaną aktywność Rektora-Komendanta w okresie od marca 2023 r. do kwietnia 2024 r. Ten właśnie materiał został przyjęty za podstawę oceny, że doszło do rażącego i uporczywego naruszenia zasady apolityczności Służby Więziennej. Organ nie opiera niniejszego rozstrzygnięcia na późniejszej aktywności Rektora-Komendanta w mediach społecznościowych, w szczególności w zakresie, w jakim nie została ona objęta analogicznie szczegółowym materiałem dowodowym jak aktywność opisana w poleceniu dyscyplinarnym.

Nie sposób jednak całkowicie abstrahować od tego, że z dostępnych organowi informacji wynika, iż aktywność publiczna Rektora-Komendanta po dniu 24 kwietnia 2024 r. nie ustała całkowicie. Jej intensywność mogła ulec ograniczeniu, a status części profili społecznościowych został zmieniony, jednak Rektor-Komendant nadal publicznie komentował bieżące wydarzenia polityczne w sposób wskazujący na utrzymującą się sympatię wobec określonego obozu politycznego. Okoliczność ta nie stanowi samodzielnej podstawy przypisania kolejnych naruszeń prawa w niniejszym postępowaniu, lecz ma znaczenie pomocnicze przy ocenie aktualności problemu i przy odpowiedzi na argument, jakoby sprawa dotyczyła wyłącznie zamkniętego, historycznego epizodu bez znaczenia dla dalszego sprawowania funkcji Rektora-Komendanta.

Innymi słowy, rozstrzygające znaczenie ma udokumentowany i szczegółowo opisany okres aktywności od marca 2023 r. do kwietnia 2024 r., obejmujący systematyczne, demonstracyjne i publiczne manifestowanie poparcia dla konkretnej partii politycznej oraz konkretnego obozu politycznego. Późniejsze informacje o kontynuowaniu przez Rektora-Komendanta publicznych komentarzy politycznych nie rozszerzają podstawy faktycznej zarzutu, ale potwierdzają, że problem nie może być traktowany wyłącznie jako dawne, incydentalne zdarzenie, które utraciło jakiegokolwiek znaczenie dla oceny zdolności Rektora-Komendanta do dalszego kierowania uczelnią Służby Więziennej zgodnie z wymogiem apolityczności tej formacji.

Podsumowując, ustalone zachowania dra Michała Sopińskiego nie stanowiły jedynie ekspresji osobistych poglądów politycznych, lecz prowadziły do publicznego i instytucjonalnego utożsamienia organu Służby Więziennej z konkretną partią polityczną oraz bieżącą działalnością partyjną. Naruszenie miało charakter uporczywy, ponieważ było długotrwałe, powtarzalne, wielokrotne i stanowiło utrwalony model publicznej aktywności osoby pełniącej funkcję Rektora-Komendanta Akademii Wymiaru Sprawiedliwości. Miało ono jednocześnie charakter rażący, ponieważ pozostawało w oczywistej sprzeczności z ustawowym modelem Służby Więziennej jako formacji apolitycznej i prowadziło do skutku niedopuszczalnego z punktu widzenia demokratycznego państwa prawnego — utożsamienia organu państwowej formacji mundurowej z określonym obozem partyjnym.

W konsekwencji opisane zachowania Rektora-Komendanta stanowiły naruszenie art. 1 ustawy o Służbie Więziennej, statuującego Służbę Więzienną jako formację apolityczną, w związku z art. 7 pkt 4 tej ustawy, zgodnie z którym Rektor-Komendant uczelni Służby Więziennej jest organem Służby Więziennej, oraz w związku z art. 8 ust. 1 pkt 3a i art. 8 ust. 1a tej ustawy, określającymi Akademię Wymiaru Sprawiedliwości jako jednostkę organizacyjną Służby Więziennej i uczelnię służb państwowych

realizującą zadania na rzecz wymiaru sprawiedliwości i administracji publicznej. Zachowania te pozostawały również w kolizji z art. 13a ust. 1 i 2 ustawy o Służbie Więziennej oraz art. 23 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 p.s.w.n., określającymi odpowiedzialność Rektora-Komendanta za kierowanie uczelnią, reprezentowanie jej oraz zapewnienie prawidłowego wykonywania jej zadań, ponieważ publiczne utożsamienie organu Służby Więziennej z konkretną partią polityczną godziło w ustawowy model apolitycznej formacji państwowej i w prawidłowe wykonywanie funkcji Rektora-Komendanta AWS.

Opisane zachowania stanowią samodzielną podstawę uznania, że Rektor-Komendant rażąco i uporczywie naruszał przepisy prawa w rozumieniu art. 432 ust. 5 ustawy — Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

IV.3 Odmowa zawarcia umowy w sprawie aplikacji kuratorskiej z Prezesem Sądu Okręgowego w Warszawie

IV.3.1 Stan faktyczny

Sędzia Sądu Okręgowego Beata Najjar została powołana do pełnienia funkcji Prezesa Sądu Okręgowego w Warszawie decyzją Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 sierpnia 2024 r. Powołanie nastąpiło z dniem 7 sierpnia 2024 r., na okres sześciu lat.

Sędzia Beata Najjar ukończyła 65 lat w dniu 11 lipca 2025 r. Na 6 miesięcy przed ukończeniem 65. roku życia złożyła oświadczenie o woli dalszego zajmowania stanowiska sędziego oraz dołączyła pisemną informację o stanie zdrowia, potwierdzającą możliwość dalszego sprawowania funkcji. Dokumenty te zostały złożone 8 stycznia 2025 r. do Ministra Sprawiedliwości Adama Bodnara, będącego z mocy art. 187 ust. 1 Konstytucji RP członkiem Krajowej Rady Sądownictwa.

Zgodnie z art. 69 § 1b ustawy — Prawo o ustroju sądów powszechnych, w przypadku niezakończenia postępowania związanego z dalszym zajmowaniem stanowiska sędziego po ukończeniu 65 lat, sędzia pozostaje na stanowisku do czasu zakończenia tego postępowania. Wobec braku prawidłowo ukształtowanej Krajowej Rady Sądownictwa postępowanie dotyczące dalszego zajmowania stanowiska przez Prezesa Sądu Okręgowego w Warszawie po osiągnięciu wieku uprawniającego do przejścia w stan spoczynku nie uległo zakończeniu, co skutkuje pozostaniem sędzi Beaty Najjar na stanowisku.

Pismem z dnia 30 stycznia 2026 r., znak WP.050.1.2026, sędzia Dagmara Pawełczyk-Woicka z Krajowej Rady Sądownictwa, odpowiadając na pismo Rektora-Komendanta AWS z dnia 19 stycznia 2026 r., przedstawiła stanowisko, zgodnie z którym sędzia Beata Najjar — wobec przejścia, w ocenie KRS, w stan spoczynku z dniem ukończenia 65. roku

życia — nie może pełnić funkcji Prezesa Sądu Okręgowego w Warszawie. W piśmie tym wskazano, że oświadczenie sędzi Beaty Najjar o woli dalszego zajmowania stanowiska sędziego zostało, zdaniem KRS, przekazane po terminie określonym w art. 69 § 1 p.u.s.p., a w konsekwencji nie zostało złożone skutecznie. KRS wywiodła z tego, że sędzia Beata Najjar ma aktualnie status sędziego w stanie spoczynku.

Sąd Okręgowy w Warszawie współpracował z Akademią Wymiaru Sprawiedliwości w zakresie organizacji i przebiegu aplikacji kuratorskiej. W piśmie z dnia 20 lutego 2026 r., znak K.1130.1.2026, Prezes Sądu Okręgowego w Warszawie sędzia Beata Najjar zwróciła się do Ministra Sprawiedliwości o zajęcie stanowiska w sprawie dalszej realizacji aplikacji kuratorskiej prowadzonej we współpracy z Akademią Wymiaru Sprawiedliwości. W piśmie tym wskazała, że przedstawiciel Akademii Wymiaru Sprawiedliwości — [REDAKTURA] — poinformował drogą mailową, iż Krajowa Rada Sądownictwa pismem z dnia 30 stycznia 2026 r. przekazała Rektorowi-Komendantowi dr. Michałowi Sopińskiemu informację, że sędzia Beata Najjar nie może pełnić funkcji Prezesa Sądu z uwagi na posiadanie statusu sędziego w stanie spoczynku.

Z pisma Prezes Sądu Okręgowego w Warszawie wynika również, że przedstawiciel Akademii Wymiaru Sprawiedliwości powołał się na stanowisko, zgodnie z którym pełnienie funkcji administracyjnych w strukturach wymiaru sprawiedliwości — w tym funkcji kierowniczych w sądach — ma być zastrzeżone dla sędziów czynnych, a pełnienie funkcji prezesa albo wiceprezesa sądu przez sędziego w stanie spoczynku ma pozostawać w sprzeczności z ustawą — Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz z zasadami ustrojowymi władzy sądowniczej.

Następnie, jak wynika z tego samego pisma, podczas rozmowy telefonicznej przedstawiciel Akademii Wymiaru Sprawiedliwości poinformował pracownika Sądu Okręgowego w Warszawie, że z uwagi na powyższe okoliczności nie będzie możliwa realizacja aplikacji kuratorskiej dla aplikanta, ponieważ Akademia Wymiaru Sprawiedliwości nie podpisze umowy z Prezesem Sądu.

Prezes Sądu Okręgowego w Warszawie wskazała zarazem, że zaistniała sytuacja rodzi poważne wątpliwości co do dalszej realizacji umowy i może skutkować brakiem możliwości odbywania aplikacji przez aplikanta, mimo gotowości Sądu do wykonywania przyjętych zobowiązań.

Istotne jest również, że z pisma Prezes Sądu Okręgowego w Warszawie wynika, iż w ramach dotychczasowej współpracy Sądu Okręgowego w Warszawie z Akademią Wymiaru Sprawiedliwości zawarto już wcześniej umowy dotyczące organizacji

i przebiegu aplikacji kuratorskiej. Umowy te zostały podpisane odpowiednio w dniu 28 lipca 2025 r. — umowa nr 2/2025/III — oraz w dniu 28 października 2025 r. — umowa nr 3/2025/III. Prezes Sądu Okręgowego w Warszawie wskazała, że przy zawieraniu tych umów Akademia Wymiaru Sprawiedliwości nie zgłaszała żadnych wątpliwości co do statusu pełnionej przez nią funkcji.

Z materiału zgromadzonego w sprawie wynika zatem, że odmowa zawarcia kolejnej umowy dotyczącej zajęć teoretycznych w ramach aplikacji kuratorskiej nie wynikała z braku gotowości Sądu Okręgowego w Warszawie do realizacji zadań związanych z aplikacją, lecz z przyjęcia przez Akademię Wymiaru Sprawiedliwości stanowiska kwestionującego status sędzi Beaty Najjar jako Prezesa Sądu Okręgowego w Warszawie. Jednocześnie z dokumentów sprawy wynika, że odmowa zawarcia umowy miała bezpośredni wpływ na możliwość rozpoczęcia albo kontynuowania aplikacji kuratorskiej przez aplikanta.

Zgodnie z art. 75 ust. 2 ustawy z dn. 27 lipca 2001 r. o kuratorach sądowych (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 200, dalej: „u.k.s.”) zajęcia teoretyczne w ramach aplikacji kuratorskiej są prowadzone przez uczelnię, natomiast stosownie do art. 75 ust. 3 tej ustawy koszty zajęć teoretycznych prowadzonych przez uczelnię są pokrywane przez sąd okręgowy na podstawie umowy zawartej z uczelnią.

(dowód: pismo DKO z dn. 24.02.2026 r., nr i.k. 6367657 wraz z wydrukiem e-maili z dn. 10.02.2026 r. i 20.02.2026 r. oraz pisma Prezesa Sądu Okręgowego w Warszawie z dn. 20.02.2026 r., nr K.1130.1.2026 – k. 644-651)

IV.3.2 Ocena prawna

Opisane zachowanie należy ocenić jako rażące naruszenie prawa przez Rektora-Komendanta Akademii Wymiaru Sprawiedliwości. Dotyczyło ono bowiem nie sfery uznaniowej działalności uczelni ani zwykłej współpracy kontraktowej, lecz realizacji ustawowego mechanizmu organizacji aplikacji kuratorskiej. Zgodnie z art. 75 ust. 2 u.k.s. zajęcia teoretyczne w ramach aplikacji kuratorskiej są prowadzone przez uczelnię, natomiast zgodnie z art. 75 ust. 3 tej ustawy koszty tych zajęć są pokrywane przez sąd okręgowy na podstawie umowy zawartej z uczelnią. Umowa ta nie ma zatem charakteru dowolnej umowy zawieranej w warunkach swobody wyboru kontrahenta, lecz jest instrumentem wykonania zadania publicznego określonego w ustawie.

W tym kontekście odmowa podpisania umowy z Sądem Okręgowym w Warszawie nie może być traktowana jako neutralna czynność organizacyjna. Jej skutkiem było

bowiem faktyczne zablokowanie możliwości rozpoczęcia albo kontynuowania aplikacji kuratorskiej przez aplikanta, mimo gotowości Sądu Okręgowego w Warszawie do realizacji przypadających mu obowiązków. Z materiału sprawy wynika przy tym, że odmowa ta nie była związana z brakiem możliwości organizacyjnych, finansowych lub dydaktycznych po stronie uczelni, lecz z przyjęciem przez Akademię Wymiaru Sprawiedliwości stanowiska kwestionującego status sędzi Beaty Najjar jako Prezesa Sądu Okręgowego w Warszawie.

Rektor-Komendant nie posiadał jednak kompetencji do samodzielnego badania ani kwestionowania umocowania Prezesa Sądu Okręgowego w Warszawie jako organu sądu. Kompetencji takiej nie przewiduje ani ustawa o kuratorach sądowych, ani ustawa — Prawo o ustroju sądów powszechnych, ani przepisy regulujące status uczelni Służby Więziennej. Ocena legalności powołania prezesa sądu, jego statusu służbowego oraz skuteczności podejmowanych przez niego czynności nie należy do zakresu zadań uczelni prowadzącej zajęcia teoretyczne aplikacji kuratorskiej. Akademia Wymiaru Sprawiedliwości była w tej relacji podmiotem zobowiązanym do współdziałania przy realizacji ustawowego modelu aplikacji, a nie organem uprawnionym do dokonywania ustrojowej kontroli organów sądownictwa.

Należy przy tym podkreślić, że w ocenie Ministra Sprawiedliwości nie zachodziły podstawy do przyjęcia, iż sędzia Beata Najjar utraciła status sędziego czynnego, a w konsekwencji również możliwość pełnienia funkcji Prezesa Sądu Okręgowego w Warszawie. Sędzia Beata Najjar została powołana do pełnienia funkcji Prezesa Sądu Okręgowego w Warszawie decyzją Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 sierpnia 2024 r., z dniem 7 sierpnia 2024 r., na okres sześciu lat. Przed ukończeniem 65. roku życia złożyła oświadczenie o woli dalszego zajmowania stanowiska sędziego oraz przedłożyła wymaganą informację o stanie zdrowia, potwierdzającą możliwość dalszego sprawowania funkcji.

Znaczenie tych okoliczności należy oceniać w świetle art. 69 § 1b ustawy — Prawo o ustroju sądów powszechnych. Przepis ten stanowi, że Krajowa Rada Sądownictwa może wyrazić zgodę na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego, jeżeli jest to uzasadnione interesem wymiaru sprawiedliwości lub ważnym interesem społecznym, w szczególności jeżeli przemawia za tym racjonalne wykorzystanie kadr sądownictwa powszechnego albo potrzeby wynikające z obciążenia zadaniami poszczególnych sądów. Jednocześnie ustawodawca wprost przesądził, że w przypadku niezakończenia postępowania związanego z dalszym zajmowaniem stanowiska sędziego po ukończeniu przez niego wieku, o którym mowa w art. 69 § 1 p.u.s.p., sędzia pozostaje na stanowisku do czasu zakończenia tego postępowania.

1711

Sędzia Beata Najjar dopełniła czynności wymaganych dla zainicjowania procedury dalszego zajmowania stanowiska sędziego. Skoro zaś postępowanie w tym przedmiocie nie zostało zakończone ostateczną uchwałą Krajowej Rady Sądownictwa, zastosowanie znajduje ustawowa reguła kontynuacji statusu sędziego czynnego do czasu zakończenia tego postępowania. Samo ukończenie 65. roku życia nie mogło zatem zostać potraktowane jako okoliczność automatycznie skutkująca przejściem sędzi Beaty Najjar w stan spoczynku, jeżeli wcześniej skutecznie uruchomiona została procedura przewidziana w art. 69 p.u.s.p.

Nie zmienia tej oceny fakt, że Rektor-Komendant dysponował pismem sędzi Dagmary Pawełczyk-Woickiej z Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 30 stycznia 2026 r. Pismo to mogło stanowić element wiedzy Rektora-Komendanta o istnieniu sporu co do statusu sędzi Beaty Najjar, ale nie tworzyło po stronie Akademii Wymiaru Sprawiedliwości kompetencji do odmowy wykonania obowiązków wynikających z ustawy o kuratorach sądowych. Nie miało ono charakteru orzeczenia sądu, aktu nadzorczego wobec Sądu Okręgowego w Warszawie, decyzji administracyjnej ani aktu wiążącego Ministra Sprawiedliwości, Sąd Okręgowy w Warszawie lub Akademię Wymiaru Sprawiedliwości. Rektor-Komendant nie był więc uprawniony do przyjęcia, że stanowisko to zwalnia uczelnię z realizacji ustawowego mechanizmu aplikacji kuratorskiej.

Co najwyżej, powzięcie przez Rektora-Komendanta wątpliwości mogło uzasadniać zwrócenie się do właściwych organów o wyjaśnienie sprawy albo przedstawienie Ministrowi Sprawiedliwości jako organowi, do którego kompetencji należy powoływanie i odwoływanie prezesów sądów okręgowych, problemu wymagającego rozstrzygnięcia. Nie mogło natomiast uzasadniać kategorycznej odmowy podpisania umowy, której zawarcie stanowiło warunek realizacji aplikacji kuratorskiej. Organ kierujący uczelnią służb państwowych, wykonującą zadania na rzecz wymiaru sprawiedliwości i administracji publicznej, powinien działać w sposób zapewniający ciągłość i skuteczność wykonywania zadań publicznych. W niniejszej sprawie przyjęto rozwiązanie odwrotne: spór co do statusu organu sądu został wykorzystany jako podstawa wstrzymania czynności koniecznych dla realizacji ustawowego uprawnienia aplikanta.

Działanie to pozostaje również w sprzeczności z zasadą wynikającą z art. 42a § 1 ustawy — Prawo o ustroju sądów powszechnych, zgodnie z którą w ramach działalności sądów lub organów sądów niedopuszczalne jest kwestionowanie umocowania sądów, trybunałów, konstytucyjnych organów państwowych oraz organów kontroli i ochrony prawa. Skoro ustawodawca wyłącza możliwość takiego kwestionowania w ramach działalności sądów i organów sądów, to tym bardziej nie może go dokonywać podmiot

zewewnętrzny wobec sądu, niemający w tym zakresie żadnych kompetencji ustrojowych. Rektor-Komendant uczelni Służby Więziennej nie może w relacji z sądem okręgowym zastępować właściwych procedur i organów własną oceną skuteczności obsady funkcji prezesa sądu.

Zachowanie to należy również ocenić w kontekście art. 42a § 2 p.u.s.p. Przepis ten stanowi, że niedopuszczalne jest ustalanie lub ocena przez sąd powszechny lub inny organ władzy zgodności z prawem powołania sędziego lub wynikającego z tego powołania uprawnienia do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości. Rektor-Komendant Akademii Wymiaru Sprawiedliwości nie występował w tej sprawie jako podmiot prywatny. Kierował uczelnią Służby Więziennej, będącą uczelnią służb państwowych, realizującą zadania na rzecz wymiaru sprawiedliwości i administracji publicznej. Jako organ kierujący taką uczelnią działał w sferze wykonywania zadań publicznych. Tym samym nie był uprawniony do samodzielnego ustalania ani oceniania, czy sędzia Beata Najjar skutecznie kontynuuje zajmowanie stanowiska sędziego, czy przeszła w stan spoczynku, ani czy wynikające z jej statusu uprawnienia pozwalają jej pełnić funkcję Prezesa Sądu Okręgowego w Warszawie.

W tym zakresie Rektor-Komendant w istocie przyjął za własną ocenę, że sędzia Beata Najjar nie pozostaje sędzią czynnym i nie może wykonywać funkcji Prezesa Sądu Okręgowego w Warszawie. Następnie wyprowadził z tej oceny skutek w postaci odmowy zawarcia umowy przewidzianej w art. 75 ust. 3 ustawy o kuratorach sądowych. Taka ocena pozostawała poza zakresem jego kompetencji, a ponadto pomijała regulację art. 69 § 1b p.u.s.p., która przewiduje pozostawanie sędziego na stanowisku do czasu zakończenia postępowania dotyczącego dalszego zajmowania stanowiska.

Opisane działanie należy ocenić tym surowiej, że jego skutki wykraczają poza jednostkową sprawę zawarcia umowy dotyczącej aplikacji kuratorskiej. Rektor-Komendant, przyjmując za podstawę odmowy zawarcia umowy własną ocenę statusu Prezesa Sądu Okręgowego w Warszawie, stworzył niebezpieczny precedens polegający na tym, że organ publiczny, nieposiadający żadnych kompetencji nadzorczych ani kontrolnych wobec sądu, samodzielnie rozstrzyga o skuteczności obsady organu sądu i na tej podstawie odmawia wykonania zadania publicznego.

Tego rodzaju praktyka godzi w stabilność działania państwa. W systemie prawa nie może być akceptowana sytuacja, w której poszczególne organy publiczne, jednostki organizacyjne lub podmioty wykonujące zadania publiczne wybiórczo uznają bądź odmawiają uznania umocowania organów sądów, uzależniając od własnej oceny wykonywanie obowiązków wynikających z ustaw. Prowadziłoby to do rozproszonego,

pozaproceduralnego kwestionowania statusu organów sądowych, poza właściwymi trybami i poza kompetencją organów powołanych do rozstrzygania takich kwestii.

Ryzyko to jest szczególnie istotne w niniejszej sprawie, ponieważ Akademia Wymiaru Sprawiedliwości jest uczelnią służb państwowych, realizującą zadania na rzecz wymiaru sprawiedliwości i administracji publicznej. Nie chodziło więc o stanowisko prywatnego uczestnika obrotu, lecz o działanie organu kierującego podmiotem publicznym, które bezpośrednio oddziaływało na wykonywanie ustawowych zadań związanych z przygotowaniem zawodowym aplikantów kuratorskich. Akceptacja takiego sposobu działania oznaczałaby w praktyce przyzwolenie na to, aby organy publiczne — w zależności od własnej oceny sporów ustrojowych lub stanowisk prezentowanych przez inne podmioty — samodzielnie decydowały, czy uznają określony organ sądu za prawidłowo umocowany. Taki mechanizm byłby sprzeczny z zasadą pewności prawa, zasadą legalizmu oraz potrzebą zapewnienia ciągłości wykonywania zadań publicznych.

Nie można tracić z pola widzenia praktycznego skutku takiego działania. W sprawie nie chodziło o abstrakcyjną polemikę ustrojową, lecz o wykonanie konkretnego zadania publicznego: zapewnienie zajęć teoretycznych w ramach aplikacji kuratorskiej. Odmowa zawarcia umowy prowadziła do zagrożenia rozpoczęcia albo kontynuowania aplikacji przez aplikanta mimo gotowości Sądu Okręgowego w Warszawie do realizacji przypadających mu obowiązków. Tym samym spór co do statusu Prezesa Sądu Okręgowego w Warszawie został przez Rektora-Komendanta przeniesiony na sytuację osoby trzeciej, która miała prawo oczekiwać, że organy publiczne i podmioty wykonujące zadania publiczne zapewnią realizację ustawowo przewidzianej ścieżki aplikacji kuratorskiej.

Bez znaczenia dla przypisania zachowania Rektorowi-Komendantowi pozostaje to, że w korespondencji Sądu Okręgowego w Warszawie mowa jest o „przedstawicielu Akademii Wymiaru Sprawiedliwości — [REDACTED]

[REDACTED]”. Po pierwsze, stanowisko Krajowej Rady Sądownictwa, na które następnie powołał się przedstawiciel Akademii, zostało skierowane bezpośrednio do Rektora-Komendanta w odpowiedzi na jego pismo z dnia 19 stycznia 2026 r. Oznacza to, że źródłem stanowiska przyjętego następnie przez Akademię była korespondencja prowadzona na poziomie Rektora-Komendanta, a nie samodzielna inicjatywa pracownika technicznie obsługującego aplikację. Po drugie, odmowa podpisania umowy z Prezesem Sądu Okręgowego w Warszawie nie była zwykłą czynnością informacyjną ani techniczną, lecz dotyczyła decyzji o niewykonaniu ustawowego mechanizmu współpracy z sądem okręgowym. Tego rodzaju stanowisko, dotyczące

zawarcia albo odmowy zawarcia umowy przez uczelnię, mieści się w sferze kierowania uczelnią i jej reprezentowania na zewnątrz.

Rektor-Komendant jako organ kierujący Akademią Wymiaru Sprawiedliwości odpowiada za sposób wykonywania przez uczelnię jej ustawowych zadań oraz za działania podejmowane w jej imieniu przez osoby włączone w strukturę organizacyjną uczelni. Nie sposób przyjąć, aby członek zespołu organizującego aplikację kuratorską mógł samodzielnie, bez związku ze stanowiskiem organu uczelni, przesądzić o odmowie zawarcia umowy z sądem okręgowym z powodu zakwestionowania statusu prezesa tego sądu. Z perspektywy sprawy istotne jest więc nie to, kto technicznie przekazał informację Sądowi Okręgowemu w Warszawie, lecz to, że informacja ta wyrażała stanowisko Akademii Wymiaru Sprawiedliwości, oparte na piśmie skierowanym do Rektora-Komendanta i dotyczące czynności, której dokonanie pozostawało w kompetencji organu reprezentującego uczelnię.

W konsekwencji zachowanie Akademii Wymiaru Sprawiedliwości należy przypisać Rektorowi-Komendantowi jako organowi kierującemu uczelnią i reprezentującemu ją w relacjach zewnętrznych. To Rektor-Komendant, a nie pracownik lub członek zespołu organizacyjnego, ponosi odpowiedzialność za przyjęcie przez uczelnię stanowiska, że nie zawrze ona umowy z Sądem Okręgowym w Warszawie z powodu zakwestionowania statusu Prezesa tego Sądu. Działanie to przekroczyło granice dopuszczalnej ostrożności organizacyjnej i przybrało postać nieuprawnionego zakwestionowania umocowania organu sądu, ze skutkiem w postaci zagrożenia realizacji aplikacji kuratorskiej.

Rażący charakter naruszenia wynika z oczywistej sprzeczności działania Rektora-Komendanta z zakresem jego kompetencji oraz z doniosłości skutków tego działania. Rektor-Komendant nie tylko odmówił realizacji ustawowo przewidzianego modelu współpracy uczelni z sądem okręgowym, lecz uczynił to z przyczyn, których ustawa nie przewiduje i które pozostają poza zakresem właściwości uczelni. Skutkiem było narażenie interesu publicznego, polegającego na zapewnieniu prawidłowego naboru i szkolenia aplikantów kuratorskich, oraz interesu prywatnego aplikanta, który mimo zgłoszenia i gotowości sądu do realizacji zadania został narażony na brak możliwości odbywania aplikacji. Takie działanie należy ocenić jako naruszające art. 75 ust. 2 i 3 ustawy o kuratorach sądowych oraz pozostające w oczywistej sprzeczności z zasadami wynikającymi z art. 42a § 1 i 2 w związku z art. 22 § 1 i art. 24 § 1 ustawy — Prawo o ustroju sądów powszechnych.

W ocenie Ministra Sprawiedliwości opisanе zachowanie stanowi samodzielną podstawę uznania, że Rektor-Komendant rażąco naruszył przepisy prawa, ponieważ

wykorzystując funkcję organu kierującego uczelnią służb państwowych, przyznał sobie kompetencję do kwestionowania statusu organu sądu i na tej podstawie doprowadził do odmowy wykonania czynności koniecznej dla realizacji ustawowo przewidzianej aplikacji kuratorskiej.

IV.4 Odniesienie się do wniosku strony z dnia 12 maja 2026 r. o umorzenie postępowania

Minister Sprawiedliwości nie podzielił stanowiska strony wyrażonego we wniosku z dnia 12 maja 2026 r. o umorzenie postępowania administracyjnego (k. 1022-1028 akt postępowania).

W ocenie strony postępowanie podlega umorzeniu na podstawie art. 105 § 1 k.p.a. z uwagi na brak kompetencji Ministra Sprawiedliwości do odwołania Rektora-Komendanta Akademii Wymiaru Sprawiedliwości. Argumentacja ta opiera się przede wszystkim na twierdzeniu, że art. 66a ust. 1 i 5 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej ustanawia wyłączną kompetencję Senatu Akademii Wymiaru Sprawiedliwości do powoływania i odwoływania Rektora-Komendanta, co miałyby wyłączać możliwość zastosowania art. 432 ust. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Stanowisko to nie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że w sprawie nie zachodzi przesłanka bezprzedmiotowości postępowania, o której mowa w art. 105 § 1 k.p.a. Bezprzedmiotowość postępowania administracyjnego występuje wówczas, gdy brak jest przedmiotu sprawy administracyjnej podlegającej rozstrzygnięciu w drodze decyzji administracyjnej, w szczególności gdy skutek okoliczności faktycznych lub prawnych odpadnie możliwość merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy. Tymczasem w niniejszej sprawie taka sytuacja nie zachodzi.

Postępowanie zostało wszczęte przez organ administracji publicznej działający na podstawie wyraźnej normy ustawowej, jego przedmiot został jednoznacznie określony, istnieje strona postępowania oraz istnieje ustawowa podstawa prawna umożliwiająca wydanie rozstrzygnięcia merytorycznego. Sam fakt kwestionowania przez stronę zakresu kompetencji organu nie prowadzi jeszcze do bezprzedmiotowości postępowania. Zarzut taki podlega ocenie w toku postępowania i wymaga rozstrzygnięcia przez organ w decyzji kończącej sprawę.

Nie można również podzielić stanowiska strony, zgodnie z którym Minister Sprawiedliwości nie dysponuje kompetencją do odwołania Rektora-Komendanta Akademii Wymiaru Sprawiedliwości.

Zgodnie z art. 432 ust. 5 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, jeżeli rektor rażąco lub uporczywie narusza przepisy prawa, minister może go odwołać po zasięgnięciu opinii Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz właściwej konferencji, o której mowa w art. 329 ust. 1 pkt 2–4 tej ustawy. Przepis ten ustanawia szczególny środek nadzoru personalnego przysługujący ministrowi nadzorującemu uczelnię.

W przypadku Akademii Wymiaru Sprawiedliwości funkcję ministra nadzorującego pełni Minister Sprawiedliwości. Wynika to jednoznacznie z art. 433 ust. 1 pkt 2 oraz ust. 2 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, a także z art. 8 ust. 1a ustawy o Służbie Więziennej, zgodnie z którym uczelnia Służby Więziennej jest uczelnią służb państwowych nadzorowaną przez Ministra Sprawiedliwości, działającą na podstawie przepisów ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Wbrew twierdzeniom strony, art. 66a ustawy o Służbie Więziennej nie wyłącza stosowania art. 432 ust. 5 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Przepisy te regulują odmienne instytucje prawne i funkcjonują na różnych płaszczyznach ustrojowych.

Art. 66a ustawy o Służbie Więziennej określa wewnętrzny, ustrojowy tryb powoływania i odwoływania Rektora-Komendanta przez Senat uczelni. Natomiast art. 432 ust. 5 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce ustanawia nadzwyczajny środek nadzoru państwowego wykonywanego przez ministra nadzorującego uczelnię w przypadku rażącego lub uporczywego naruszania prawa przez rektora. Nie są to zatem konkurencyjne ani wzajemnie wykluczające się kompetencje, lecz odrębne mechanizmy prawne realizujące różne funkcje systemowe.

Przyjęcie wykładni prezentowanej przez stronę prowadziłoby w praktyce do całkowitego wyłączenia wobec Akademii Wymiaru Sprawiedliwości jednego z podstawowych instrumentów nadzoru przewidzianych w ustawie – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, pomimo że uczelnia ta pozostaje uczelnią służb państwowych objętą systemem nadzoru ministra właściwego. Taka interpretacja pozostawałaby w sprzeczności zarówno z literalnym brzmieniem przepisów działu XIII i XIV ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, jak i z zasadą racjonalności ustawodawcy.

W konsekwencji Minister Sprawiedliwości uznał, że w sprawie nie zachodzą przesłanki umorzenia postępowania określone w art. 105 § 1 k.p.a., a sprawa podlegała merytorycznemu rozpoznaniu.

Jednocześnie Minister Sprawiedliwości nie znalazł podstaw do wydania w toku postępowania odrębnego rozstrzygnięcia procesowego odnoszącego się do wniosku strony o umorzenie postępowania.

Wniosek strony nie dotyczył bowiem kwestii incydentalnej wymagającej samodzielnego rozstrzygnięcia procesowego, lecz odnosił się bezpośrednio do samej dopuszczalności prowadzenia postępowania oraz kompetencji organu do wydania decyzji kończącej sprawę. Zarzuty te pozostawały zatem ściśle związane z przedmiotem rozpoznania sprawy administracyjnej i wymagały oceny w ramach uzasadnienia decyzji kończącej postępowanie co do istoty.

Kodeks postępowania administracyjnego nie przewiduje obowiązku wydawania odrębnej decyzji ani postanowienia o odmowie umorzenia postępowania w sytuacji, gdy organ uznaje, że nie zachodzą przesłanki określone w art. 105 § 1 k.p.a. W takim przypadku organ obowiązany jest kontynuować postępowanie i rozstrzygnąć sprawę merytorycznie, odnosząc się do argumentacji strony w uzasadnieniu decyzji kończącej postępowanie (tak m.in.: wyrok WSA w Gliwicach z dn. 7.10.2011 r., II SA/GI 348/11, LEX nr 1687428; wyrok NSA z 2.12.2008 r., I OSK 1735/07, LEX nr 525960; wyrok NSA w Poznaniu z 5.08.2003 r., II SA/Po112/03, LEX nr 313887).

Odmienne stanowisko prowadziłoby do nieuzasadnionego multiplikowania rozstrzygnięć procesowych oraz tworzenia dodatkowych etapów proceduralnych niezajdujących oparcia w przepisach prawa, pozostając w sprzeczności z zasadą szybkości i prostoty postępowania wyrażoną w art. 12 § 1 k.p.a.

IV.5 Odniesienie się do wniosku Senatu Akademii Wymiaru Sprawiedliwości z dnia 14 kwietnia 2026 r. o dopuszczenie do udziału w postępowaniu w charakterze strony

Odnosząc się do pisma Senatu Akademii Wymiaru Sprawiedliwości z dnia 14 kwietnia 2026 r. (k. 854-858 akt sprawy), podpisanego przez Prorektora Uczelni i członka Senatu dra Mariusza Kuryłowicza, zawierającego żądanie dopuszczenia Senatu do udziału w niniejszym postępowaniu w charakterze strony, Minister Sprawiedliwości uznał, że brak jest podstaw do przyznania Senatowi statusu strony postępowania administracyjnego.

Zgodnie z art. 28 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego stroną jest każdy, czyjego interesu prawnego lub obowiązku dotyczy postępowanie albo kto żąda czynności organu ze względu na swój interes prawny lub obowiązek. O posiadaniu statusu strony decyduje zatem istnienie indywidualnego, konkretnego i aktualnego interesu prawnego wynikającego z norm prawa materialnego.

W ocenie Ministra Sprawiedliwości Senat Akademii Wymiaru Sprawiedliwości nie posiada w niniejszej sprawie interesu prawnego w rozumieniu art. 28 k.p.a. Przede wszystkim podkreślenia wymaga, że Senat uczelni nie jest samodzielnym podmiotem prawa, lecz organem wewnętrznym osoby prawnej, jaką jest uczelnia. Senat nie posiada odrębnej od uczelni podmiotowości prawnej, własnej sfery praw i obowiązków ani własnego interesu prawnego podlegającego ochronie w postępowaniu administracyjnym. Jako organ osoby prawnej działa wyłącznie w ramach struktury organizacyjnej uczelni i wykonuje przypisane mu ustawowo oraz statutowo kompetencje ustrojowe.

Nie sposób zatem przyjąć, aby organ osoby prawnej mógł występować w charakterze odrębnej strony postępowania administracyjnego prowadzonego wobec sposobu wykonywania kompetencji publicznoprawnych przez inny organ tej samej osoby prawnej albo wobec osoby pełniącej określoną funkcję w jej strukturze. Postępowanie prowadzone na podstawie art. 432 ust. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce nie dotyczy bowiem praw lub obowiązków Senatu, lecz oceny, czy zachodzą ustawowe przesłanki odwołania Rektora-Komendanta przez ministra sprawującego nadzór nad uczelnią służb państwowych.

Sam fakt wyposażenia Senatu w określone kompetencje ustrojowe wynikające z ustawy o Służbie Więziennej oraz statutu uczelni, w tym kompetencje związane z powoływaniem lub odwoływaniem Rektora-Komendanta w przewidzianych ustawowo przypadkach, nie kreuje jeszcze po stronie Senatu własnego interesu prawnego w rozumieniu art. 28 k.p.a. Kompetencje organu osoby prawnej nie są bowiem tożsame z indywidualnym interesem prawnym tego organu. Senat nie może wywodzić własnej legitymacji procesowej wyłącznie z faktu wykonywania określonych funkcji ustrojowych w ramach struktury uczelni.

Podkreślenia wymaga również, że niniejsze postępowanie nie rozstrzyga o prawach lub obowiązkach Senatu, nie ingeruje w byt prawny tego organu ani w ważność podejmowanych przez niego uchwał. Przedmiotem postępowania jest wyłącznie odpowiedzialność publicznoprawna Rektora-Komendanta w płaszczyźnie ustawowego nadzoru ministra nad uczelnią służb państwowych.

Nie można również podzielić stanowiska Senatu, zgodnie z którym prowadzenie przez Ministra Sprawiedliwości postępowania na podstawie art. 432 ust. 5 p.s.w.n. miałoby naruszać kompetencje Senatu wynikające z ustawy o Służbie Więziennej. Kompetencja ministra do odwołania rektora w przypadku rażącego lub uporczywego naruszania prawa wynika wprost z ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce i stanowi szczególny środek nadzoru państwowego nad uczelnią. Okoliczność, że przepisy ustawy o Służbie Więziennej przewidują odrębne kompetencje Senatu związane z funkcjonowaniem uczelni, nie wyłącza ani nie ogranicza ustawowych kompetencji nadzorczych ministra wynikających z p.s.w.n.

Stanowisko prezentowane przez Senat w niniejszym postępowaniu pozostaje przy tym bezpośrednio związane z treścią uchwały nr 255/26 Senatu Akademii Wymiaru Sprawiedliwości z dnia 25 marca 2026 r. (k.860-862 akt sprawy), w której Senat przyjął, że posiada wyłączną kompetencję do odwoływania Rektora-Komendanta oraz że przepisy ustawy o Służbie Więziennej wyłączają możliwość zastosowania wobec Rektora-Komendanta środka nadzorczego przewidzianego w art. 432 ust. 5 p.s.w.n. Jednocześnie w § 3 tej uchwały Senat postanowił zgłosić udział jako strona w postępowaniu administracyjnym dotyczącym odwołania Rektora-Komendanta.

Uchwała ta została objęta nadzorem Ministra Sprawiedliwości, który rozstrzygnięciem nadzorczym z dnia 27 kwietnia 2026 r. (nr DWOiP-X.776.9.2026, k. 878-886 akt sprawy) stwierdził jej nieważność jako niezgodnej z prawem, w tym również w zakresie § 3 dotyczącym zgłoszenia udziału Senatu w postępowaniu administracyjnym w charakterze strony. W rozstrzygnięciu nadzorczym wskazano w szczególności, że Senat dokonał niedopuszczalnej wykładni przepisów prowadzącej do ograniczenia ustawowych kompetencji nadzorczych ministra oraz przypisał sobie kompetencje niewynikające z ustawy, w tym kompetencję do samodzielnego kreowania po swojej stronie statusu strony postępowania administracyjnego.

Rozstrzygnięcie nadzorcze zostało zaskarżone do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego i nie jest prawomocne.

W ocenie Ministra Sprawiedliwości argumentacja przedstawiona przez Senat we wniosku o dopuszczenie do udziału w postępowaniu stanowi w istocie kontynuację stanowiska prawnego wyrażonego w uchwale nr 255/26, którego zgodność z prawem została już zakwestionowana w ramach ustawowych kompetencji nadzorczych ministra. Nie może to jednak prowadzić do przyznania Senatowi statusu strony postępowania administracyjnego. Sam fakt istnienia sporu co do wykładni przepisów prawa lub zakresu kompetencji organów uczelni nie kreuje po stronie organu uczelni interesu prawnego w rozumieniu art. 28 k.p.a.

Z tych względów Minister Sprawiedliwości uznał, że Senat Akademii Wymiaru Sprawiedliwości nie posiada w niniejszym postępowaniu przymiotu strony w rozumieniu art. 28 k.p.a. i nie może uczestniczyć w nim na prawach strony.

Pouczenie:

Od niniejszej decyzji na podstawie art. 127 § 3 k.p.a. w zw. z art. 129 § 2 k.p.a., służy stronie prawo wniesienia, w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia, wniosku do Ministra Sprawiedliwości o ponowne rozpatrzenie sprawy. W trakcie biegu terminu na wniesienie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy strona może zrzec się prawa wniesienia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy wobec Ministra Sprawiedliwości. Z dniem doręczenia Ministrowi Sprawiedliwości oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna (art. 127a k.p.a. w zw. z art. 127 § 3 k.p.a.). Zgodnie z art. 52 § 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2024 r. poz. 935), jeżeli stronie przysługuje prawo do zwrócenia się do organu, który wydał decyzję z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy, strona może wnieść skargę na tę decyzję bez skorzystania z tego prawa. Skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie wnosi się za pośrednictwem Ministra Sprawiedliwości w terminie 30 dni od dnia doręczenia decyzji. Wpis od skargi wynosi 200 zł. Strona ma również możliwość ubiegania się o zwolnienie od kosztów albo o przyznanie prawa pomocy.

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

Waldemar Żurek

Decyzję otrzymuje:

- dr Michał Sopiński – Rektor Komendant Akademii Wymiaru Sprawiedliwości

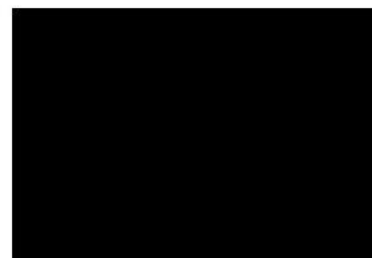
ZASTĘPCA DYREKTORA
Departamentu Wykonania Orzeczeń i Probacji

Pomaz Kozłowski
sędzia

2026 -05- 2 8

DYREKTOR DEPARTAMENTU
Wykonania Orzeczeń i Probacji

Piotr Raczkowski
sędzia

list polewony
2R0

Wzrost 170 cm
Ciężar ciała 65 kg

DYREKTOR DEPARTAMENTU
Wykonania Orzeczeń i Prośb

Piotr Ruczkowski
szef

DEPARTAMENT OŚWIECENIA I NAUKI
Wykonania Orzeczeń i Prośb

Wzrost 170 cm

10-0-10